
Kalendár výročí osobností trnavského regiónu 2010

Trnava

2009

Úvod

Kalendár výročí osobností trnavského regiónu (okres Trnava, Piešťany, Hlohovec) je výberový súpis už nežijúcich osobností, ktorých jubilejné výročie si v roku 2010 pripomíname a ktorých život, štúdiá a tvorba boli späté s týmto regiónom.

Usporiadanie záznamov je chronologické podľa mesiacov kalendárneho roka, v rámci mesiaca podľa jednotlivých dní. V rovnakom dátume sú osobnosti radené abecedne podľa priezviska. Každý záznam má pridelené poradové číslo.

Osobnosti, pri ktorých nebolo možné zistiť presný dátum výročia, sú zaradené osobitne v časti „Rok 2010“.

Súčasťou kalendária je aj menný register s poradovými číslami záznamov.

2. 1.

Záhorák, Lukáš

*24. 3. 1901 Dolná Súča – †2. 1. 1950 Trnava

60. výročie úmrtia

Poľnohospodársky odborník

Hlavný inšpektor a zástupca riaditeľa v trnavskom cukrovare, významný odborník v pestovaní cukrovej repy a obilnín. Pochádzal zo starej roľníckej rodiny, kde získal dobrý vzťah k poľnohospodárstvu. V r. 1919 zmaturoval na piaristickom gymnáziu v Trenčíne. V 20-tych rokoch minulého storočia sa usadil v Trnave. Spravoval hospodársky majetok Ing. Koppela a od r. 1938 pracoval v trnavskom cukrovare. Významne sa podieľal v oblasti výskumu šľachtenia obilnín a cukrovej repy na Slovensku a v Čechách.

1

3. 1.

Očkai, Ladislav

tiež **Ocskay, Ladislav**

? *1680 Očkov – †3. 1. 1770 Nové Zámky

240. výročie úmrtia

Generál

Študoval na jezuitskom kolégiu v Trnave, v r. 1695 vstúpil do Pálfiho jazdeckého pluku, odvtedy pôsobil v armáde. V r. 1704 sa vyznamenal v bitke pri Trnave–Hrnčiarovciach.

2

4. 1.

Suchán, Ľudovít don

*25. 8. 1921 Trstín – †4. 1. 2005 Beppu, Japonsko

5. výročie úmrtia

Salezián, misionár

Študoval na gymnáziu v Šaštíne a Trnave, teológiu v Hronskom Beňadiku a Žiari nad Hronom, kde bol v r. 1949 vysvätený za kňaza. Po emigrovaní do Talianska študoval v Turíne cirkevné právo. Do Japonska odišiel v r. 1954. V Tokiu pôsobil v saleziánskom seminári ako profesor cirkevného práva, morálnej teológie a liturgie. Potom pracoval na ostrove Kjúšú v meste Beppu, kde bol provinciálnym delegátom saleziánskej misie pre okres Oita, ako aj správcom katedrály a riaditeľom biskupskej kancelárie. Počas misijnej činnosti najdlhšie pôsobil v Tokiu. Napísal malú knižku hexametrov *Posledný makovník* v západoslovenskom nárečí, ktorá vyšla v r. 2003 na Slovensku.

3

5. 1.

Antos, Štefan

*25. 6. 1908 Trnava - †5. 1. 1960 Budapešť, Maďarsko

50. výročie úmrtia

Politik, ekonóm

Absolvent Vysokej školy hospodárskej v Budapešti. Pôsobil vo viacerých politických funkciách, od r. 1957 minister financií Maďarskej ľudovej republiky. Autor národohospodárskych štúdií a článkov.

4

4

Gleimanová, Anna rod. **Urbánková**

*25. 2. 1896 Dohňany – †5. 1. 1965 Beaconsfield, Kanada

45. výročie úmrtia

Spisovateľka, prekladateľka

Vzdelanie získala v Trnave, vyštudovala jeden ročník dramatického odboru Hudobnej a tanečnej akadémie pre Slovensko v Bratislave. Pôsobila v Banskej Bystrici, Trnave, Bratislave, Spišskej Novej Vsi, Trenčíne, Revúcej a v Bánovciach nad Bebravou. R. 1945 emigrovala so svojim manželom Jánom Gleimanom, publicistom a právnikom, do Rakúska, odtiaľ do Talianska, v r. 1948 do Kanady, kde sa usadila. Aktivizovala sa ako funkcionárka Živeny, v Slovenskom čítacom spolku v Revúcej, hrávala ochotnícke divadlá. v Kanade sa venovala spolkovej činnosti v Slovenskej lige a i. Literárne debutovala prekladom hry J. Štolbu Testament (1925). Autorka knihy rozprávok na motívy ľudovej slovesnosti *Kde bolo, tam bolo* (1926).

5

Hutta, Pavol Ing.

*1. 9. 1890 Dechtice - †5. 1. 1960 Dechtice

50. výročie úmrtia

Poľnohospodár, redaktor

Študoval na gymnáziu v Trnave, hospodársku akadémiu v Magyaróváre. V r. 1919 hospodársky inšpektor referátu Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska, neskôr pracovník štátnych výskumných ústavov poľnohospodárskych v Bratislave. V r. 1923 - 1928 hlavný redaktor Hospodárskeho obzoru, od r. 1923 redaktor Slovenského hospodára. Člen Československej akadémie zemiedelskej, Slovenskej ovocinárskej spoločnosti, spoluzostavovateľ Ľudového hospodárskeho kalendára.

6

Obermajer, Juraj

tiež **Obermayer, Juraj**

*28. 10. 1808 Vrbové – †5. 1. 1880 Chtelnica

130. výročie úmrtia

Katolícky kňaz

Filozofiu absolvoval v Trnave, teológiu na Pázmane vo Viedni. Ako kaplán pôsobil v Modre, Leopoldove a Veľkých Kostoľanoch. Od r. 1852 pôsobil v Chtelnici. Člen výboru Spolku sv. Vojtecha a Matice slovenskej.

7

6. 1.

Čech, Ladislav

*6. 1. 1925 Trnava – †12. 1. 2007 Poprad

85. výročie narodenia

Akademický maliar, výtvarný pedagóg

Študoval na VŠVU v Bratislave (prof. D. Milly, J. Mudroch) a na Akadémii výtvarných umení v Budapešti. Pôbil ako pedagóg na Pedagogickej fakulte v Trnave, neskôr v Nitre. Člen tzv. Trnavskej päťky (Balogh, Bartek, Čech, Dóka st., Jurča). V umeleckej tvorbe sa venoval zátišiu, krajine a abstraktnej tvorbe. Zaslúžilý umelec (1985). Posledná samostatná prezentácia jeho tvorby bola na výstave Trnavská päťka v r. 1998 v Západoslovenskom múzeu v Trnave. V r. 2005 sa presťahoval do Popradu.

8

9. 1.

Mihalička, Stanislav

*9. 1. 1955 Trnava – †8. 3. 1999 Trnava

55. výročie narodenia

Katolícky kňaz

Absolvent VŠMU v Bratislave, teológie v Pápežskom kolégiu sv. Jána Nepomuckého v Ríme a filozofických štúdií na Pápežskej lateránskej univerzite v Ríme. V lete 1987 sa nevrátil z dovolenky v Taliansku a zostal v Ríme, aby sa mohol stať kňazom. Od novembra 1989 do januára 1992 bol v noviciáte v benediktínskom opátstve Maria Laach v Nemecku. Po jeho skončení sa vrátil do Ríma zavrieť štúdium teológie. Sviatosť kňazstva prijal v Ríme 28. apríla 1996 z rúk pápeža Jána Pavla II. ako jediný nerímsky diakon, ktorému Sv. Otec udelil výnimku. Ešte počas štúdií na VŠMU založil a dirigoval jezuitský zbor Cantica Sacra Tyrnaviensis. Spolupracoval so slovenskou redakciou Vatikánskeho rozhlasu a jeho príspevky boli uverejňované vo viacerých periodikách (Slovenské hlasy z Ríma, Katolícke noviny, a i.) V r. 2005 mu bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam za prácu s trnavskou mládežou.

9

10. 1.

Weiss, František

*16. 3. 1717 Trnava - †10. 1. 1785 Budapešť, Maďarsko

225. výročie úmrtia

Matematik, astronóm

Študoval na univerzite v Trnave, kde získal doktorát z filozofie a v r. 1770 sa stal univerzitným profesorom. Spočiatku vyučoval na jezuitských gymnáziách v Skalici, Rábe a v Košiciach. Na trnavskej univerzite prednášal matematiku a astronómiu. Bol tiež dekanom filozofickej fakulty (1770 – 1775) a rektorom (1775). Podľa plánov Maximiliána Hella postavil v Trnave hvezdáreň (1756) a od r. 1762 bol jej riaditeľom. V r. 1777 sa spolu s univerzitou presťahoval do Budína, kde vybudoval nové observatórium a prednášal astronómiu. Ako prvý na Slovensku rozvíjal astronómiu na vedeckej báze. Vykonával pravidelné pozorovania a výsledky uverejňoval v zahraničí a v ročenke, ktorú sám vydával. Bol to prvý odborný prírodovedecký časopis v Uhorsku.

10

11. 1.

Jedlík, Štefan Anián

*11. 1. 1800 Zemné - †13. 12. 1895 Győr, Maďarsko

210. výročie narodenia

Fyzik, vynálezca

Po stredoškolskom štúdiu v Trnave a Bratislave vstúpil do benediktínskej rehole a súčasne študoval matematiku a fyziku na Peštianskej univerzite. Potom pôsobil ako profesor fyziky na gymnáziu v Rábe, v r. 1829 – 1840 na Kráľovskej akadémii v Bratislave. Odtiaľ odišiel na peštiansku univerzitu, kde bol profesorom fyziky a aj rektorom. Bol vynikajúcim, vedecky aktívnym experimentálnym fyzikom a konštruktérom prístrojov, svojimi výsledkami v oblasti skúmania elektromagnetických javov sa zaradil medzi najvýznamnejších vedcov 19. storočia. Ako prvý na svete skonštruoval model elektromotora, v ktorom pevnú a otáčajúcu časť tvorili elektromagnety. Jeho elektromagnetický rotor bol priekopnícky aj použitím ortuťového komutátora.

V r. 1861, teda päť rokov pred Wernerom Siemensom popísal a použil princíp samobudenia na dynamu vlastnej konštrukcie.

Úspešne sa zaoberal konštruovaním galvanických článkov a akumulátorov. Jeho batérie leydenských fliaš boli prístrojmi na výrobu elektrických iskier extrémne veľkých dĺžok. Použil v nich zapojenie, ktorého princíp multiplikácie sa dodnes využíva v technike vysokých napätí.

11

14. 1.

Alszegehy, Zsolt, PhDr., CSc., prof.

*12. 2. 1888 Trnava – †14. 1. 1970 Budapešť, Maďarsko

40. výročie úmrtia

Literárny historik, estetik, univerzitný profesor

Študoval na gymnáziu v Trnave a na filozofickej fakulte univerzity v Budapešti, od r. 1935 profesor dejín literatúry na tejto fakulte, prednášal aj na vysokej škole umeleckého priemyslu, od 1949 na dôchodku. Venoval sa najmä štúdiu maďarsky písaných literárnych pamiatok. Jeho dielo obsahuje mnohé fakty z kultúrneho a literárneho vývoja na Slovensku. Autor monografií, učebníc maďarského jazyka a literatúry, štylistiky, čítaniek.

12

Selepčeni, Juraj

tiež **Szelepchényi, Szelepcsényi, Slepčiansky, Pohroncius, Pohronczí, Pohronec**

*okolo 1585 Trnava – †14. 1. 1685 Letohrad, poch. Mariazell, Rakúsko

325. výročie úmrtia

Cirkevný a krajinský hodnostár

Pochádzal z chudobného zemianskeho rodu, viazaného na Slepčany. Študoval v Trnave a Ríme. Ako biskup pôsobil vo viacerých diecézach. R. 1666 sa stal ostrihomským arcibiskupom a uhorským prímasom. V r. 1648 – 1666 bol uhorským kancelárom a r. 1667 – 1673 miestodržiteľom. Bol poradcom cisára Leopolda I. Podporoval umenie, staval a obnovoval kostoly. Pomáhal rozvoju cirkevného školstva. Usiloval sa zmierniť napätie medzi katolíkmi a protestantmi vo vnútri krajiny. Plnil rôzne diplomatické posrania u Turkov a v Poľsku. Na obranu obliehanej Viedne poskytol všetko svoje striebro, vyslúžil si za to označenie – záchranca Viedne. Hlásil sa k slovenskému pôvodu, pracoval v prospech slovenských záujmov, pričínal sa o povýšenie viacerých Slovákov do zemianskeho stavu.

13

15. 1.

Plavský, Pavol Ing., doc., prof.

*9. 1. 1911 Suchá nad Parnou – †15. 1. 1965 Košice

45. výročie úmrtia

Geodet

Zememeračské inžinierstvo študoval na Českom vysokom učení technickom v Prahe. Od r. 1952 správca Ústavu nižšej geodézie SVŠT v Bratislave, prednášal na VŠT v Košiciach. Výskumne sa venoval banskému meračstvu. Autor vysokoškolských učebníc, štúdií a článkov v odborných časopisoch.

14

Malatinský Anton

*15. 1. 1920 Trnava – †1. 12. 1992 Trnava

90. výročie narodenia

Futbalista, futbalový tréner

Študoval na Obchodnej akadémii v Trnave, absolvoval trénerskú školu pri FTVŠ Univerzity Karlovej v Prahe. Ako hráč pôsobil v prvoligových oddieloch Spartak Trnava a Slovan Bratislava. Od r. 1968 pôsobil ako profesionálny tréner. Bol medzinárodne uznávaným futbalovým odborníkom. V r. 1997 po ňom pomenovali štadión Spartaka Trnava a tiež mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam (1997).

15

17. 1.

Alpár, Ignác

*17. 1. 1855 Budapešť, Maďarsko – †27. 4. 1928 Zürich, Švajčiarsko

155. výročie narodenia

Staviteľ

Študoval v Berlíne. Asistent na Vysokej škole technickej v Budapešti. Jeden z predstaviteľov neskorého eklekticizmu v architektúre. V r. 1898 – 1911 rekonštruoval zámok v Smoleniciach. Autor projektu na budovu kúpeľnej dvorany v Piešťanoch.

16

18. 1.

Kopčan, Michal

*18. 1. 1885 Horná Ždaňa - †20. 5. 1947 Majcichov

125. výročie narodenia

Pedagóg

Pôsobil ako učiteľ na viacerých miestach, napr. v Prochoti, Dolných Orešanoch, Leviciach, Gajaroch, v r. 1923 – 1937 v Majcichove, 1939 – 1941 školský inšpektor v Trnave. Autor učebníc pre ľudové školy, zakladateľ a predseda pedagogického seminára v Trnave, člen pedagogického odboru Spolku sv. Vojtecha.

17

20. 1.

Baráthová, Cecília

vl. m. **Kondrcová**, rehoľným menom **Makária**

*8. 8. 1911 Brestovany – †20. 1. 1985 Crown Point, USA

25. výročie úmrtia

Rehoľníčka

Absolvovala kláštornú školu mníšok uršulínok v Trnave, neskôr zložila učiteľské a opatrovateľské skúšky, 1949 – 1950 inštruktorské opatrovateľské kurzy v Bratislave. Od r. 1926 sa ako mníška venovala opatrovateľskej činnosti, najskôr v sirotinci sv. Vincenta, neskôr v materskej škole, súčasne v štátnej škole pre hluchonemé deti, od r. 1944 na detskej klinike v Bratislave, po emigrácii v r. 1952 rehoľníčka v kláštore v Obernzelli v Nemecku, od 1954 v USA, najskôr v Oaklande, potom od r. 1960 v Gare, kde prednášala, prispievala do rôznych periodík, spolupracovala so slovenskými spolkami, napokon v Crown Pointe. Autorka biograficky zameranej práce *Deliverance of Sister Cecilia, as told to William Brinkley* (1954). Približuje časť života a útek pred totalitným režimom. R. 1955 bola v USA spracovaná televízna adaptácia jej knihy.

18

Červinka, František Xaver MUDr.

tiež **Cservinka, František Xaver**

*20. 1. 1810 Suchá nad Parnou - †14. 2. 1865 Bratislava

200. výročie narodenia

Lekár

Študoval na gymnáziu v Trnave, medicínu na univerzite vo Viedni. Praktický, nemocničny, neskôr úradný župný lekár v Bratislave. Autor prvej slovenskej práce o prvej pomoci.

19

21. 1.

Palkovič, Juraj

tiež **Palkovics, Jur**

*24. 4. 1763 Veľké Chlievany – †21. 1. 1835 Ostrihom, Maďarsko

175. výročie úmrtia

Národovec, prekladateľ, cirkevný hodnostár

Ľudovú školu absolvoval v Dolňanoch, gymnázium vo Sv. Jure pri Bratislave, teológiu študoval v Trnave, Viedni a Bratislave. Ako kaplán pôsobil v Štiavnických Baniach a v Pezinku, v r. 1800 – 1820 ako profesor cirkevného práva a etiky na seminári v Trnave. Ako knihovník usporiadal v Trnave kapitulský archív, materiály z neho využil na práce z cirkevných dejín, ktoré však zostali v rukopise. Po presídlení kapituly pôsobil v Ostrihome. Patril k vedúcim osobnostiam slovenského politického a kultúrneho života, podporoval slovenských literátov. Zaslúžil sa o prvý preklad Biblie do bernolákovčiny. Vlastnil bohatú knižnicu a numizmatickú zbierku, ktorú daroval ostrihomskej kapitule.

20

23. 1.

Kutka, Nicholas

*17. 12. 1926 ? Zakarpatská Rus – †23. 1. 2005 ? USA

5. výročie úmrtia

Lekár, vedecký pracovník

Podstatnú časť svojho života prežil v Trnave, kde maturoval na biskupskom gymnáziu. Na Lekárskej fakulte UK v Bratislave promoval v r. 1951. Pracoval ako odborný asistent, lekár, vedecký pracovník a po emigrácii r. 1968 ako vedecký pracovník v Nemecku a neskôr v USA, kde sa natrvalo usadil. Pracoval ako expert pre nukleárnu medicínu, prednášal na mnohých univerzitách, viedol diplomové práce. Posledné pracovisko bolo v Houstone, kde pôsobil ako vedúci oddelenia nukleárnej medicíny vo Veterans Affairs Medical Center, jednej z najväčších nemocníc v USA. Ako člen profesorského zboru BCM bol zapojený do rôznych výskumných prác a postgraduálnej výchovy lekárov v odbore nukleárnej medicíny a rádiológie. Po zmene režimu v r. 1989 veľmi často a rád navštevoval Trnavu.

21

26. 1.

Horvát, Ján MUDr.

*11. 3. 1924 Chynorany – †26. 1. 1995 Trnava

15. výročie úmrtia

Lekár

Primár, zakladateľ hematologicko-transfúziologického oddelenia v trnavskej nemocnici. Vo Vietname zakladal transfúznú službu.

22

28. 1.

Albach, Jozef Stanislav

*28. 1. 1795 Bratislava – †12. 11. 1853 Eisenstadt, Rakúsko

215. výročie narodenia

Prírodovedec, náboženský spisovateľ, františkán

Študoval filozofiu a teológiu v Bratislave, v r. 1818 vysvätený za kňaza. V r. 1820 – 1822 pôsobil ako kazateľ v Trnave, 1823 – 1824 v Eisenstadte, potom v Pešti. Venoval sa prírodným vedám, mal bohatú botanickú a mineralogickú zbierku. Práce z botaniky a mineralógie zostali v rukopise, tlačou vyšli učebnice zemepisu. Vynikajúci kazateľ, skladateľ náboženských piesní. V rukopise je aj jeho nemecký preklad uhorských dejín G. Spányika a 1300 stránkový denník.

23

31. 1.

Jazcová-Teplá, Eva rod. Šajová

*31. 1. 1920 Piešťany – †18. 6. 1998 Bratislava

90. výročie narodenia

Baletná umelkyňa, choreografka, učiteľka, dramaturgička

V r. 1939 – 1954 pôsobila ako sólistka baletu SND v Bratislave, ako dramaturgička baletu SND v r. 1951 – 1956, súčasne 1948 – 1949 sólistka baletu divadla Umění lidu v Prahe, od r. 1949 externá učiteľka klasického tanca na Štátnom konzervatóriu, v r. 1979 – 1986 umelecká zástupkyňa riaditeľa Hudobnej a tanečnej školy v Bratislave. Prvá titulárna dramaturgička

v histórii slovenského baletu. Spoluzakladateľka tanečného školstva na Slovensku, zakladateľka Hudobnej a tanečnej školy. Vychovala mnoho významných absolventov. Autorka viacerých publikácií a štúdií z oblasti hudobnej pedagogiky a histórie slovenského baletu. R. 1970 vyznamenaná zlatou medailou SND, 1975 zaslúžila učiteľka.

24

Sklenár, Juraj PhDr.

tiež **Sklenar, Szklenár**

*20. 2. 1744 Tiba (Spišské Tomášovce) – †31. 1. 1790 Bratislava

220. výročie úmrtia

Historik, učiteľ

R. 1764 vstúpil do jezuitskej rehole, študoval na univerzite v Košiciach, učiteľ na jezuitských školách v Levoči, Prešove, Košiciach a v Trnave, po 1773 zástupca riaditeľa na gymnáziu v Bratislave. Výborný pedagóg. Napísal a vydal príležitostné básne, ódy, inauguračné prejavy, knihu o vzniku a genealógii rodu Baťánovcov (1778), spis o prírodných zvláštnostiach Uhorska *Rariora naturae monumenta...* (1780). Jeho najvýznamnejším dielom je *Najstaršia poloha Veľkej Moravy a prvý vpád a nájazd Maďarov na ňu*. Toto dielo vyvolalo ostrú polemiku s maďarským historikom Š. Katonom. Jeho dielo našlo odozvu najmä u bernolákovskej i štúrovskej generácie.

25

FEBRUÁR

5. 2.

Danišovič, Stanislav Létus ThDr., PhDr.

pseud. **L. D. Veselý, Dr. Slavič, Velehradský**

*7. 5. 1898 Boleráz – †5. 2. 1975 Trnava

35. výročie úmrtia

Cirkevný historik, publicista, františkán

Gymnázium navštevoval v Trnave a Skalici, teológiu študoval v Žiline, Trnave a Viedni, filozofiu, históriu a zemepis na UK v Bratislave, Ríme a na univerzite v Brne. Pôsobil v rehoľnej správe, najmä ako pedagóg. Prednášal na univerzite v Ríme, Bratislave, pôsobil ako stredoškolský profesor na gymnáziách v Malackách, Kroměříži, Trnave, Bratislave, Bardejove, po r. 1950 zastupujúci farár na rozličných miestach Slovenska. Publicisticky sa venoval dejinám františkánskej rehole na Slovensku, spoločenskej výchove a pedagogickým problémom. Prispieval do zahraničných časopisov, prekladal z latinčiny, angličtiny a maďarčiny.

26

8. 2.

Dudáš, Cyril prof., ThDr.

*8. 2. 1910 Zeleneč – †10. 1. 1982 Bratislava, poch. Zeleneč

100. výročie narodenia

Filozof, sociológ, teológ, univerzitný profesor

Študoval na gymnáziu v Trnave, kde v r. 1930 maturoval. V r. 1930 – 1933 študoval teológiu v Trnave, v ďalších rokoch do r. 1935 v Olomouci. V r. 1950 sa stal vysokoškolským profesorom. V r. 1935 – 1939 pôsobil ako kaplán v Stupave, Modre, Bohdanovciach nad Trnavou, Novom Meste nad Váhom. Od r. 1941 prednášal kresťanskú sociológiu, filozofiu a mravovedu. V r. 1953 – 1963 dekan Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave. Vo filozofii vychádzal teoreticky z novotomizmu, v sociológii z tzv. kresťanského socializmu. Je autorom vyše stovky odborných a duchovno-výchovných štúdií, niekoľkých skrípt a kníh.

27

Fabry, Rudolf

*8. 2. 1915 Budmerice - †11. 2. 1982 Bratislava

95. výročie narodenia

Básnik, prozaik, publicista, grafik

V r. 1925 - 1933 študoval na gymnáziu v Trnave, neskôr na Českom vysokom učení technickom v Prahe. Pracoval v Bratislave, od r. 1947 redaktor v rôznych časopisoch, v r. 1960 - 1965 sa venoval výhradne literatúre. Predstaviteľ slovenskej nadrealistickej poézie. Vydal niekoľko básnických zbierok, knižne vyšli jeho fejtóny, reportáže a cestopisy. Mimo literatúry sa venoval tiež knižnej grafike a vytváral koláže.

28

Hečko, Ján

*8. 2. 1910 Horné Orešany – †25. 2. 1983 Martin

100. výročie narodenia

Herec

Pôsobil v Dedinskom divadle v Trnave, svoje herecké skúsenosti uplatnil aj na martinskom javisku v mnohých postavách.

29

9. 2.

Kotvan, Imrich PhDr. CSc.

pseud. **I. K., -tvan, -van**

*9. 2. 1910 Trnovec – †21. 3. 1984 Bratislava

100. výročie narodenia

Literárny historik, bibliograf, inkunábulista

Základnú školu navštevoval v Hlohovci, gymnázium v Skalici. Študoval na FFUK v Bratislave a Štrasburgu. V r. 1934 - 1938 pôsobil ako profesor na gymnáziu J. Hollého a na dievčenskom gymnáziu v Trnave, od r. 1939 pracoval na Ministerstve školstva v Bratislave, r. 1945 - 1949 na Povereníctve školstva, od r. 1950 pracovník Univerzitnej knižnice v Bratislave. Ako literárny historik sa venoval bernolákovskému obdobiu. Najvyššie uznania dosiahol v inkunábulistike, vede zaoberajúcou sa výskumom tlačí 15. storočia. V priebehu 30 rokov preskúmal a spracoval inkunábuly vo väčších verejných a historických knižniciach, archívoch a múzeách. Vydal 14 parciálnych katalógov, ktoré v r. 1979 zlúčil do súborného katalógu Inkunábuly na Slovensku. Stál pri zrode myšlienky a projektov pre výskum knižnej kultúry na Slovensku. Pristúpilo sa k spracovaniu tlačí 16. storočia na celom našom území. Vo fonde UK v Bratislave sa nachádza 2500 týchto tlačí. Bibliografia jeho diela predstavuje okolo 200 titulov katalógov, monografií

a odborných príspevkov. V Univerzitnej knižnici Bratislava vybudoval kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí, ktoré dnes funguje ako významné vedecké pracovisko na medzinárodnej úrovni.

10. 2.

Bernadič, Ladislav Ing.

*7. 10. 1923 Cífer – †10. 2. 2005 Cífer

5. výročie úmrtia

Folklorista, kultúrny pracovník

Od svojej mladosti prejavoval nevšedný vzťah ku kultúre. Už ako študent gymnázia Jána Hollého v Trnave bol aktívnym členom speváckeho krúžku. Ako 17-ročný sa začal angažovať v Dramatickom krúžku Jána Palárika v Cíferi. Študoval na Vysokej škole obchodnej v Bratislave, ktorú v r. 1948 na základe nepriaznivého kádrového posudku musel opustiť. Až po nežnej revolúcii bol dodatočne rehabilitovaný. V r. 1970 založil v Cíferi folklórnu skupinu a bol jej umeleckým a organizačným vedúcim až do konca roka 1990.

Bol vedúcim autorského kolektívu a zostavovateľom monografie obce Cífer, ktorá vyšla v r. 1991 vo vydavateľstve Obzor. V r. 1998 ju Muzeálna spoločnosť MS v Martine a Ministerstvo kultúry SR vyhodnotili ako najlepšiu z obecných monografií na Slovensku.

Bol predsedom Miestnej skupiny Spolku sv. Vojtecha v Cíferi, aktívne pracoval v Miestnom odbore Matice slovenskej v Cíferi, v Klube dôchodcov pri Obecnom úrade v Cíferi. Bol spolutvorca mesačníka Cíferpress, prispieval do Slovenských národných novín a do Katolíckych novín.

31

11. 2.

Bartonek, Gejza

tiež **Bartonek, Gejza**

*3. 9. 1854 Suchá nad Parnou – †11. 2. 1930 Budapešť, Maďarsko

80. výročie úmrtia

Fyzik, učiteľ

Študoval na gymnáziu v Trnave a Bratislave, matematiku a fyziku na univerzite v Budapešti. V r. 1886 – 1895 profesor fyziky na inštitúte pre prípravu učiteľov meštianskych škôl, od r. 1895 prvý riaditeľ Eötvösovho kolégia pre ďalšie vzdelávanie stredoškolských profesorov v Budapešti. Zaslúžil sa o rozvoj sústavy a vzrast úrovne ďalšieho vzdelávania stredoškolských profesorov, prispieval do odborných časopisov.

32

13. 2.

Bošňáková, Katarína

sestra **Stanislava**

*13. 2. 1910 Bučany – †18. 1. 2003 Bangkok, Thajsko

100. výročie narodenia

Misionárka

Zmaturovala na Učiteľskom ústave sv. Uršule v Trnave, potom odišla do Paríža k Uršulínkam Rímskej únie s úmyslom stať sa misionárkou. Tento sen sa jej splnil v r. 1935, keď ju poslali do Thajska. Predtým študovala thajčinu, francúzštinu a angličtinu. V Thajsku v meste Chiangmai

pôsobila v r. 1935 – 1961 ako katechétka, učiteľka, vychovávateľka. Najdlhšie však pôsobila v Bangkoku ako učiteľka na súkromnej škole, venovala sa charitatívnej a humanitárnej činnosti. Zriadila a financovala dva domovy pre deti v chudobných oblastiach.

33

14. 2.

Červinka, František Xaver MUDr.

tiež **Cservinka, František Xaver**

*20. 1. 1810 Suchá nad Parnou - †14. 2. 1865 Bratislava

145. výročie úmrtia

Lekár

Študoval na gymnáziu v Trnave, medicínu na univerzite vo Viedni. Praktický, nemocničný, neskôr úradný župný lekár v Bratislave. Autor prvej slovenskej práce o prvej pomoci.

34

Látka, Rudolf

tiež **Látka-Košinár, Rudolf**

*21. 3. 1913 Piešťany – †14. 2. 1980 Martin

30. výročie úmrtia

Herec, režisér

Pôsobil na divadlách v Martine a Nitre. Do profesionálneho divadla bol angažovaný na základe svojej dlhoročnej ochotníckej činnosti. V Slovenskom komornom divadle patrila k najobsadzovanejším hercom.

35

15. 2.

Árvay, Michal

tiež **Árvai, Michal**

*13. 9. 1708 Košice – †15. 2. 1750 ?

260. výročie úmrtia

Kultúrny historik, učiteľ

Filozofiu a teológiu študoval v Trnave. Prednášal rétoriku a poetiku v jezuitských ústavoch v Šoprone, Trnave a v Košiciach, pôsobil ako misionár, neskôr ako diecézny kňaz. Literárne činný, písal básne, venoval sa aj dejinám kultúry v Uhorsku, v diele *Res literaria Hungariae* (1735) sa pokúsil o prehľad uhorskej literatúry.

36

17. 2.

Belica, Jozef

tiež **Belicza, Jozef**

*19. 4. 1848 Dolné Orešany – †17. 2. 1890 Budapešť, Maďarsko

120. výročie úmrtia

Historik školstva, učiteľ

Navštevoval arcibiskupské gymnázium v Trnave, učiteľský ústav v Ostrihome. Učiteľ v Ostrihome, v Šali, od. 1869 v Budapešti. Autor učebníc, príručiek, literatúry pre mládež,

štatistických prehľadov školstva. Dokumentárnu hodnotu má jeho zbierka zákonov a nariadení pre ľudové školy. Prispieval do maďarských časopisov.

37

20. 2.

Babiak, Jozef, ThDr.

*12. 10. 1900 Suchá nad Parnou – †20. 2. 1980 Latina, Taliansko

30. výročie úmrtia

Salezián, pedagóg

V r. 1920 vstúpil do saleziánskej rehole v Ríme, 1928 – 1932 študoval na Gregoriánskej univerzite v Ríme, 1932 vysvätený za kňaza. 1932 – 1934 katechéta v Šaštíne, potom magister novicov v Hronskom Beňadiku. R. 1951 emigroval do Rakúska, neskôr profesor filozofie vo Foglizzo v Taliansku. V r. 1966 – 1970 viedol Malý seminár Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

38

21. 2.

Caltík, Štefan

*21. 2. 1805 Myjava - †21. 7. 1849 Vrbové

205. výročie narodenia

Knihovník, pedagóg

Pôsobil ako učiteľ v Holíči, Horných Zeleniciach, v r. 1840 – 1849 vo Vrbovom. V r. 1827 spoluvorca slovenskej knižnice pri bratislavskom lýceu, prvý knihovník tejto knižnice.

39

Fischer, Fridrich Viliam

*21. 2. 1870 Trnava – †19. 4. 1930 Trnava

140. výročie narodenia

Zvonolejár

Do r. 1892 pracoval pod otcovým vedením v rodinnej dielni v Trnave, 1892 – 1898 u brata Teodora Edmunda, 1898 – 1930 s bratmi Teodorom Edmundom a Adolfom Alexandrom, spolumajiteľ firmy Bratia Fischer. Rodinná zvonolejáreň prosperovala najmä v 20. a 30. rokoch 20. storočia, keď nahradzovala zrekvirované a zničené zvony počas I. sv. vojny.

40

Velikanič, Ján Prof., PhDr., CSc.

*25. 5. 1920 Veľaty – †21. 2. 1975 Trnava

35. výročie úmrtia

Vysokoškolský pedagóg

Popredný pracovník v oblasti pedagogickej teórie a praxe na Slovensku. Žil a pôsobil v Trnave ako okresný školský inšpektor a zároveň pôsobil aj na Pedagogickej škole pre učiteľov prvého stupňa. V r. 1959 bol v Trnave zriadený Pedagogický inštitút, ktorý sa v r. 1964 pretvoril na Pedagogickú fakultu UK. Na fakulte bol niekoľko rokov prodekanom pre interné štúdium a neskôr pre vedu a výskum. Od r. 1973 vykonával funkciu vedúceho katedry pedagogiky. Bol v predsedníctve Slovenskej pedagogickej spoločnosti pri SAV. Veľmi bohatá bola jeho publikačná

činnosť. Svoje práce zverejňoval v rôznych slovenských a českých odborných časopisoch, mal aj samostatné práce.

41

25. 2.

Hirner, Marián

*5. 7. 1953 Trnava – †25. 2. 2005 Bratislava

5. výročie úmrtia

Športovec, hádzanár

Od mladosti sa venoval viacerým športom. Začínal s futbalom ako brankár. Neskôr začal hrať hádzanú, ktorej sa venoval aj počas štúdia na strojníckej priemyslovke. Stal sa hráčom Lokomotívy Trnava, vypracoval sa na brankársku jednotku. Bol členom reprezentačného družstva juniorov Československa. Po skončení vojenskej základnej služby sa vracia do Trnavy, kde v drese s číslom 16 pôsobil celé desaťročie (1976 – 1986). V reprezentačnom drese odohral 162 zápasov, bol účastníkom majstrovstiev sveta v Dánsku (1978), stal sa víťazom ankety o najlepšieho hádzanára Slovenska (1977) a najlepším hádzanárom Československa (1979) a v r. 1980 obe tieto ocenenia zopakoval. V r. 1993/94 získava ako tréner s trnavskou Lokomotívou titul majstra SR. V r. 1999 bol zvolený za Trnavského hádzanára storočia a stal sa členom All Stars Slovenska. Bol aj poslancom Mestského zastupiteľstva. Bolo mu udelené Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

42

26. 2.

Markovičová-Zátarecká, Viera rod. Zátarecká

*26. 2. 1910 Trnava – †1. 8. 1953 Bratislava

100. výročie narodenia

Spisovateľka, publicistka, prekladateľka

Študovala na gymnáziu v Trnave. V r. 1933 absolvovala Filozofickú fakultu UK v Bratislave. Žila v Banskej Bystrici, kde sa spolu s manželom zapojila do ilegálnych príprav a priebehu SNP. V r. 1953 po nespravodlivom uväznení manžela volila dobrovoľnú smrť. Literárnou tvorbou sa zaoberala od detstva. Autorka kníh pre deti, poézie, drám, rozhlasových hier, divadelných hier, prekladov. Výber z jej poézie bol vydaný posmrtno v diele *Vlastná podobizeň* (1958). Aktivistka ženského a mierového hnutia, podpredsedníčka Čs. výboru na ochranu detí.

43

27. 2.

Čepan, Oskár PhDr., DrSc.

pseud. oč, o. č.

*27. 2. 1925 Cífer – †3. 9. 1992 Bratislava

85. výročie narodenia

Literárny teoretik, historik, vedec, kritik, výtvarník, vydavateľ, archeológ, paleontológ, pedagóg, scénograf

Absolvoval gymnázium v Trnave v r. 1944 a Filozofickú fakultu UK v Bratislave v r. 1949. Postupne sa vypracoval na popredného literárneho historika, teoretika a kritika umenia. Jeho kritické práce patria medzi vrcholy domácej povojnovej vedy a sú uznávané aj v zahraničí. Venoval sa oblasti slovenského romantizmu, realizmu a medzivojnovej literatúre. Veľkú

pozornosť venoval výtvarnému umeniu. Je jedným z kľúčových predstaviteľov generácie, ktorá významne pozmenila podobu kultúrneho a výtvarného života na Slovensku. V období 60. rokov sa stal zástancom významného bratislavského výtvarného hnutia Konfrontácie. Medzi jeho najčastejšie techniky patrili koláže, kresba, geometrická abstrakcia, maľba, reliéf, olej na plátne.

V súčasnosti sa jeho meno v oblasti výtvarnej kultúry spája s každoročným odovzdávaním prestížnej Ceny Oskára Čepana, ktorú udeľuje Nadácia Centrum súčasného výtvarného umenia mladým nadaným výtvarníkom vo veku do 35 rokov.

V r. 2006 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam za literárnovednú a umeleckú tvorbu.

Žiaľ, osobnosť Oskára Čepana nie je v žiadnych učebných osnovách.

44

MAREC

1. 3.

Castiglione, Dezider

*26. 11. 1924 Hlohovec – †1. 3. 2005 Bratislava

5. výročie úmrtia

Maliar

Študoval na SVŠT v Bratislave. V r. 1949 – 1956 asistent u J. Mudrocha na VŠVU v Bratislave. Od r. 1954 výtvarník pre architektúru. Ako prvý na Slovensku skúšal sklobetónovú techniku. Medzi prvými uplatnil aj sklenú mozaiku. Medzi jeho významné diela patrí i vitráž obradnej siene na Slavíne.

45

Dobrovodský, Jozef Ing., CSc.

*1. 3. 1935 Biely Kostol – †12. 4. 1978 Rimavská Sobota-Bakta

75. výročie narodenia

Agrotechnik, herbológ

Študoval na Agronomickej fakulte VŠP v Nitre. Od r. 1962 pôsobil vo Výskumnom ústave kukurice v Trnave. Odborník v systémoch ochrany kukurice proti burinám, spoluautor zlepšovacieho návrhu chemickej plečky, ktorú zavádzal do praxe, spoluriešiteľ 13 výskumných úloh, autor 56 pôvodných odborných štúdií.

46

Hečko, František

pseud. **Elena Rubáčová, Ferus, Marek Habdža, Rastislav Zvončiansky, Štefan Čulek, Zvončiansky-Špirk**

*10. 6. 1905 Suchá nad Parnou – †1. 3. 1960 Martin

50. výročie úmrtia

Prozaik, dramatik, spisovateľ

Absolvoval vinársko-ovocinársku školu v Bratislave, študoval na vyššej hospodárskej škole v Košiciach, právo na UK v Bratislave nedokončil. Ako adjunkt pracoval v Košolnej, neskôr v Bratislave a Martine. Do literatúry vstúpil ako básnik sociálneho cítenia. Potom sa venoval

výlučne próze, čo spôsobil úspech jeho románu *Červené víno* (1948). Ďalšie jeho prozaické práce boli ovplyvnené komunistickou ideológiou, tzv. metódu socialistického realizmu premietol do románu *Drevená dedina* (1951). Jeho romány sa preložili do viacerých jazykov. Venoval sa i tvorbe popularizačnej osvetovej literatúry.

47

2. 3.

Beneš, Juraj

*2. 3. 1940 Trnava – †11. 9. 2004 Bratislava

70. výročie narodenia

Hudobný skladateľ

Autor moderných slovenských opier. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Trnave, kde navštevoval aj hudobnú školu. V r. 1954 – 1960 študoval hru na klavíri u Romana Rychlu na Konzervatóriu v Bratislave, v r. 1960 – 1964 študoval kompozíciu u Jána Cikkera v Bratislave na VŠMU v Bratislave. V r. 1964 – 1974 korepetítor v Opere SND v Bratislave. V r. 1974 – 1983 prednášal na Katedre hudobnej výchovy PdFUK v Trnave. V r. 1988 – 1991 pôsobil ako dramaturg Opery SND, v r. 1994 – 1998 bol predsedom Slovenskej sekcie ISCM. V r. 1997 získal titul profesora skladby na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne, prodekan Hudobnej a tanečnej fakulty VŠMU v Bratislave.

48

4. 3.

Blaho, Ján

*4. 3. 1815 Skalica – †14. 12. 1893 Bratislava

195. výročie narodenia

Národno-kultúrny pracovník, katolícky kňaz

Teológiu študoval v Trnave, 1839 vysvätený za kňaza, 1843 – 1881 pôsobil v Sucháni a Modre, potom farár v Bohdanovciach nad Trnavou. Zakladateľ a od r. 1870 hlavný zástupca, do r. 1872 tajomník a v r. 1878 - 1879 predseda Spolku sv. Vojtecha. Publikoval osvetové články v *Cyrillovi* a *Methodovi*, *Pešťbudínskych vedomostiach*, *Národných novinách* a *Kazateľni*. Kandidát na poslanca uhorského snemu za trnavský volebný okr. v r. 1866 a 1869.

49

5. 3.

Bajza, Jozef Ignác

*5. 3. 1755 Predmier – †1. 12. 1836 Bratislava

255. výročie narodenia

Spisovateľ, cirkevný hodnostár

Študoval teológiu na univerzite vo Viedni. Od r. 1780 pôsobil ako kaplán v Trnave, 1783 – 1805 správca fary v Dolnom Dubovom, farár v Prietrži, Zbechoch, od 1828 kanonik bratislavskej kapituly. Prívrženec osvietenských reforiem Jozefa II., písal v klasicistickom duchu. Autor prvého slovenského románu *René mláďenca príhodi a skúsenosti*.

50

6. 3.

Bencúrová, Perica, rod. Didoličová

*6. 3. 1880 Selca, Chorvátsko – †7. 8. 1971 Trnava, poch. Martin

130. výročie narodenia

Autorka spomienok

Ľudovú školu navštevovala v Selci na ostrove Brač, 1892 – 1895 absolvovala dievčenský inštitút v Spliti. Ako 15-ročná sa zoznámila s Martinom Kukučínom, ktorý pôsobil ako lekár v Selci na Brači, v r. 1904 uzavreli sobáš. Do r. 1906 bývali na Brači, 1906 – 1922 v Južnej Amerike, 1922 – 1924 na Slovensku, 1924 – 1925 v bývalej Juhoslávii. Po smrti manžela žila u brata v Prahe, neskôr u netere, na sklonku života s opatrovníčkou v Trnave. V miestach svojho pôsobenia sa venovala podpore kultúrneho a národného hnutia. Autorka spomienkových črt *Niekoľko rozpomienok na môjho muža*, v ktorých zobrazila časť ich spoločného života.

51

Nemec, Jozef

*24. 2. 1933 Bučany – †6. 3. 2000 Praha, Česko

Akademický maliar, grafik

10. výročie úmrtia

Už od malička sa prejavoval jeho výtvarný talent. Začal študovať na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Prahe u prof. Vodrážku (1947 – 1953), potom na Akadémii výtvarných umení na oddelení monumentálnej a nástennej maľby u prof. Sychru, Holého, Rabasa, Švabinského. Viaceré návrhy monumentálneho charakteru realizoval na rôznych stavebných celkoch, napr. výzdoba kultúrneho domu vo Štvrtku na Ostrove a v Šamoríne, mozaika na budove internátu Poľnohospodárskej univerzity v Nitre, výzdoba nemocnice v Čadci a Trebišove, a i. Monumentálnosť je cítiť z jeho obrazov, ako grafik vytvoril rozsiahly cyklus monotypov. Absolvoval viacero študijných ciest po Francúzsku, Taliansku, bývalej Juhoslávii, bývalom ZSSR, Bulharsku. Po roku 1968 pracoval v ústraní vo Vojenskom historickom ústave v Prahe. Po nežnej revolúcii v r. 1989 pôsobil krátko ako docent na Akadémii výtvarných umení v Prahe. Svoje práce prezentoval na mnohých výstavách.

52

7. 3.

Hoblík, Ján Efrém

*7. 3. 1910 Dolný Štefanov – †4. 10. 2002 Trnava

100. výročie narodenia

Diakon

Po skončení gymnázia nastúpil do františkánskeho kláštora v Trnave. Tu viedol divadelný ochotnícky spolok. Neskôr pôsobil na Tulipáne ako organista a vyučoval náboženstvo. Začal sa venovať mládeži, založil cirkevný spevokol, nacvičovali a hrali divadelné predstavenia, venovali sa športu. V apríli 1950 odišiel s ostatnými spolubratmi do Hronského Beňadiku, kde pracoval ako robotník. Po návrate do Trnavy začal navštevovať Ľudové konzervatórium, aby získal kvalifikáciu na vykonávanie organistu. Po r. 1968 pôsobil ako organista vo františkánskom kostole a neskôr v kostole sv. Jozefa, kde viedol spevokol. V r. 2005 mu bolo udelené Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

53

9. 3.

Čelko, Elemír JUDr., Ing.

*12. 5. 1918 Trenčín – †9. 3. 1995 Piešťany

15. výročie úmrtia

Múzejník, archeológ

V r. 1937 – 1938 študoval filológiu a výtvarné umenie v Mníchove, 1938 – 1943 právo v Bratislave, 1945 – 1948 na Vysoké škole obchodnej v Prahe. V r. 1949 komunistickým režimom preradený do výroby, pracoval ako robotník. V r. 1953 – 1959 pracoval na hydrogeologických prieskumoch na Kúpeľnom ostrove v Piešťanoch, kde sa dostal do kontaktu s balneológiou. Po r. 1963 sa zaslúžil o rozvoj Balneologického múzea v Piešťanoch zameraného na dejiny kúpeľov a kúpeľníctva na Slovensku. Zabezpečil realizáciu nových expozícií múzea zameraných na dejiny Piešťan. Podieľal sa na vybudovaní pamätnej izby Jána Krasku v Piešťanoch, expozície pamätného domu Jána Hollého v Maduniciach. Zorganizoval viacero balneohistorických konferencií s medzinárodnou účasťou. Osobitnú pozornosť venoval i archeológii, iniciátor rekonštrukcie veľkomoravského dvorca na Kostolci pri Ducovom. Pozornosť venoval edičnej činnosti múzea, autor mnohých publikácií, príspevkov a štúdií.

54

13. 3.

Šturdík, Jozef

*13. 3. 1920 Križovany nad Dudváhom – †14. 11. 1992 Bratislava

90. výročie narodenia

Akademický maliar, grafik, ilustrátor

V r. 1939 – 1942 študoval na oddelení kreslenia a maľovania SVŠT v Bratislave, v r. 1944 na viedenskej Akadémii výtvarných umení, v r. 1946 štipendista na École des Beaux arts v Paríži. V r. 1945 - 1948 pedagóg na SVŠT v Bratislave, potom slobodný umelec. Príslušník výtvarnej generácie 2. sv. vojny, ktorá sa pod vplyvom zážitkov z nej zamerala na umenie proti násiliu. K Trnave ho viažu roky gymnaziálnych štúdií. Spočiatku sa venoval tvorbe figurálnych štúdií a zátiší. Od konca 40-tych dominoval u neho impresívny, poetizujúci prejav v krajinomaľbách, kresbách a ilustráciách. K odkazu humanizmu sa prihlásil cyklami *Ermitážny zápisník* a *Hispanšky zápisník*. Autor básnických zbierok *Polokružie* (1971) a *Precitnutie* (1987). Funkcionár Zväzu slovenských výtvarných umelcov. Zúčastnil sa na kolektívnych výstavách v Maďarsku, Poľsku, Juhoslávii, Rakúsku, ZSSR, Bulharsku a Mongolsku. V r. 1973 bol menovaný zaslúžilým a v r. 1980 národným umelcom.

55

16. 3.

Vajda, Igor doc., ThLic., Mgr., PhD.

*16. 3. 1935 Banská Bystrica – †12. 12. 2001 Trnava

75. výročie narodenia

Vysokoškolský pedagóg, dramaturg, redaktor, muzikológ, hudobný kritik, kňaz

Zmaturoval v r. 1953 vo svojom rodisku, hudobnú vedu vyštudoval na FFUK v Bratislave v r. 1954 – 1959. Potom pôsobil ako profesor teórie dejín hudby a obligátneho klavíra na Konzervatóriu v Košiciach (1959 – 1961), ako dramaturg banskobystrickej opery (1962 – 1963). V r. 1963 – 1971 pracoval ako redaktor mesačníka Slovenská hudba, súčasne ako odborný pracovník SAV (1968 – 1990). Ako muzikológ a hudobný kritik napísal stovky kritik, recenzií,

štúdií. Podieľal sa na troch knižných tituloch, monografii *Sergej Prokofiev* (1974), knihe *Národný umelec Eugen Suchoň* (1978), monografii *Slovenská opera – operná tvorba súčasných slovenských skladateľov a ich predchodcov* (1988). O kňazstve začal uvažovať v r. 1966, v r. 1971 tajne vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Za kňaza bol vysvätený v r. 1984. Po novembri 1989 sa zapojil do pastorácie. V Trnave popri pastoračnej a redakčnej práci spolupracoval ako dramaturg s Divadlom Jána Palárika v Trnave, pre ktoré spolu so Štúdiom baletu a súčasného scénického tanca Dušana Nebylu pripravoval činoherno-baletné inscenácie. Na štátnom Konzervatóriu v Bratislave vyučoval liturgiu, na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity liturgický spev.

56

17. 3.

Lieskovský, Andrej

*22. 11. 1913 Hlohovec - †17. 3. 1995 Bratislava

15. výročie úmrtia

Hudobný skladateľ, klavirista

Maturoval na gymnáziu v Nitre, kde súčasne absolvoval hudobnú školu. Hudobnej kompozícii sa začal venovať najmä po 2. sv. vojne. Od r. 1950 bol redaktorom tanečnej hudby v Československom rozhlase Bratislava. V r. 1954 založil Tanečný orchester bratislavského rozhlasu. V rozhlase pôsobil až do odchodu na dôchodok. Je autorom vyše 170 tanečných piesní, väčšina z nich sa stala známymi hitmi. Hrajú sa aj dnes ako slovenské evergreeny a právom patria do fondu slovenskej hudobnej kultúry.

57

18. 3.

Strečanský, Jozef

*18. 3. 1910 Špačince – †22. 6. 1985 Sainte-Ode, Belgicko

100. výročie narodenia

Kňaz, pedagóg, hudobný skladateľ, dirigent

Študoval na saleziánskom gymnáziu v Šaštíne, neskôr v Radne v Slovinsku. Teológiu študoval v Rakovníku. Pôsobil ako pedagóg v Šaštíne, ako zbornajster chlapčenského speváckeho spevokolu pri Biskupskom gymnáziu v Trnave, známych po celom Slovensku ako Trnavskí saleziánski speváčikovia. Zložil niekoľko operiet a mnoho piesní. V r. 1950 emigroval. Pôsobil ako salezián v malej dedinke Ramegnies-Chin v juhozápadnom Belgicku, kde bol saleziánsky ústav pre chlapcov. Jeho meno upadlo do zabudnutia počas komunistickej nadvlády. V r. 2000 mu bola odhalená pamätná tabuľa na Arcibiskupskom úrade v Trnave. Čestný občan mesta Trnava in memoriam. V r. 2005 vyšla jeho biografia pod názvom *Kňaz s harmonikou*.

58

20. 3.

Fleischhacker, Ján JUDr.

*20. 3. 1740 Hlohovec – †18. 1. 1803 Mojmirovce

270. výročie narodenia

Právnik, pedagóg

Právo študoval pravdepodobne na univerzitách v Trnave a vo Viedni. Korepetítor viedenského Tereziána, prokurátor na panstve grófa F. Zichyho, v r. 1774 – 1784 profesor právnickej

akadémie v Trnave, v r. 1784 – 1800 v Bratislave. Prednášal uhorské súkromné právo a dejiny uhorského práva, o čom publikoval samostatné práce.

59

23. 3.

Balkai, Vojtech JUDr.

tiež **Balkay, Vojtech**

*23. 3. 1865 Trnava – †18. 6. 1917 Budapešť, Maďarsko

145. výročie narodenia

Právnik

Študoval na gymnáziu v Trnave, právo v Budapešti a Kluži. Advokát v Trnave, Komárne, Tate, právny zástupca, neskôr prokurista Štátnych kamennouhoľných baní. Venoval sa hlavne banskému právu, vydával právnické príručky, prispieval do odborných časopisov.

60

Beneš, Marcel

*23. 3. 1910 Viedeň, Rakúsko – †24. 11. 1974 Trnava

100. výročie narodenia

Výtvarník

Amatérsky sa zaoberal plastikou, rezbárstvom a návrhárstvom medailí, a to k 50. výročiu SND v Bratislave, k 200. výročiu narodenia J. Jungmana a k 150. výročiu založenia trnavskej nemocnice.

61

Jurča, Joseph

*23. 3. 1925 Paríž, Francúzsko – †10. 9. 2005 Trnava

85. výročie narodenia

Akademický sochár, maliar

Rodák z Paríža, ktorý prežil svoj život v Trnave. V r. 1938 sa rodina presťahovala na Slovensko. V r. 1948 – 1953 študuje na pražskom UMPRUM-e u profesorov Bedřicha Štefana a Jana Kavana. Navštevoval ateliér Jána Koniarka, ktorého tvorba bola preňho inšpiráciou. Venoval sa monumentálnej tvorbe, komornej tvorbe, voľnej plastike, medailérstvu, portrétnej tvorbe i reštaurátorstvu. Bol zakladajúcim členom Trnavskej skupiny výtvarníkov. Okrem vlastnej sochárskej tvorby sa venoval aj pedagogickej práci, v r. 1954 – 1957 na Strednej umelecko-priemyslovej škole v Bratislave a v r. 1957 – 1963 na Pedagogickom inštitúte v Trnave. V r. 1965 – 1986 pôsobil ako pedagóg na Základnej umeleckej škole M. Sch. Trnavského. Vystavoval na viacerých výstavách. Bola mu udelená Cena Mesta Trnava v r. 1996. Na jar v r. 2005 mu Západoslovenské múzeum v Trnave pripravilo súbornú výstavu k jeho osemdesiatinám.

62

24. 3.

Hollý, Ján

*24. 3. 1785 Borský Sv. Mikuláš – †14. 4. 1849 Dobrá Voda

225. výročie úmrtia

Básnik, prekladateľ

Najväčší bernolákovský básnik a prekladateľ, zvaný „slovenský Homér“. Vyštudoval katolícku teológiu v Trnave. Od r. 1808 kaplán v Pobeďime, od r. 1812 v Hlohovci, od r. 1814 farár v Maduniciach. Po požiaroch v r. 1843, pri ktorom utrpel popáleniny, sa utiahol na odpočinok k priateľovi Martinovi Lackovičovi na Dobrú Vodu. Pred vlastnou tvorbou sa venoval prekladaniu antickej literatúry – Vergília, Teokrita, Homéra, Ovídia, Horácia a Tyrtáia. Literárnej tvorbe sa začal venovať počas štúdií v Trnave.

Ťažiskom jeho tvorby sú veľké epy z obdobia Veľkej Moravy (*Svätopluk, Cirillo-Methodiada, Sláv*). V tvorbe sa dôsledne pridržiaval časomernej prozódie, obohatil a rozvinul jej strofické formy. Svojím dielom ovplyvnil slovenskú romantickú generáciu. UNESCO ho zaradilo pri 200-ročnici narodenia pre jeho geniálne dielo medzi osobnosti, ktoré si pripomenul celý kultúrny svet.

63

26. 3.

Vičan, Michal

*26. 3. 1925 Hlohovec – †27. 1. 1986 Bratislava

85. výročie narodenia

Futbalista, futbalový tréner

V r. 1944 – 1958 pôsobil ako referent poisťovne, v r. 1962 – 1966 absolvoval popri zamestnaní špecializáciu futbal na FTVŠ v Bratislave. V r. 1930 – 1940 futbalista Športového klubu v Hlohovci, 1945 – 1958 Slovana Bratislava. Od r. 1966 futbalový tréner z povolania. Významná hráčska a trénerská futbalová osobnosť. Počas aktívnej činnosti zohral 370 ligových zápasov, reprezentoval ČSR v r. 1947 – 1952. Po skončení aktívnej činnosti pôsobil ako tréner Slavoja Piešťany, Slovana Bratislava, Iskry Holíč, Elektrosvitu Nové Zámky, Jednoty Trenčín, Ruch Chorzów, VSŽ Košice, Internacionálu Slovnaft Bratislava, Aris Solún, ai. Spolupracoval s tlačou a televíziou.

64

29. 3.

Richter, Jindřich

*4. 2. 1923 Liesková pri Ružomberku – †29. 3. 2005 Trnava

5. výročie úmrtia

Pedagóg

Po absolvovaní Konzervatória v Bratislave pôsobil na Základnej umeleckej škole M. Schneidra-Trnavského v Trnave. Vyučoval hru na akordeón. Založil a viedol akordeónový súbor, s ktorým na súťaži v Prahe v r. 1962 získal 1. miesto. Do r. 1977 zástupca riaditeľa, do r. 1983 riaditeľ ZUŠ v Trnave.

65

Sentiváni, Martin

tiež Svätójanský, Szentivanius, Szent-Ivány, Szentivány, Szentiványi

*20. 10. 1633 Liptovský Ján – †29. 3. 1705 Trnava

305. výročie úmrtia

Filozof, polyhistor, encyklopedista, redaktor, profesor

Jezuita, filozofiu študoval vo Viedni, teológiu v Trnave a vo Viedni. V r. 1656 – 1661 profesor kolégia a prefekt mariánskej kongregácie v Trnave. 1668 – 1670 prednášal na univerzite

v Trnave. Súčasne bol správcom kníhtlačiarne, zaslúžil sa o vydávanie a zostavovanie kalendárov *Calendarium Tyrnaviense* (1675 – 1703). Zaslúžil sa o dobudovanie univerzitnej knižnice v Trnave a v r. 1690 vydal jej katalóg. Jeho najvýznamnejším dielom je 3-zväzkové vydanie rozpráv *Curiosiora et selectiora variarum scientiarum miscellanea...*(1689 – 1709), ktoré je súhrnom poznatkov z filozofie, prírodných vied, medicíny, techniky a hospodárstva. Jeden z najplodnejších autorov 2. pol. 17. storočia, napísal a tlačou vydal 56 prác, hlavne z oblasti teológie, ale i exaktných vied.

66

30. 3.

Brežný, Jozef MUDr.pseud. **Dr. Kysucký, Dr. Kysučan**

*27. 3. 1871 Kysucké Nové Mesto – †30. 3. 1920 Piešťany, poch. Bytča

90. výročie úmrtia

Prekladateľ, lekár

Medicínu študoval v Prahe, v r. 1899 – 1919 lekár v Tomášikove, potom žil na dôchodku v Piešťanoch. Prekladal z ruskej literatúry, menej z poľskej literatúry.

67

Kubina, Andrej

*27. 11. 1844 Moravský Sv. Ján – †30. 3. 1900 Trnava

110. výročie úmrtia

Katolícky kňaz, básnik, prekladateľ, ľudovýchovný pracovník

Na kňazstvo sa začal pripravovať v Ústrednom seminári v Pešti, vysvätený bol v r. 1871. V r. 1871 – 1876 bol kaplánom vo Voderadoch, začas spravoval i farnosť v Pustých Úľanoch. v r. 1876 bol kaplánom v Kamenici nad Hronom, kde vyučoval deti po slovensky. Kvôli tomu mal problémy, tak ho preložili do Vodného mesta, dnes časť Ostrihomu. Od r. 1881 bol farárom v Dolnej Krupej. Tu založil spolok Srdca Ježišovho, obnovil kostol, vyučoval katechizmus v nedeľných školách, podporoval chudobných. V r. 1885 sa stal správcom Spolku sv. Vojtecha v Trnave. V r. 1896 bol menovaný za ministra trnavského domu Spoločnosti Ježišovej. Patrí medzi významné osobnosti v pomatičnom období. Počas svojho života vytvoril pozoruhodné literárne dielo. Preložil učebnicu Ivan Györffy: *Silozpyt s počiatkami lučby*. Učebnica vyšla v 5 vydaniach. Používala sa aj v r. 1920. Preložil aj ďalšie tri Györffyho učebnice. Pod pseudonymom Leiermann vydal v r. 1884 svoje nemecké verše. V r. 1886 vydal M. Kollár jeho *Piesne a Spevy* pod pseudonymom Záhorský. Bohatá je jeho činnosť v zostavovaní a vydávaní spevníkov modlitbových kníh, ktoré vychádzali aj po jeho smrti až do r. 1930. Založil a štyri roky redigoval časopis *Pútnik Swäto-Wojtešský*. Dva roky redigoval časopis *Posol Božského srdca Ježišovho*. Na budove bývalého jezuitského kláštora na Štefánikovej ulici v Trnave má pamätnú tabuľu a jeho meno nesie aj ulica v Trnave.

68

31. 3.

Benický, Michaltiež **Beniczky, Michal**

*21. 1. 1677 Mukačevo, Ukrajina – †31. 3. 1720 Trnava

290. výročie úmrtia

Teológ, univerzitný profesor, jezuita

Príslušník zemianskeho rodu. Teológiu študoval v Grazi. Vyučoval na rehoľných školách v Trnave, Trenčíne a Prešove, 1709 – 1712 prednášal filozofiu a gramatiku na univerzite v Kluži, 1718 – 1720 teológiu a cirkevné právo na univerzite v Trnave. V r. 1714 – 1717 spovedník rehole v Ríme.

69

APRÍL

1. 4.

Ábel, Vojtech

*9. 2. 1911 Piešťany – †1. 4. 1945 asi Mauthausen, Rakúsko

65. výročie úmrtia

Odbojár, dôstojník

V r. 1929 – 1933 študoval na Priemyselnej škole strojníckej v Košiciach, v r. 1936 absolvoval Zbrojnotechnické učilište v Plzni. Dôstojník z povolania. Po rozpade ČSR sa zapojil do ilegálneho hnutia. Pomáhal organizovať ilegálne prechody českých vlastencov z protektorátu cez Slovensko do zahraničia. Na východnom fronte spolupracoval s kpt. Nálepkom. R. 1944 podporoval partizánov, organizoval presun pohonných hmôt na stredné Slovensko. Dňa 5. decembra 1944 bol zatknutý v Piešťanoch, väznený v Piešťanoch, Bratislave, Trenčíne, 31. marca 1945 bol posledným transportom odvečený do koncentračného tábora Mauthausen. In memoriam povýšený na škpt. a pplk., v r. 1945 vyznamenaný Radom SNP I. triedy a Čs. vojnovým krížom 1939.

70

Scherer, František Ernest

*1. 4. 1805 Blatná – †16. 3. 1879 Piešťany

205. výročie narodenia

Lekár, balneológ

Pôsobil v Piešťanoch ako prvý stály kúpeľný balneológ a chirurg. Zakladateľ Vojenského kúpeľného ústavu a modernej balneoterapie. Autor monografie o piešťanských kúpeľoch.

71

4. 4.

Bettelheim, Félix Albert

*2. 9. 1861 Hlohovec – †4. 4. 1890 Baltimore, USA

120. výročie úmrtia

Lekár

Medicínu študoval v San Franciscu. Pôsobil ako lekár vo väznici St. Quentin, v r. 1883 ako hlavný lekár Spoločnosti panamského prieplavu a železnice. V r. 1889 absolvoval študijný pobyt na viacerých európskych klinikách. Zakladateľ a hlavný lekár prvej nemocnice v Paname. Venoval sa boju proti tropickým chorobám.

72

5. 4.

Jaura, Karol

*5. 4. 1925 Trnava – †7. 3. 1989 Bratislava

85. výročie narodenia

Technik

V r. 1952 – 1960 pracoval na Hlavnej správe Slovenského filmu, v r. 1960 – 1979 ako vedúci Štúdia filmovej tvorby na Kolibe v Bratislave. Významne sa podieľal na budovaní technickej základne slovenského filmu.

73

8. 4.

Buzna, Alexander

*14. 1. 1868 Krušovce – †8. 4. 1945 Nižná

65. výročie úmrtia

Maliar, katolícky kňaz

Gymnázium absolvoval v Bratislave, teológiu v Ostrihome, v r. 1892 vysvätený za kňaza. Potom študoval maliarstvo na výtvarnej akadémii v Budapešti, Viedni a Ríme. Pôsobil na biskupskom gymnáziu v Trnave, od r. 1894 administrátor a od r. 1896 farár v Dolných Voderadoch, v r. 1923 v Opoji, potom v Piešťanoch, od r. 1938 farár v Nižnej pri Piešťanoch. Jeho dielo má prevažne cirkevný ráz. Vynikajúci portrétista, venoval sa aj svetským motívom, najmä trnavskému, piešťanskému a bošáckemu folklóru. Zaoberal sa aj reštaurátorstvom, najmä nástenných malieb.

74

9. 4.

Hajduk, Anton prof., RNDr., Dr. h. c., DrSc.

*3. 5. 1933 Užhorod, Ukrajina – †9. 4. 2005 Bratislava

5. výročie úmrtia

Astronóm

Prvý rektor novodobej Trnavskej univerzity, jeden z najvýznamnejších slovenských astronómov. Od r. 1961 až do svojej smrti pracoval v rôznych funkciách na Astronomickom ústave SAV. Ako rektor Trnavskej univerzity, za ktorej obnovenie sa osobne angažoval, pôsobil v r. 1992 – 1996. Svoju vedeckú dráhu venoval výskumu meteorov. Bol priekopníkom radarového výskumu meteorov na Slovensku. Uznávaný odborník v oblasti astrofyziky, v oblasti dynamiky meteorických rojov typu Halleyho kométy. Medzinárodným ocenením jeho práce v tejto oblasti bolo rozhodnutie Medzinárodnej astronomickej únie z r. 2001 dať asteroidu číslo 11 657 meno Antonhajduk. Za svoju činnosť bol odmenený viacerými oceneniami SAV i amerického Národného úradu pre letectvo a vesmír (NASA). Nielen jeho vedecká, pedagogická, ale aj publicistická činnosť bola rozsiahla. V r. 1975 a 1976 sa stal nositeľom prémie Slovenského literárneho fondu za pôvodnú vedeckú tvorbu v oblasti literatúry faktu, najmä za knihy *K horizontom vesmíru* a *K planétam*. Významne sa podieľal na vzniku prvej slovenskej encyklopédie z odboru astronómie (1987). Bol slovenským odborníkom na výskum turínskeho plátna a k danej problematike vydal aj knihu.

75

10. 4.

Zbojanová, Lívia rod. Romančíková

*30. 3. 1931 Piešťany – †10. 4. 1985 Bratislava

25. výročie úmrtia

Lekárka, reumatologička

V r. 1941 – 1949 študovala na gymnáziu v Piešťanoch, potom medicínu v Bratislave. V r. 1955 – 1985 vedecká pracovníčka vo Výskumnom ústave reumatických chorôb v Piešťanoch. Zaoberala sa problematikou klinickej terapie reumatických chorôb, vyhodnotila komplexný kúpeľný režim a vytvorila tým základ pre ďalší balneologický výskum. Spoluautorka publikácie *Reumatológia v teórii a praxi 2* (1978), riešiteľka výskumných úloh.

76

13. 4.

Lantayová, Irena rod. Jankolová

*13. 4. 1910 Zavar – †29. 5. 1985 Bratislava

100. výročie narodenia

Spisovateľka, učiteľka

V r. 1925 – 1929 študovala na učiteľskom ústave v Trnave, v r. 1931 – 1933 na Hudobnej a dramatickej akadémii pre Slovensko v Bratislave. V r. 1929 – 1939 učiteľka na ľudovej a meštianskej škole v Trnave, od r. 1951 externá redaktorka Slovenky, v r. 1952 – 1956 propagačná referentka Povereníctva spotrebného priemyslu v Bratislave. V literárnej tvorbe sa od r. 1941 orientovala na rozhlasové hry a scénky pre mládež, v 50. rokoch na fejtóny a reportáže, v 60. rokoch autorka televíznych scenárov. Prispievala do *Nášho divadla*, *Práce*, Slovenského učiteľa, *Robotníckych novín*.

77

15. 4.

Hollósyová, Mária

*1. 2. 1858 Opoj – †15. 4. 1945 Cífer

65. výročie úmrtia

Výšivkárka, návrhárka, kresliarka

Pracovala pôvodne ako poštová úradníčka v Križovanoch nad Dudváhom. Preslávila sa ako vedúca cíferskej výšivkárskej školy (1892 – 1918). Popredná umelecká osobnosť s výrazným talentom a kvalitou výšivkárskej práce, nedostižná odborníčka ako po stránke technickej, tak po stránke ornamentálnej a farebnej. Spoločne so skupinou cíferských žien vyšívali hodvábom, striebrom a zlatom. V tvorbe využívala najmä rastlinné, geometrické a figurálne motívy, zvlášť na cirkevné a svetské zástavy, kostolné a korunovačné rúcha, oblečenia na dvorné slávnosti, antipendia a i. Profesionálne zvládala návrhy na monumentálne textilné diela so zložitými ornamentálnymi kompozíciami, zvlášť figurálne kompozície pôsobili dojmom priestoru a plasticosti. Zo zachovaných prác (mnohé sú vo fondoch rímskokatolíckeho kostola v Cíferi) sú najznámejšie: ornát pre ostrihomskú baziliku, časť korunovačného oblečenia pre kráľovnú Zitu, cirkevná zástava v kostole sv. Matúša v Budapešti, jedno z najväčších monumentálnych prác antipendium s výjavom *Poslednej večere* v kostole v Cíferi, a i. Spolupracovala so spolkom *Izabella*, organizovala prácu kresliarok a vyšívачiek, oboznamovala ich s novými technikami. Podľa jej návrhov cíferské vyšívачky pracovali na objednávkach pre uhorský a španielsky dvor, pre belgickú šľachtu. Spolok jej umožňoval zúčastňovať sa na výstavách a študijných cestách. Ocenená mnohými medailami a cenami, napr. v Budapešti, Londýne, Ríme, Paríži.

78

19. 4.

Fischer, Fridrich Viliam

*21. 2. 1870 Trnava – †19. 4. 1930 Trnava

80. výročie úmrtia

Zvonolejár

Do r. 1892 pracoval pod otcovým vedením v rodinnej dielni v Trnave, 1892 – 1898 u brata Teodora Edmunda, 1898 – 1930 s bratmi Teodorom Edmundom a Adolfom Alexandrom, spolumajiteľ firmy Bratia Fischer. Rodinná zvonolejáreň prosperovala najmä v 20. a 30. rokoch 20. storočia, keď nahradzovala zrekvirované a zničené zvony počas I. sv. vojny.

79

20. 4.

Hirner, Teodor PhDr.

*20. 4. 1910 Smolenice – †14. 5. 1975 Bratislava

100. výročie narodenia

Skladateľ, dirigent

V r. 1932 maturoval na gymnáziu v Trnave. 1932 – 1939 pôsobil ako učiteľ a zbornajster spevokolu v Pezinku, 1939 – 1949 vojenský kapelník v Bratislave. 1942 – 1948 študoval na Konzervatóriu v Bratislave organ, zároveň študoval hudobnú vedu na FFUK v Bratislave a na Karlovej univerzite v Prahe. V r. 1945 začal komponovať, 1949 – 1954 pracovník košického rozhlasu, 1955 – 1961 tvorivý tajomník Zväzu slovenských skladateľov, od r. 1961 – 1975 riaditeľ Konzervatória v Košiciach. V hudobnej tvorbe sa sústredil na zbieranie, spracovanie a úpravu slovenských ľudových piesní.

80

Šnirc, Milan Mgr.

*18. 10. 1951 Bíňa – †20. 4. 2005 Trnava

5. výročie úmrtia

Filatelista

Po absolvovaní Strednej všeobecno-vzdelávacej školy študoval na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Trnave. Po štúdiu začal pracovať na základnej škole v Hurbanovej Vsi. V ďalších rokoch učil na ZDŠ v Mostovej a v Jaslovských Bohuniciach. V roku 1977 sa presťahoval do Trnavy a od roku 1989 začal pracovať v Pedagogicko-psychologickej poradni ako metodik a od roku 1998 zastával funkciu riaditeľa. Bol zakladajúcim členom a tajomníkom trnavského Klubu filatelistov Trnavia. Svoje filatelistické exponáty vystavoval doma aj v zahraničí. Ako študovaný výtvarník sa venoval návrhom na príležitostné poštové pečiatky, pamätné listy a poštové lístky s tematikou Trnavy. Vytvoril viac ako 80 grafických diel propagujúcich kultúru a históriu Trnavy a jej okolia. Je tiež autorom zborníka *Pečiatky Trnavy*, v ktorom zmapoval históriu pečiatok používaných na území mesta od r. 1752 do r. 2004. Pri príležitosti 770. výročia udelenia výsad slobodného kráľovského mesta mu bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam za významnú reprezentáciu a propagáciu mesta Trnava vo filatelii.

81

21. 4.

Herda, Jozef

*21. 4. 1910 Trnava – †4. 10. 1985 Bratislava

100. výročie narodenia

Športovec, zápasník

Jeden z najvýznamnejších predstaviteľov československej zápasníckej školy, ako prvý Slovák získal olympijskú medailu. Bolo to na XI. Olympiáde v Berlíne r. 1936, vybojoval si striebornú medailu. Získal ju klasickým štýlom v hmotnosti do 66 kg.

Za 28 rokov aktívnej činnosti vybojoval 1587 zápasov, z ktorých 1501 vyhral, pričom získal 15 titulov majstra ČSR, majster Európy. Od r. 1931 sa popri pretekaní venoval aj trénerskej práci a od r. 1937 rozhodcovskej činnosti. Výrazne sa zaslúžil o rozvoj a propagáciu zápasníckeho športu na Slovensku a v ČSR. Čestný občan mesta Trnava in memoriam. Jeho meno nesie námestie v Trnave.

82

23. 4.

Jelínek, Ján Krstiteľ

*23. 4. 1780 Trnava – †17. 4. 1841 Trnava

230. výročie narodenia

Kníhtlačiar

Syn kníhtlačiaru Václava Jelínka, po ktorom v r. 1823 prevzal tlačiareň. Vydával bernolákovských autorov. Zaslúžil sa o presné vydanie diel Jána Hollého. Angažoval sa aj v komunálnej politike.

83

29. 4.

Grujbár, Ján MUDr.

*? 1908 Suchohrad pri Záhorskej Vsi – †29. 4. 2005 Trnava, poch. Suchohrad

5. výročie úmrtia

Lekár

Zakladateľ pediatrie v Trnave, dlhoročný primár na dojčensko-kojeneckom oddelení v trnavskej nemocnici. V r. 2004 bol ocenený Uznáním za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava.

84

30. 4.

Báčmedei, Štefan Pavol

tiež **Bácsmegyei, Bachmegyei**

*okolo 1690 Trenčín – †30. 4. 1735 Trnava

275. výročie úmrtia

Lekár, odborný spisovateľ

Medicínu študoval od r. 1709 na univerzite vo Wittenbergu, od 1710 v Jene. R. 1716 – 1720 úradný lekár Gemerskej stolice v Rožňave, 1721 – 1728 vojenský lekár v Sedmohradsku, 1729 – 1730 osobný lekár arcibiskupa Imricha Čákiho v Bratislave, od r. 1730 lekár ostrihomskej kapituly a reholí v Trnave. Zaoberal sa prírodnými vedami a zdravotnou. Písal o šírení epidemických chorôb v Rožňave a Trnave, o zdravotnej situácii obyvateľstva, vplyvoch počasia na chorobnosť, účinkoch termálnych vôd. Robil i meteorologické pozorovania. Venoval sa aj matematike, chémii a alchýmii, v ktorej hľadal možnosť nových liečebných postupov. Na následky chemických pokusov aj zomrel.

85

1. 5.

Návoj, René

*13. 4. 1936 Le Havre, Francúzsko – †1. 5. 2005 Trnava

5. výročie úmrtia

Hudobný pedagóg, hudobník, hudobný aranžér

Už počas základnej vojenskej služby bol vynikajúci hudobník, aranžoval partitúry pre vojenskú hudbu v Hodoníne. V Trnave aktívne hral vo viacerých hudobných skupinách, napr. Alfa Sextet, Adámkovci, Big Band Trnava, bol spoluzakladateľom dychovej hudby Trnavan 6 v r. 1994. Viac ako 10 rokov pôsobil na ZUŠ M. Schneidra-Trnavského ako učiteľ hry na bicie, elektronické a dychové nástroje. Aranžované úpravy jeho skladieb hrajú rôzne hudobné skupiny dodnes.

86

Šruteková, Magdaléna rod. **Žambokrétzka**

*1. 5. 1925 Trnava – †2. 2. 2003 Trnava

85. výročie narodenia

Maturovala v r. 1945 na Obchodnej akadémii v Trnave a až do dôchodku pracovala u jediného zamestnávateľa v Sedliackej banke a následníckej Štátnej banke československej. Svoje jazykové znalosti využila ako sprievodkyňa Čedoku, ovládala nemecký, maďarský a francúzsky jazyk. Po odchode do dôchodku sa stala členkou Jednoty dôchodcov Slovenska, organizovala pravidelné výlety pre dôchodcov nielen na Slovensku, ale i v zahraničí. Bola literárne činná. Napísala poviedky ako napr. *Rýnek, Kavárne, Švimšúla, Kvartír, Pohreb, Korzo, Cestování*, a i.

87

3. 5.

Benau, Dezider

pseud. **D. Biedny**

*3. 5. 1905 Trnava – †1. 10. 1962 Bratislava

105. výročie narodenia

Odborársky predák, redaktor, typograf

Ľudovú a meštiansku školu vychodil v Trnave, vyučil sa za typografa. V r. 1922 – 1930 sadzač v Košiciach a v Prahe, 1931 – 1938 tajomník celoslovenského sekretariátu sociálnodemokratického Odborového združenia československého, od októbra 1938 väznený, s pomocou nórskech sociálnych demokratov emigroval do Nórska, 1939 – 1941 sadzač v Oslo a Štokholme, v r. 1941 odišiel s rodinou do USA, 1941 – 1945 šéfredaktor Newyorského denníka, 1945 – 1951 vedúci kultúrno-propagačnej komisie SOR, riaditeľ nakladateľstva Práca, v r. 1951 obvinený z protištátnej činnosti a do r. 1955 väznený, od r. 1955 sadzač a korektor v Bratislave. Od začiatku 30. rokov jeden z vedúcich predstaviteľov soc. demokratických odborov na Slovensku. Organizátor odborárskej práce, rečník na členských schôdzach, angažoval sa najmä v osвете, kultúre, osobitne v Robotníckej akadémii. V 30. rokoch odmietal politickú spoluprácu s KSČ. Po návrate do ČSR z emigrácie člen najvyšších orgánov odborového hnutia. Literárne činný. Napokon sa stal obeťou komunistického režimu, v r. 1969 občiansky a politicky rehabilitovaný a in memoriam vyznamenaný Radom práce.

88

4. 5.

Holčík, Samuel

*4. 5. 1895 Bratislava – †2. 6. 1972 Trnava

115. výročie narodenia

Evanjelický farár

Teológiu vyštudoval v Bratislave. Po štúdiách odišiel do Ameriky, kde pôsobil ako reverend v Evanjelickom zbore v Binghamtone. Tam sa i oženil. V Amerike pôsobil 15 rokov. Po r. 1935 prišiel s rodinou späť do rodnej vlasti. Aktívne sa zapojil do protifašistického odboja, za čo v Prahe 28. apríla 1947 dostal z rúk prezidenta Československej republiky čestnú medailu za oslobodenie republiky. Od r. 1938 žil s rodinou v Trnave, kde pôsobil ako farár.

89

7. 5.

Heriban, Jozef

*7. 5. 1925 Šelpice - †16. 4. 2009 Rím, Taliansko

85. výročie narodenia

Salezián, významný biblista, univerzitný profesor, misionár

V r. 1943 vstúpil do saleziánskeho noviciátu v Hronskom Sv. Beňadiku, o rok neskôr zložil rehoľné sľuby. V štúdiách pokračoval v Saleziánskom pedagogickom študentáte v Trnave. V r. 1950 tajne emigroval do Turína v Taliansku. V r. 1951 – 1955 študoval na Pápežskej saleziánskej univerzite v Turíne. Za kňaza bol vysvätený v r. 1955, potom študoval postgraduálne na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme. Neskôr vyučoval biblické vedy v Tokiu v Japonsku, kde pôsobil až do r. 1976. Počas pôsobenia v Japonsku sa stal riaditeľom saleziánskej komunity pri strednom a vyššom gymnáziu Seiko Gakuin v Osake a zároveň správcom tamojšej farnosti. V r. 2005 mu prezident SR udelil za významné zásluhy o kultúrno-duchovný rozvoj Slovenskej republiky Pribinov kríž III. triedy. Jeho významným dielom je *Príručný lexikón biblických vied*, ktorý po prvý raz vyšiel v r. 1992 vo vydavateľstve Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda. Čestný občan mesta Trnava.

90

13. 5.

Matoušek, František

*13. 5. 1905 Nemčice, Česko – †19. 6. 1997 Trnava

105. výročie narodenia

Ornitológ, terilóg, ochranca prírody

Po absolvovaní Obchodnej akadémie v Prostějove prišiel do Komárna. Tu ho zaujala fauna Podunajska. V r. 1929 prišiel do Trnavy, kde pracoval v ekonomických funkciách vo Figure, Agrasole a v Cukrovare. V r. 1954 sa stal spoluzakladateľom múzea v Trnave, spoločne s dr. Günterovou-Mayerovou, dr. Faustom a Š. C. Parrákom. Stal sa riaditeľom, vybudoval hodnotnú prírodovednú zbierku. Založil prvý prírodovedný zborník múzea, ktorý neskôr prevzalo SNM v Bratislave. Napísal mnohé štúdie a články z oblasti faunistiky a ekológie. Bol čestným členom Slovenskej ornitologickej spoločnosti.

91

14. 5.

Hirner, Teodor PhDr.

*20. 4. 1910 Smolenice – †14. 5. 1975 Bratislava

35. výročie úmrtia

Skladateľ, dirigent

V r. 1932 maturoval na gymnáziu v Trnave. V r. 1932 – 1939 pôsobil ako učiteľ a zbormajster spevokolu v Pezinku, v r. 1939 – 1949 vojenský kapelník v Bratislave. V r. 1942 – 1948 študoval na Konzervatóriu v Bratislave organ, zároveň študoval hudobnú vedu na FFUK v Bratislave a na Karlovej univerzite v Prahe. V r. 1945 začal komponovať, v r. 1949 – 1954 pracovník košického rozhlasu, v rokoch 1955 – 1961 tvorivý tajomník Zväzu slovenských skladateľov, od r. 1961 – 1975 riaditeľ Konzervatória v Košiciach. V hudobnej tvorbe sa sústredil na zbieranie, spracovanie a úpravu slovenských ľudových piesní.

92

15. 5.

Ambro, Ján MUDr.

*27. 3. 1827 Beckov – †15. 5. 1890 Bratislava

120. výročie úmrtia

Lekár, organizátor zdravotníctva

Študoval na gymnáziách v Trnave a Šoprone, medicínu na lekárskej fakulte v Pešti a Viedni. Pôsobil ako lekár vo Viedni, Pešti a Bratislave. Organizátor zdravotníctva, zvlášť pôrodnictva, iniciátor starostlivosti o matku a dieťa v zmysle Semmelweisovho učenia. Navrhoval zriaďovať osobitné pôrodnické oddelenia v nemocniciach, žiadal zaviesť povinnú odbornú prípravu pôrodných asistentiek. Z jeho iniciatívy sa v r. 1885 vybudovalo takéto zariadenie v Bratislave, kde sa otvorila moderná pôrodnica s Ústavom na výchovu pôrodných asistentiek, inicioval založenie útulku pre siroty. Autor prvej slovenskej učebnice *Kniha o pôrodníctve pre baby* (1873).

93

Hell, Maximilián

*15. 5. 1720 Štiavnické Bane – †14. 4. 1792 Viedeň, Rakúsko

290. výročie narodenia

Matematik, astronóm

Študoval filozofiu, matematiku a históriu na univerzite vo Viedni. V r. 1751 – 1752 vypracoval plány na výstavbu a zariadenie univerzitného observatória v Trnave. Od r. 1755 riaditeľ univerzitného observatória, astronóm a matematik na univerzite vo Viedni. Popredný vedec 18. storočia.

94

16. 5.

Kapp, Alexander

*16. 5. 1820 Suchá nad Parnou – †24. 11. 1876 Trnava

190. výročie narodenia

Hudobný pedagóg, skladateľ, zbormajster, organista

Študoval na gymnáziu v Trnave, hudobné vzdelanie získal pravdepodobne v Pešti. V r. 1861 – 1876 pôsobil ako profesor na rímskokatolíckom mužskom učiteľskom ústave v Trnave ako učiteľ

organovej hry a súčasne vyučoval na arcibiskupskom gymnáziu. Od r. 1848 bol regenschori v Dóme sv. Mikuláša v Trnave. Do dejín slovenskej hudby sa zapísal ako autor viacerých skladieb, omše a klavírných prelúdií. Je autorom opery *Synovia Jakubovi*, ktorá mala premiéru 29. júna 1867 v Trnave. V r. 1859 založil, viedol a dirigoval mužský spevácky chrámový zbor v Trnave.

95

Matzenauer, František Otto

*16. 5. 1845 Beňov pri Přerove, Česko – †22. 12. 1901 Trnava

165. výročie narodenia

Skladateľ, dirigent, spisovateľ, prekladateľ

Po absolvovaní reálneho gymnázia vo Viedni a učiteľských skúškach vystriedal pedagogické miesta v Brezne nad Hronom, Starej Turej, odkiaľ prišiel v r. 1872 do Trnavy. Spočiatku bol organistom v Dóme sv. Mikuláša, od r. 1874 pôsobil ako účtovník a hlavný jednatel Spolku sv. Vojtecha. Prispieval do viacerých časopisov, napr. *Cyryll a Method*, *Dennica*, *Katolícke noviny*, *Sokol*, a i. Po smrti Alexandra Kappa zaujal miesto regenschoriho Cirkevného hudobného spolku pri Dóme sv. Mikuláša spoločne s funkciou dirigenta mužského speváckeho spolku *Nagyszombati Dalárda*. Jeho skladateľské dielo je dnes v Štátnom okresnom archíve v Trnave.

96

18. 5.

Adamkovič, Michal

tiež *Adamkovich Michal*, *Adamkovics Michal*

*24. 5. 1778 Veľké Dvorany – †18. 5. 1845 Bratislava

165. výročie úmrtia

Matematik, učiteľ, cirkevný hodnostár

Študoval na gymnáziu v Nitre a Bratislave, filozofiu a teológiu absolvoval v r. 1801 v Bratislave. Pôsobil ako kaplán vo Vrbovom, potom profesor dogmatiky a zástupca riaditeľa trnavského seminára, 1825 – 1839 ostrihomský kanonik, 1829 komárňanský arcidiakon, 1830 titulárny budínsky opát, 1836 svätoštefanský prepošt, 1839 bratislavský prepošt. Jeho popularizačná tvorba z matematiky, fyziky, psychológie a metafyziky slúžila školským účelom.

97

21. 5.

Dubnická, Elena rod. Štěrbová

*21. 5. 1925 Rejdová - †7. 1. 1988 Piešťany

85. výročie narodenia

Historička výtvarného umenia

V r. 1948 - 1949 študovala dejiny výtvarného umenia a estetiku na FF Univerzity Karlovej v Prahe, r. 1953 skončila FF SU v Bratislave, od r. 1963 pracovala ako vedecká pracovníčka Umenovedného ústavu SAV v Bratislave. Venovala sa dejinám staršieho výtvarného umenia na Slovensku, hlavne v 19. stor. Napísala monografiu *Peter M. Bohúň – život a dielo* (1960).

98

22. 5.

Emmer, Kornel JUDr.

*22. 5. 1845 Trnava – †20. 7. 1910 Mödling, Rakúsko

165. výročie narodenia

Odborný spisovateľ, právnik

Študoval na právnickej akadémii v Bratislave a na univerzite v Pešti. Od 1866 podnotár a notár mesta Trnavy, 1869 koncipient na kráľovskom, potom kuriálnom súde v Pešti, 1872 sudca, 1891 kuriálny sudca v Pešti. Autor prác z občianskeho práva, prispieval do odborných časopisov. Jeho práce vyšli súborne. V r. 1875 – 1881 poslanec uhorského snemu za Trnavu.

99

23. 5.

Križan, Vladimír Doc. Dr. Ing. CSc.

*23. 5. 1925 Praha, Česko - †25. 11. 2006 Trnava

85. výročie narodenia

Vysokoškolský pedagóg

Po skončení reálneho gymnázia v Bratislave pokračoval v štúdiu na Vysokej škole technickej. Jeho prvým zamestnaním bola práca v továrni Tomáša Baťu vo Svite, neskôr pracoval v hydrometeorologickom ústave observatória na Lomnickom štíte. Podarilo sa mu získať študijný pobyt v Paríži, kde nostrifikoval na slávnej Sorbonskej univerzite. Po návrate na Slovensko pôsobil ako vysokoškolský pedagóg na Vysokej škole ekonomickej, Vysokej škole technickej v Bratislave. V rokoch 1965 – 1968 prednášal na Univerzite v Akre, hlavnom meste štátu Ghana v Afrike, v rokoch 1968 – 1970 na vysokej škole v Sydney v Austrálii a neskôr aj na Univerzite v Bagdade v Iraku. Za svoj plodný život vytvoril a získal niekoľko patentov a učiteľských i vedeckých titulov a ocenení. Mal osobný priateľský vzťah s mnohými osobnosťami, napr. s Albertom Schweitzerom. Napokon pôsobil v Stredisku na ochranu životného prostredia pri OSN v Bratislave. V roku 1970 sa natrvalo usadil v Trnave, kde žil do svojej smrti. Vychoval množstvo úspešných študentov, ktorým nezištne pomáhal aj v ich neskoršej profesionálnej dráhe. Bol polyglotom a ovládal perfektne osem jazykov.

100

25. 5.

Velikanič, Ján prof., PhDr., CSc.

*25. 5. 1920 Veľaty – †21. 2. 1975 Trnava

90. výročie narodenia

Vysokoškolský pedagóg

Popredný pracovník v oblasti pedagogickej teórie a praxe na Slovensku. Žil a pôsobil v Trnave ako okresný školský inšpektor a zároveň pôsobil aj na Pedagogickej škole pre učiteľov prvého stupňa. V r. 1959 bol v Trnave zriadený Pedagogický inštitút, ktorý sa v r. 1964 pretvoril na Pedagogickú fakultu UK. Na fakulte bol niekoľko rokov prodekanom pre interné štúdium a neskôr pre vedu a výskum. Od r. 1973 vykonával funkciu vedúceho katedry pedagogiky. Bol v predsedníctve Slovenskej pedagogickej spoločnosti pri SAV. Veľmi bohatá bola jeho publikačná činnosť. Svoje práce zverejňoval v rôznych slovenských a českých odborných časopisoch, mal aj samostatné práce.

101

26. 5.

Lackovičová, Ema, vyd. **Tesárková**

*2. 12. 1916 Bratislava – †26. 5. 1960 Bratislava

50. výročie úmrtia

Herečka

Pôsobila v Krajevom divadle v Nitre, v Dedinskom divadle v Trnave (1955 - 1959), a Krajevom divadle v Trnave (1960). Predstaviiteľka charakterových postáv.

102

27. 5.

Pavlík, Michal Msgr.

pseud. **Michal Vseslav**

*23. 8. 1892 Zavar – †27. 5. 1980 Zavar

30. výročie úmrtia

Katolícky kňaz

Teológiu študoval v Budapešti v r. 1912 – 1916. V r. 1916 – 1929 kaplán a farár v Radošovciach, Šaštíne a Zbehoch, 1929 – 1932 v Ludaniciach, 1932 – 1977 dekan - farár v Zavare, 1941 monsignor. Počas pôsobenia v Zavare sa stal dekanom, apoštolským administrátorom, pápežským komorníkom. Pracoval vo funkcii cirkevného sudcu. Venoval sa aj liečiteľstvu. Spolupracoval so Spolkom sv. Vojtecha, bol dosť aktívny v publikačnej činnosti. Viaceré publikácie boli preložené do nemčiny a maďarčiny.

103

28. 5.

Arnoldová-Marková, Rozália

*20. 2. 1922 Topoľčany – †28. 5. 1990 Trnava

20. výročie úmrtia

Pedagogička, hudobníčka

Študovala v Trnave a v Bratislave. Krátko pôsobila ako členka opery SND v Bratislave. Od r. 1950 učiteľka, v r. 1959 – 1977 riaditeľka Hudobnej školy v Trnave. Ako členka vysokoškolského Akademického divadla v Trnave sa stala sólistkou orchestra M. Schneidra-Trnavského v chráme sv. Mikuláša. V spevokole Bradlan učila hlasovú kultúru. Zakladajúca členka celoštátnej speváckej súťaže M. Schneidra-Trnavského. Držiteľka titulu „zaslúžila učiteľka“. Výrazne sa zaslúžila o rozvoj hudobného vzdelávania v Trnave. V r. 2005 jej bolo udelené Uznanie o zásluhy a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

104

29. 5.

Lantayová, Irena rod. **Jankolová**

*13. 4. 1910 Zavar – †29. 5. 1985 Bratislava

25. výročie úmrtia

Spisovateľka, učiteľka

V r. 1925 – 1929 študovala na učiteľskom ústave v Trnave, 1931 – 1933 na Hudobnej a dramatickej akadémii pre Slovensko v Bratislave. V r. 1929 – 1939 učiteľka na ľudovej a meštianskej škole v Trnave, od r. 1951 externá redaktorka Slovenky, v r. 1952 – 1956 propagačná referentka Povereníctva spotrebného priemyslu v Bratislave. V literárnej tvorbe sa od

r. 1941 orientovala na rozhlasové hry a scénky pre mládež, v 50. rokoch na fejtóny a reportáže, v 60. rokoch autorka televíznych scenárov. Prispievala do Nášho divadla, Práce, Slovenského učiteľa, Robotníckych novín.

105

JÚN

1. 6.

Lysonek, Anton

*1. 9. 1921 Madunice – †1. 6. 1980 Madunice

30. výročie úmrtia

Herec, bábkoherec

Pôsobil v divadle v Žiline, Nitre. Jeho komediálne kreácie sa vyznačovali dynamickosťou a výraznou mimikou. Autor bábkovej hry *Kapsa, potras sa!* a hry na motívy ľudovej rozprávky Figliar Matej.

106

5. 6.

Adámek, Viliam

*20. 12. 1914 Biely Kostol - †5. 6. 2000 Manaos, Brazília

10. výročie úmrtia

Rehoľný brat, misionár

Prihlásil sa do rehoľnej kongregácie Saleziánov don Bosca. Poslali ho študovať do Talianska, kde v r. 1930 vstúpil do rehole a požiadal, aby ho určili do misií. Bol poslaný do štátu Manaos v Brazílii. Slúžil tam od r. 1931 ako misionár v rozličných misijných stanicích, napr. Taraquá, Juarete, Aleixo.

107

10. 6.

Hečko, František

pseud. **Elena Rubačová, Ferus, Marek Habdža, Rastislav Zvončiansky, Štefan Čulek, Zvončiansky-Špirk**

*10. 6. 1905 Suchá nad Parnou – †1. 3. 1960 Martin

105. výročie narodenia

Prozaik, dramatik, spisovateľ

Absolvoval Vinársko-ovocinársku strednú školu v Bratislave, študoval na vyššej hospodárskej škole v Košiciach, právo na UK v Bratislave nedokončil. Ako adjunkt pracoval v Košolnej, neskôr v Bratislave a Martine. Do literatúry vstúpil ako básnik sociálneho cítenia. Potom sa venoval výlučne próze, čo spôsobil úspech jeho románu *Červené víno* (1948). Ďalšie jeho prozaické práce boli ovplyvnené komunistickou ideológiou, tzv. metódu socialistického realizmu premietol do románu *Drevená dedina* (1951). Jeho romány sa preložili do viacerých jazykov. Venoval sa i tvorbe popularizačnej osvetovej literatúry.

108

Sieglová, Edita

*10. 6. 1915 Trnava – †18. 4. 1999 Trnava

95. výročie narodenia

Pedagogička

Po absolvovaní Učiteľskej akadémie v Trnave v r. 1935 bolo jej prvým pôsobiskom Šaštín-Stráže. 25 rokov bola elementaristka na Cvičnej škole pri Vyššej pedagogickej škole v Trnave, neskôr učila na odbornom učilišti, kde viedla divadelný krúžok. Vzdelanie si doplnila na FFUK v Bratislave a nastúpila ako asistentka na Katedru pedagogiky na PdFUK v Trnave. Počas učiteľskej praxe pripravila množstvo kultúrnych programov pre rôzne spoločenské akcie mesta, či školy, v ktorej práve pôsobila. Publikovala do regionálnych aj celoslovenských periodík. Spievala v Okresnom učiteľskom spevokole aj v chrámovom zbore v Dóme sv. Mikuláša v Trnave. Bola dlhoročnou lektorkou Okresného osvetového strediska a Akadémie vzdelávania v Trnave.

109

11. 6.

Gerbelová, Michaela RNDr.

*11. 6. 1940 Trnava – †5. 3. 1986 Trnava

70. výročie narodenia

Biochemička, poetka

Pôsobila ako profesorka na Strednej zdravotníckej škole v Trnave, výrazná kultúrno-spoločenská osobnosť. Zomrela predčasne. Pri dvadsiatom výročí úmrtia jej bola vydaná zbierka básní pod názvom *Poézia*.

110

Lepáček, Celestín Alojz

pseud. Coelestinus, Nebešťan, Krasomil Nebeský

*11. 6. 1905 Trstená - †8. 10. 1955 Trnava

105. výročie narodenia

Kňaz, literárny historik, muzikológ, publicista

Študoval na gymnáziu v Trstenej, r. 1920 vstúpil do františkánskej rehole v Trnave, 1921 – 1923 pokračoval v štúdiách na rehoľnej škole v Hlohovci, 1926 zmaturoval v Trnave, 1926 – 1929 absolvoval bohoslovie v Žiline, r. 1929 vysvätený za kňaza, 1929 – 1934 študoval slovenčinu a francúzštinu na FFUK v Bratislave, dva semestre na Sorbonne v Paríži. V r. 1934 – 1945 bol profesorom na františkánskom gymnáziu v Malackách, 1940 – 1945 riaditeľom tohto gymnázia, od 1946 provinciálnym ministrom Salvatoriánskej provincie na Slovensku so sídlom v Bratislave, po r. 1950 rehoľníkom v Pezinku, potom správcom farnosti v Dolňanoch. Systematicky sa zaoberal skúmaním života a diela osobností staršej slovenskej literatúry (Gavlovič, Smrtník, Benčíč, Šimko a i.). Pri prieskume františkánskych knižníc na Slovensku objavil okrem textov aj rukopisné hudobné zborníky skladateľov Pavlína Bajana a Edmunda Paschu. Výber z jeho diela pod názvom *Františkánsky prínos do slovenskej kultúry* (2005) edične pripravil J. Pašteka.

111

12. 6.

Drabant, Ján Ing., CSc., doc.

*12. 6. 1935 Piešťany – †26. 9. 1985 Kysak

75. výročie narodenia

Banský odborník, vysokoškolský pedagóg

Študoval na gymnáziu v Piešťanoch, potom na Fakulte baníckeho inžinierstva ŠVT v Košiciach. V r. 1958 – 1973 odborný asistent na Baníckej fakulte VŠT, 1973 – 1985 na Katedre matematickej informatiky na Elektrotechnickej fakulte V Košiciach. Orientoval sa na aplikáciu matematických metód najmä v banskej geológii, geologickom prieskume ložísk, v ekonomike priemyslu a banskej mechanizácie. Autor a spoluautor expertíznych prác, učebníc, štúdií, článkov.

112

15. 6.

Noskovič, Alexander

*15. 1. 1924 Sereď – †15. 6. 1975 Bratislava

35. výročie úmrtia

Divadelný režisér, kritik, historik

Študoval na gymnáziu v Trnave, potom na FFUK v Bratislave, na Akadémii múzických umení a Filozofickej fakulte v Prahe. Pôsobil ako režisér v divadlách v Prahe, Zvolene, Bratislave. V r. 1944 - 1945 pôsobil v Akademickom divadle ako režisér a herec. Ako divadelný publicista a historik pôsobil najmä v 50-tych rokoch.

113

18. 6.

Barkóci, František

tiež **Barkóczy, František**

*15. 10. 1710 hrad Čičava – †18. 6. 1765 Bratislava

245. výročie úmrtia

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár

Pochádzal zo šľachtického rodu. Študoval filozofiu na univerzite v Trnave, teológiu v Ríme. Po štúdiách farár a kanonik v Jágri, 1744 jágerský biskup, 1761 ostrihomský arcibiskup a uhorský prímás, 1762 hlavný inšpektor škôl v Uhorsku. Pôvod a styky mu umožnili rýchlu kariéru v cirkevných funkciách, už za obhajobu filozofickej dizertácie v Trnave ho cisár Karol VI. odmenil titulom prepošta. Podporoval rozvoj umenia a vedy, začal s rozsiahlymi rekonštrukčnými prácami v Ostrihome, kam z Trnavy preniesol sídlo arcibiskupa. Autor náboženských prác, zostali v rukopise, tlačou vyšli pastierske listy.

114

19. 6.

Bartek, Július

*19. 6. 1930 Nové Mesto nad Váhom – †23. 9. 2004 Trnava

80. výročie narodenia

Akademický maliar

V r. 1951 – 1956 študoval na VŠVU v Bratislave odbor maľba a grafika u profesorov Čemického, Millyho, Želibského a Hložníka. Profesionálne sa venoval hlavne monumentálnej tvorbe vo dvojici s Jozefom Dókom st. Z tohto obdobia vznikli viaceré realizácie v architektúre mesta Trnavy, napr. vitrážne sklá v divadle, fasáda budovy Pozemných stavieb, mozaiky na fasáde ONV, štukolustro vo vestibule Učňovskej školy poľnohospodárskej, a i. Venoval sa i samostatnej práci.

Maliarska tvorba má uňho širší záber, od krajinomalby, zátišia až po abstraktnú tvorbu. Vystavoval na viacerých spoločných výstavách výtvarných umelcov Slovenska.

115

22. 6.

Strečanský, Jozef

*18. 3. 1910 Špačince – †22. 6. 1985 Sainte-Ode, Belgicko

25. výročie úmrtia

Kňaz, pedagóg, hudobný skladateľ, dirigent

Študoval na saleziánskom gymnáziu v Šaštíne, neskôr v Radne v Slovinsku. Teológiu študoval v Rakovníku. Pôsobil ako pedagóg v Šaštíne, ako zbormajster chlapčenského speváckeho spevokolu pri Biskupskom gymnáziu v Trnave, známych po celom Slovensku ako Trnavskí saleziánski speváčikovia. Zložil niekoľko operiet a mnoho piesní. V r. 1950 emigroval. Pôsobil ako salezián v malej dedinke Ramegnies-Chin v juhozápadnom Belgicku, kde bol saleziánsky ústav pre chlapcov. Jeho meno upadlo do zabudnutia počas komunistickej nadvlády. V r. 2000 mu bola odhalená pamätná tabuľa na Arcibiskupskom úrade v Trnave. Čestný občan mesta Trnava in memoriam. V r. 2005 vyšla jeho biografia pod názvom *Kňaz s harmonikou*.

116

24. 6.

Berchtold, František

tiež **Berchtoldt, František**

*24. 6. 1730 Trnava – †14. 8. 1793 Žiar nad Hronom

280. výročie narodenia

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár

Mal šľachtický pôvod, študoval na gymnáziu v Trnave, filozofiu vo Viedni, teológiu v Ríme. V r. 1754 farár vo Vrábl'och, v r. 1759 ostrihomský kanonik, od r. 1761 prvý riaditeľ Pázmánea, v r. 1773 bratislavský prepoš, od r. 1776 prvý biskup a oblastný riaditeľ škôl banskobystrickej diecézy. Autor dobových náboženských prác. Od r. 1780 riadny, neskôr skutočný tajný radca.

117

27. 6.

Jantausch, Pavol ThDr.

*27. 6. 1870 Vrbové - †29. 6. 1947 Trnava, poch. Vrbové

140. výročie narodenia

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár

Študoval na gymnáziu v Trnave, Ostrihome a Bratislave. Teológiu študoval na univerzite vo Viedni. Pôsobil ako kňaz v Topoľčanoch, Smoleniciach, Bojnej, Dubovej a Ludaniciach. V r. 1922 pôsobil ako trnavský apoštolský administrátor, prispel k poslovenčeniu cirkevnej správy. Pričinil sa o riadny chod veľkého seminára v Trnave, o zriadenie katolíckeho gymnázia v Trnave a Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave. Vo Vrbovom a Dvorníkoch dal vybudovať kláštor premonštrátok. Zaslúžil sa o obnovenie vydávania Katolíckych novín, bol plodným náboženským spisovateľom.

118

Loubal, Antonín

*27. 6. 1910 Přerov, Česko – †11. 9. 1938 Bratislava, poch. Trnava

100. výročie narodenia

Historik, archeológ

Študoval na gymnáziu v Trnave a na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Pracovník SSV v Trnave. Robil výskumy v jaskyni Driny, na hradisku Molpír v Smoleniciach a v Bolerázi.

119

29. 6.

Dubec, Anton

*3. 2. 1906 Rajec-Šuja – †29. 6. 1975 Bratislava

35. výročie úmrtia

Matematik, pedagóg

V r. 1922 – 1926 študoval na gymnáziu v Trnave, 1926 – 1931 matematiku a deskriptívnu geometriu na Prírodovedeckej fakulte KU v Prahe. Potom učil na gymnáziách napr. v Novom Meste nad Váhom, Zvolene, v r. 1937 – 1941 v Trnave. Významný predstaviteľ vyučovania matematiky na Slovensku. Autor jednej z prvých metodík vyučovania deskriptívnej geometrie v ČSSR, autor a spoluautor učebníc, vyše 50 článkov. Zaslúžilý učiteľ.

120

Hegedüs, Armin

*5. 10. 1869 Szécseny, Maďarsko - †29. 6. 1945 Budapešť, Maďarsko

65. výročie úmrtia

Architekt, staviteľ

V Piešťanoch navrhoval hotel Thermia Palace, bahenné kúpele Irma, secesnú vilu Alexander, budova Pro Patria. Budova kúpeľov Irma bola priekopnícka v používaní železobetónu na Slovensku. Jeho najvýznamnejším dielom je hotel Gellért v Budapešti.

121

Chovanec, Michal

*9. 10. 1836 Bohdanovce nad Trnavou - †29. 6. 1890 Šurianky

120. výročie úmrtia

Národnokultúrny pracovník

Teológiu študoval v Trnave. Pôsobil v Šuranoch, Kútoch, Šaštíne, Trstíne, od r. 1870 farár v Suhej nad Parnou a Veľkých Ripňanoch. Člen výboru Spolku sv. Vojtecha. Publikoval biografické, historické a iné príspevky v Slovesnosti, Sokole a Malom národnom kalendári.

122

Mahler, Eduard PhDr.

*28. 9. 1857 Cífer - † 29. 6. 1945 Budapešť, Maďarsko

65. výročie úmrtia

Orientalista, archeológ

Zaoberal sa dejinami Blízkeho východu. Autor niekoľkých monografií.

123

3. 7.

Jarábek, Dominik PhDr.

*3. 7. 1915 Dolná Krupá – †8. 12. 1981 Trnava

95. výročie narodenia

Stredoškolský profesor, literát, prekladateľ, kultúrny pracovník

Gymnázium absolvoval v Trnave, potom študoval v r. 1936 – 1940 na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a v r. 1943 získal titul PhDr. rigoróznou prácou „Jégé a slovenský realizmus“. Od r. 1940 vyučoval jazyky na cirkevných a štátnych gymnáziách a na Obchodnej akadémii v Trnave. Ovládal viaceré románske jazyky. V r. 1947 pôsobil ako lektor slovenského jazyka na univerzite v Padove v Taliansku. Po návrate na Slovensko v r. 1948 pracoval vo vydavateľstve Práca v Bratislave. V r. 1963 vydal román pre mládež *Mladé rampy*. Od r. 1964 externe pôsobil na katedre francúzskeho jazyka a literatúry na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Bol iniciátorom myšlienky nadviazania družby medzi Trnavou a talianskym mestom Casale Monferatto. Z bohatej prekladateľskej činnosti je potrebné spomenúť prvý slovenský preklad románu Rimanka od Alberta Moraviu, Aretinove renesančné Necudné rozhovory alebo 800 míľ po Amazone od Julesa Verna. Od r. 1969 pracoval na Ministerstve kultúry, v r. 1971 odišiel do Havany, kde sa stal diplomatickým pracovníkom a riaditeľom tamojšieho kultúrneho centra.

124

4. 7.

Horáček, Ervín

*4. 7. 1895 Podbrezová – †8. 11. 1979 Trnava

115. výročie narodenia

Pedagóg, hudobný skladateľ

Hru na husle študoval v Banskej Bystrici a Budapešti. Pôsobil ako hudobný pedagóg v Banskej Bystrici, Mukačeve a Novom Meste nad Váhom. Od r. 1953 viedol Hudobnú školu v Trnave na Paulínskej ulici. Autor menších skladieb pre klavír, harmoniku a žiacke súbory. Všetky práce zostali v rukopise.

125

Majerník, Cyprián

*24. 11. 1909 Veľké Kostolany – †4. 7. 1945 Praha, Česko

65. výročie úmrtia

Akademický maliar

V r. 1926 navštevoval súkromnú maliarsku školu G. Mallého v Bratislave. Väčšinu svojho života prežil v Prahe, kam odišiel študovať maliarstvo na Akadémii výtvarných umení. V Prahe mal aj prvú vlastnú výstavu v r. 1930, práce sú charakteristické silným vplyvom Matissa a Deraina. Jeho pobyt v Paríži bol sprevádzaný ťažkosťami, bolo to v r. 1931 – 1932. Ovplyvnený dielom Marca Chagalla, znázorňoval motívy vidieka a mesta, snažil sa o realistický pohľad a politický kriticismus. Druhú výstavu pripravil v r. 1940. Jeden z našich najvýznamnejších maliarov 20. storočia, hlava slovenskej maliarskej Generácie 09. Jeho dielo je však málo zviditeľňované, na Slovensku nemá dokonca žiadnu pamätnú tabuľu. V r. 1991 dostal od prezidenta ČSFR Václava Havla Rad T. G. Masaryka in memoriam za zásluhy o demokraciu a ľudské práva.

126

6. 7.

Gál, Imrich

*6. 7. 1910 Trnava – †9. 2. 1977 Bratislava

100. výročie narodenia

Operný spevák

Pôsobil v Slovenskom národnom divadle v Bratislave, v Štátnom divadle v Košiciach a ako pedagóg na Konzervatóriu v Bratislave.

127

8. 7.

Hučko, Ján

*8. 7. 1910 Sereď – †21. 3. 1973 Bratislava

100. výročie narodenia

Sochár

Študoval na Štátnej priemyselnej škole sochársko-kamenárskej v Hořiciach, v r. 1933 – 1937 na Akadémii výtvarných umení v Prahe, 1937 – 1938 na Akadémii výtvarných umení v Paríži. Pôsobil ako profesor kreslenia na gymnáziu v Trnave v r. 1938 – 1945 a 1946 – 1952 v Bratislave. Potom sa výlučne venoval sochárskej tvorbe. Významné miesto v jeho tvorbe zaberá aj portrét, neskôr sa orientoval na monumentálnu plastiku (pomníky SNP v Kľaku 1959, Detve 1951, Uľanke 1969). Zúčastňoval sa na kolektívnych výstavách doma i v zahraničí. V odbore sochárstva je známy návrh na pomník Antona Bernoláka a portrét M. Schneidra-Trnavského.

128

11. 7.

Filip, Jaroslav

*22. 6. 1949 Hontianske Nemce - †11. 7. 2000 Bratislava

10. výročie úmrtia

Hudobník, skladateľ, humorista, dramaturg, herec

Začiatkom 60-tych rokov začal študovať hru na klavír na Konzervatóriu v Bratislave, štúdium dokončil na Konzervatóriu v Žiline v r. 1968, 1970 – 1974 študoval filmovú a televíznu dramaturgiu na VŠMU v Bratislave, potom pracoval v Čs. televízii, Slovkoncerte, Čs. rozhlase, 1977 – 1980 herec a dramaturg Poetického súboru Novej scény v Bratislave, od 1981 herec, 1986 – 1992 aj dramaturg Divadla pre deti a mládež v Trnave, resp. Trnavského divadla. Vsestranná umelecká a spoločensky angažovaná osobnosť. Hudbe sa venoval už počas stredoškolských štúdií, 1969 spolupracoval so skupinou Blues Five, 1970 – 1973 člen skupiny Provisorium D. Ursínyho, nahral s ním viac ako 10 gramoplatní a CD. Od r. 1978 vystupoval ako herec, hudobník a autor textov s M. Lasicom a J. Satinským v programoch Bumerang, Ktosi je za dverami, Nikto nie je za dverami, vydali spolu albumy. V r. 1980 – 1984 účinkoval aj so skupinou YPS, od r. 1994 s R. Müllerom. V priebehu siedmich rokov sa podpísali pod viacero známych hitov. Člen skupiny slovenských humoristov (Skrúcaný, Noga, Tlučková, Piško, Radič). Autor scénickej hudby k televíznym inscenáciám a reláciám (Na pokraji rozumu, Mesto a čas, Zlatá rybka, a i.), ku celovečerným filmom (Čarbanice, Rivers of Babylon, a i). Moderátor, scenárista, publikačne činný. Spoločensky sa angažoval od r. 1989 na koncertoch proti totalitnému režimu, neskôr na politických mítingoch.

R. 1982 ocenený na Bábkarskej Bystrici za hudbu k inscenácii Zlatý vábnik, 1987 na Májovej Nitre za dramaturgiu hry Náš priateľ René, in memoriam 2000 Krišťáľovým krídlom, 2001

zápisom do zlatej knihy Slovenského ochranného zväzu autorského, 2002 cenou Medzinárodného zväzu vydavateľov hudobných diel Aurel, 2004 vyznamenaný Radom Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam.

Vyšla o ňom životopisná kniha *Človek hromadného výskytu* (Slovart 2002) od Mariana Jaslovského.

129

14. 7.

Tekel, Teodor Jozef

*26. 1. 1902 Kelemeš (dnes Ľubotice) – †14. 7. 1975 Trnava

35. výročie úmrtia

Maliar, básnik, františkán

Študoval na gymnáziu v Baji, od r. 1924 pôsobil ako kazateľ v Bardejove, Hlohovci, Nitre. Od r. 1930 študoval maliarstvo u prof. Maxa Švabinského v Prahe, ako profesor kreslenia pôsobil na františkánskom gymnáziu v Malackách. Od r. 1950 žil a tvoril v Trnave. Spracúval najmä náboženskú a protivojnovú tematiku, jeho práce majú meditatívny charakter. V Trnave nesie jeho meno ulica.

130

Vavrovič, Jozef Mons.

*14. 7. 1910 Báhoň – †9. 3. 1994 Rím, poch. Báhoň

100. výročie narodenia

Kňaz, historik, pedagóg

V r. 1921 – 1929 študoval na gymnáziu v Trnave, po nedokončení medicíny v r. 1931 – 1933 študoval teológiu v Trnave, potom v Olomouci, v r. 1936 vysvätený za kňaza. V r. 1946 – 1948 bol ako štipendista na parížskej Sorbonne. Pastoračne pôsobil vo Veľkých Kostolčanoch, Prahe-Karlíne a v Holíči. V r. 1939 bol profesorom francúzskej literatúry na trnavskom gymnáziu a správca paulínskeho kostola sv. Jozefa v Trnave. V r. 1943 diecézny riaditeľ Katolíckej charity. Po r. 1948 sa na Slovensko nevrátil, 1949 odišiel do Kanady, 1950 – 1965 profesor cirkevných dejín a patológie v Ottawe. V r. 1965 odišiel do Ríma. Tu bol 12 rokov riaditeľom dnešného Pápežského slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda. Za zásluhy na náboženskom poli ho Ján XXIII. vymenoval za pápežského komorníka a Pavol VI. za pápežského preláta (1967). Bol mimoriadne pastoračne i literárne činný. Podieľal sa na preklade Dialógov s Pavlom VI. od J. Guittona (1969), preložil Frossardovu knihu Boh jestvuje... (1973), Häringovo dielo Kresťan v novom svete (1976). Dlhoročný prekladateľ a redaktor teologickej edície Lux et vita. Vo vlastných literárno-historických výskumoch sa venoval slovenskému národnému obrodeniu, napísal obsiahlu štúdiu vo francúzštine o Jánovi Palárikovi (1974), potom samostatne po slovensky (1993). Profily viacerých významných katolíckych osobností a inštitúcií zhrnul v anglickej štúdii *Catholic personalities from the XVIIth centuries to the XXth centuries*, z ktorej vychádzala aj jeho kniha *Svetlá minulosti* (1994). Prispieval do mnohých časopisov, ako napr. Slovák, Hlasy z Ríma, Most, Diakonia ap.

131

15. 7.

Režucha, Jozef

*13. 3. 1929 Trnava – †15. 7. 1995 Trnava

15. výročie úmrtia

Filmový režisér

Od r. 1953 pracoval v Slovenskom filme v Bratislave ako asistent réžie a pomocný režisér, v r. 1970 debutoval filmom pre deti *Zločin slečny Bacilpýšky*. Jeho najznámejší film *Dosť dobrí chlapi* (1971) získal hlavnú cenu na Medzinárodnom filmovom festivale v Karlových Varoch a Štátnu cenu SSR (1972). Vytvoril desiatku významných celovečerných filmov. V r. 1979 získal Cenu Víta Nejedlého za filmovú snímku *Chod' a nelúč sa*. V r. 1997 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam.

132

Stacho, Ján MUDr.

*1. 1. 1936 Trnava – †15. 7. 1995 Bratislava

15. výročie úmrtia

Básnik, redaktor, prekladateľ

Po absolvovaní Lekárskej fakulty UK v Bratislave lekár v Rožňavskom Bystrom a v Šenkviaciach. V r. 1965 – 1969 pracoval ako redaktor vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ. Krátky čas pôsobil ako československý kultúrny atašé v Indii. V r. 1970 – 1973 bol šéfredaktorom Revue svetovej literatúry, potom utrpel ťažké zranenie pri autonehode a odvtedy bol doživotne pripútaný na lôžko. Patril ku skupine trnavských básnikov, tzv. konkretistov. Výrazná básnická osobnosť, vydal množstvo básnických zbierok a prebásnených prekladov. Medzi najznámejšie básnické zbierky patria *Svadobná cesta* (1961), *Dvojramenné čisté telo* (1964), *Z prežitého dňa* (1978). Prekladal Rimbauda, Bérangera, Galczynského a iných.

133

16. 7.

Glasa, Viliam

*16. 6. 1933 Cífer – †16. 7. 2000 Bratislava, poch. Cífer

10. výročie úmrtia

Športovec, boxer

Počas 12-ročnej boxerskej kariéry (1948 – 1960) vybojoval so súpermi vyše 250 zápasov a iba v 20 našiel premožiteľa. Vrchol svojej výkonnosti dosiahol v drese ÚDA Praha (predchodca Dukly). Za jeho najlepší výkon treba považovať víťazstvo nad olympijským víťazom z Helsínk z r. 1952 Jankom Zacharom. Bol majstrom Československa v r. 1947, 4-násobným majstrom Slovenska, armádnym majstrom Československa z r. 1954, 12-násobným reprezentantom Československa.

134

Kozmál, František Ing., doc., DrSc.

*15. 11. 1901 Chtelnica - †16. 7. 1970 Bratislava

40. výročie úmrtia

Chemik

Študoval na gymnáziu v Trnave, v r. 1920 – 1925 na Prírodovedeckej fakulte Masarykovej univerzity a súčasne na Vysokom učení technickom v Brne. Potom v r. 1927 – 1937 pracoval v papierni v Harmanci, 1937 – 1945 v Ružomberku, 1945 technický riaditeľ závodov Dynamit-Nobel v Bratislave, 1945 – 1951 generálny riaditeľ Čs. závodov pre papier a celulózu v Prahe, zároveň prednášal na SVŠT v Bratislave. Odborné znalosti využil v období povojnovej

rekonštrukcie papierensko-celulóзовého priemyslu. Jeden zo zakladateľov Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave, v r. 1953 sa zaslúžil o vznik Ústavu dreva, celulózy a chemických vlákien SAV a o zriadenie Výskumného ústavu papiera a celulózy v Bratislave. Autor vysokoškolskej učebnice, publikoval okolo 100 vedeckých štúdií, jeho patenty boli akceptované aj vo Švédsku, Taliansku, Francúzsku, Veľkej Británii, Kanade, USA.

135

17. 7.

Gojdič, Pavel Peter blahoslavenýtiež **Gojdič, Pavol**

*17. 7. 1888 Ruské Pekl'any – †17. 7. 1960 Leopoldov

50. výročie úmrtia

Gréckokatolícky biskup

Študoval teológiu v Prešove a Bratislave. V r. 1911 bol vysvätený za kňaza a pôsobil v Cigelfke a Prešove. Vstúpil do kláštora baziliánov na Černečej hore pri Mukačeve. V r. 1927 bol v Ríme vysvätený za biskupa. V apríli 1950 bol zatknutý a internovaný a súčasne bola administratívne zrušená gréckokatolícka cirkev. Bol odsúdený pre vlastizrada na doživotie spolu s biskupmi Vojtaššákom a Buzalkom. Zomrel na následky mučenia v leopoldovskej väznici, bol pochovaný v hrobe č. 681. V r. 1968 boli jeho pozostatky prevezené do Prešova.

4. novembra 2001 bol pápežom Jánom Pavlom II. vyhlásený za blahoslaveného. Na návrh vlády Slovenskej republiky mu bolo udelené štátne vyznamenanie Pribinov kríž I. triedy in memoriam.

136

18. 7.

Duda, Štefan Ing., CSc., doc.

*18. 7. 1920 Trnava – †20. 3. 1977 Bratislava

90. výročie narodenia

Ekonom, vysokoškolský pedagóg

Obchodnú školu navštevoval v Trnave, v r. 1940 – 1943 študoval na vysokej škole pre svetový obchod vo Viedni, krátko v Lipsku, v r. 1943 – 1945 na Vysokej obchodnej škole v Bratislave. Pôsobil v Ružomberku a v Bratislave, od r. 1963 prednášal na Obchodnej fakulte VŠE v Bratislave. Špecializoval sa najmä na vnútorný obchod a výstavbu obchodných podnikov. Neskôr sa zaoberal problematikou kultúry pracovného prostredia a pracovných podmienok v obchode.

137

19. 7.

Zavarský, Aurel Valér

*19. 7. 1905 Varov Šúr (dnes Šúrovce) - †27. 3. 1993 Bratislava, poch. Trnava

105. výročie narodenia

Katolícky kňaz, výtvarník

Ľudovú školu vychodil v rodisku, potom pokračoval v gymnaziálnych štúdiách v Trnave, ako 16-ročný vstúpil do Spoločnosti Ježišovej, zmaturoval v Kláštore pod Znievom. Študoval filozofiu v Troncheine a Eigenhovene. Popri tomto štúdiu študoval korešpondenčným spôsobom výtvarné umenie v Paríži. Teológiu študoval v Innsbrucku v r. 1932 – 1936. Vysvätený v r. 1935. V r. 1932 – 1940 vyštudoval tiež nemčinu a filozofiu na Slovenskej univerzite v Bratislave. Krátko pôsobil ako stredoškolský profesor na jezuitskom gymnáziu v Bratislave, potom ako jeho riaditeľ,

v šk. r. 1947/48 asistent na Fakulte architektúry SVŠT v Bratislave. Od r. 1945 viedol umelecko-technický odbor Ústrednej katolíckej kancelárie, podával návrhy na novostavby a obnovy kostolov. Súčasne pôsobil aj ako pastoračný kňaz a prézes Mariánskych kongregácií v Trnave. Barbarská noc v apríli 1950 prerušila jeho pôsobenie. V politickom procese odsúdený, vo väzení strávil deväť rokov. Rehabilitovaný v r. 1973. Po prepustení z väzenia pracoval v družstve invalidov. V r. 1968 začal pôsobiť v pastorácii ako výpomocný duchovný v jezuitskom kostole v Bratislave, bol obľúbený medzi akademickou mládežou a katolíckou inteligenciou. V r. 1977 mu bol odobratý štátny súhlas na pastoráciu, v r. 1980 mu úrady povolili obmedzene pôsobiť v kostole kapucínov v Bratislave.

Jeho publikačná činnosť bola zameraná na sakrálne umenie, vydal monografiu *Slovenské kostoly románske*, štúdiu *Pokusy o sakrálne umenie dneška*, zanechal množstvo knižných ilustrácií ku knihám, ktoré nikdy neboli vydané, venoval sa olejomalbe. Jeho mnohostranná tvorivá činnosť zahŕňa aj návrhy architektúry, uvádza sa cca 22 návrhov kostolov, spolupracoval s architektami, napr. s M. M. Harmincom, F. Floriansom, A. Piffлом ap.

138

20. 7.

Emmer, Kornel JUDr.

*22. 5. 1845 Trnava – †20. 7. 1910 Mödling, Rakúsko

100. výročie úmrtia

Odborný spisovateľ, právnik

Študoval na právnickej akadémii v Bratislave a na univerzite v Pešti. Od 1866 podnotár a notár mesta Trnavy, 1869 koncipient na kráľovskom, potom kuriálnom súde v Pešti, 1872 sudca, 1891 kuriálny sudca v Pešti. Autor prác z občianskeho práva, prispieval do odborných časopisov. Jeho práce vyšli súborne. V r. 1875 – 1881 poslanec uhorského snemu za Trnavu.

139

Venkovová, Zlatica rod. **Dulovičová**

*25. 3. 1942 Cífer - †20. 7. 1990 Bratislava

20. výročie úmrtia

Akademická sochárka

Študovala na Strednej škole umeleckého priemyslu, v r. 1960 – 1966 na VŠVU v Bratislave u J. Kostku a v oddelení reliéfneho sochárstva u R. Pribiša. Pracovala ako asistentka na VŠVU, potom v slobodnom povolání. Výtvarne zrelá a talentovaná umelkyňa, orientovala sa na komornú a monumentálnu tvorbu, kresbu a grafiku. Autorka plastík na sídlisku v Brezovej pod Bradlom (1970), 32 šachových figúr pre Medickú záhradu v Bratislave (1970), na sídlisku v Novom Meste nad Váhom (1971), Holubice na sídlisku Juh v Piešťanoch (1978), plastiky vo vstupnej hale TASR v Bratislave (1987), reliéfov v Trenčianskych Tepliciach, Sládkovičove a inde. Vystavovala doma i v zahraničí. R. 1978 ocenili jej návrh Pomníka oslobodenia pre Prahu.

140

27. 7.

Brunšviková, Terézia

tiež **Brunswiková, Terézia**

*27. 7. 1775 Bratislava – †17. 9. 1861 Budapešť-Budín, Maďarsko

235. výročie narodenia

Sociálna pracovníčka, grófká

V mladom veku ovdovela, potom žila s matkou v Budíne a vo Viedni, so sestrou Jozefínou v Rusku a na Morave, príležitostne sa zdržiavala na rodinných majetkoch v Dolnej Krupej a v Bielom Kostole. Venovala sa hudbe, literatúre, neskôr prírodným vedám a cestovaniu. Priekopníčka ústavnej predškolskej výchovy. Začala sa venovať výchove detí predškolského veku. V dome svojej matky zriadila r. 1828 prvú detskú opatrovňu v Rakúsko-Uhorsku, 1829 iniciovala založenie prvej detskej opatrovne na Slovensku v Banskej Bystrici, 1830 zriadila materské školy v Bratislave a 1832 v Trnave. Zakladateľka prvej dievčenskej priemyselnej školy v Uhorsku, propagátorka polytechnickej výchovy dievčat, bojovníčka za emancipáciu žien. Podporovala ženské dobročinné spolky, ktoré svojimi akciami prispievali na činnosť detských opatrovní. Vo Viedni sa zoznámila s L. van Beethovenom, ktorý ju vyučoval hru na klavíri, viackrát ju navštívil v Dolnej Krupej, r. 1809 jej venoval Sonátu Fis dur op. 78 pre klavír.

141

Jankovič, Vendelín PhDr., CSc.

*27. 7. 1915 Cífer – †2. 11. 1997 Báhoň

95. výročie narodenia

Historik, bibliograf

Študoval na gymnáziu v Banskej Štiavnici a Bratislave v r. 1926 – 1934. V r. 1934 – 1938 študoval slovenčinu a dejepis na FFUK v Bratislave, v r. 1939 - 1947 pracovník Krajinského archívu, v r. 1947 zatknutý a v zinscenovanom procese odsúdený na sedem rokov. V období totalitného režimu ho z účasti na vedeckom živote vylúčili. V r. 1959 – 1980 bol vedeckým pracovníkom Ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody. Popredný slovenský historik, bibliograf, pamiatkár a archivár. Svojou činnosťou sa výraznou mierou zaslúžil o zdokumentovanie a záchranu viacerých kultúrnych pamiatok na Slovensku. Autor štúdií z dejín Cífera (1991), Trnavy (1988) a Trnavskej univerzity. (1995). Veľmi významným počinom patrí zostavenie *Bibliografie k dejinám Slovenska* (1997). Vedúci autorského kolektívu diela *Národné kultúrne pamiatky na Slovensku* (1980). Publikoval vyše 350 štúdií a článkov v slovenskej a zahraničnej tlači. Je prvým čestným občanom Cífera. Držiteľ Ceny mesta Trnava za r. 2005 in memoriam.

142

31. 7.

Hlavička, František PhDr.

*10. 11. 1924 Opoj – †31. 7. 2005 Trnava

5. výročie úmrtia

Básnik, rezbár, stredoškolský profesor

V r. 1949 – 1951 pracoval v Štátnom nakladateľstve v Bratislave, neskôr ako učiteľ i riaditeľ na základných, učňovských školách, na ľudových školách umenia na viacerých miestach, potom do r. 1984 ako stredoškolský profesor v Skalici, Senici a Trnave. V r. 1958 – 1963 študoval slovenčinu a dejepis na Vysokej škole pedagogickej a na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Medzi jeho záľuby patrila poézia a v neskoršom veku i umelecké rezbárstvo. Svoje diela vystavoval na niekoľkých spoločných i samostatných výstavách. Od r. 1947 publikoval básne, krátke prózy i pedagogické články. V r. 1971 mu vyšla prvá básnická zbierka pod názvom *Volanie*. V r. 1978 sa stal predsedom Miestneho odboru Matice slovenskej v Trnave. V r. 1978 bola činnosť MO MS násilne prerušená, po novembri 1989 bol dr. Hlavička rehabilitovaný. V r.

1991 založil vydavateľstvo PEGAS. Tam mu v r. 1992 vyšla zbierka *Promenáda*, v r. 1994 *Láska*. Pre deti vydal zbierku *Riekanky*.

143

Schelingová, Zdenka Cecília blahoslavená

*24. 12. 1916 Krivá - †31. 7. 1955 Trnava, poch. Podunajské Biskupice

55. výročie úmrtia

Rehoľníčka

V r. 1933 – 1935 absolvovala zdravotnú školu. Vstúpila do kláštora Milosrdných sestier sv. Kríža v Podunajských Biskupiciach ako kandidátka. Do noviciátu vstúpila v januári 1936 a prijala rehoľné meno sestra Zdenka, 30. januára 1937 zložila prvé rehoľné sľuby. V r. 1937 – 1940 pracovala v Štátnej nemocnici v Bratislave, do r. 1942 v Humennom, potom znova do r. 1952 v Bratislave. Začiatkom roka 1952 pomohla k úteku kňazovi Štefanovi Košťalovi a trom bohoslovcov, ktorí boli väznení. Štátna bezpečnosť ju zatkla, a po niekoľkomesačnom vyšetrovaní a mučení, bola postavená pred súd, ktorý ju odsúdil za velezradu na dvanásť rokov väzenia a desať rokov straty občianskych práv. Prešla niekoľkými väzeniami v Bratislave, Rimavskej Sobote, Brne, Pardubiciach, Prahe. Väzenie a mučenie jej podlomilo zdravie, bola podmienenčne prepustená z pražskej väznice v apríli 1955, bola prijatá ako pacientka do trnavskej nemocnice, kde aj zomrela.

14. septembra 2003 ju pápež Ján Pavol II. vyhlásil za blahoslavenú.

144

AUGUST

1. 8.

Arady, Ján Nepomuk

*21. 2. 1732 Hlohovec – †1. 8. 1810 Trnava

200. výročie úmrtia

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ

Študoval na gymnáziu a univerzite v Trnave. V r. 1755 kaplán v Trnave, 1760 farár vo Veľkých Ludinciach, 1772 dekan, 1778 apoštolský notár, 1783 ostrihomský kanonik, 1803 svätajurský prepoš, 1808 titulárny dulcinský biskup a arcibiskupský vikár v Trnave. Autor náboženských prác, člen Slovenského učeného tovarišstva.

145

Dilong, Rudolf

pseud. Aurel Philos, Du Long, Dušan, Ďuro Kyjak, H. Dilong, Jano z Ďulíc, Pius Horiczka, Saturnin, Skorušin, Saturnin-Postup, Štefan z Nitry, Tatran, Sokurnin

*1. 8. 1905 Trstená – †7. 4. 1986 Pittsburg, USA

105. výročie narodenia

Básnik, prozaik, dramatik, kňaz

V rodisku vychodil nižšie triedy gymnázia, vyššie triedy ukončil v Trnave. 27. augusta 1920 vstúpil do rádu sv. Františka a prijal rehoľné meno Rudolf. Po skončení štúdia teológie v Žiline bol vysvätený za kňaza 29. júna 1929. Potom pôsobil ako katechéta a kazateľ v Kremnici, Trnave, Nitre, Malackách, Skalici. Od r. 1943 bol vojenským duchovným a v r. 1945 emigroval

do západného Nemecka, odtiaľ do Ríma a v r. 1948 do Argentíny. Od r. 1965 bol u františkánov v Pittsburgu. Bol členom katolíckej modernej združenej okolo časopisu Postup. V r. 1938 – 1944 mu vyšlo 23 prác. V r. 1936 dostal literárnu cenu Tomáša Baľu, r. 1938 Národnú cenu generála M. R. Štefánika. Autor dvoch drám, kníh a próz a vyše sto básnických zbierok. Jeho básnické zbierky sú blízke poetizmu a surrealizmu. Aj v exile písal básne, romány, lyrické prózy, aforizmy, epigramy, cestopisné črty, modlitby ap. Viaceré básne boli preložené do cudzích jazykov.

146

Betáková, Valéria rod. **Polakovičová, PhDr., CSc., doc.**

*28. 9. 1920 Hlohovec – †1. 8. 1990 Bratislava

20. výročie úmrtia

Jazykovedkyňa, vysokoškolská pedagogička

V r. 1931 – 1939 študovala na gymnáziu v Trenčíne, 1939 – 1943 slovenčinu a nemčinu na Filozofickej fakulte SU v Bratislave, 1953 – 1957 ruštinu na FFUK v Bratislave. Potom pôsobila na viacerých stredných školách na Slovensku, napr. v Hlohovci, Prievidzi, Trenčíne. V r. 1956 – 1961 ako odborná asistentka na Vyššej pedagogickej škole v Bratislave, 1961 – 1978 na Pedagogickej fakulte UK v Trnave.

Popredná predstaviteľka slovenskej lingvodidaktiky a metodiky vyučovania slovenčiny. Najprv sa venovala štylistike, neskôr otázkami teórie vyučovania slovenčiny. Autorka a spoluautorka viacerých učebníc slovenského jazyka pre základné školy, vysoké školy. Publikovala v odborných časopisoch, jazykovedných a pedagogických zborníkoch. Venovala sa aj prekladateľskej činnosti. V r. 1973 získala titul Zaslúžilá učiteľka, 1976 vyznamenaná bronzovou medailou UK v Bratislave.

147

3. 8.

Belička, Ján

pseud. **Macík, Micka**

*27. 10. 1932 Trnava – †3. 8. 1995 Bratislava

15. výročie úmrtia

Redaktor

Študoval na gymnáziu v Trnave, pracoval ako redaktor vo viacerých podnikových časopisoch, napr. Svät práce, Podtatranský baník, Novátor v trnavskom podniku Kovosmalt, 1961 – 1992 vo vydavateľstve Obzor, z toho 1959 – 1971 v redakcii Krížovkára a hádankára, 1976 – 92 šéfredaktor Lišiaka. Špičkový riešiteľ krížoviek a hádaniek, spoluzakladateľ a v r. 1955 – 1959 vedúci krúžku trnavských Dumátorov. Autor mnohých krížovkárskech a hádankárskych publikácií.

148

4. 8.

Zavarská, Mária rod. **Lukačovičová**

*4. 8. 1935 Trakovice - †5. 3. 1994 Bratislava

75. výročie narodenia

Športová redaktorka

V r. 1951 – 1954 študovala na ekonomickej škole v Trnave. V r. 1954 – 1957 redaktorka spravodajskej redakcie Čs. rozhlasu v Bratislave, 1957 – 1958 redaktorka - korešpondentka

pražskej redakcie na Slovensku, 1958 – 1965 referentka kontrolného oddelenia Slovenského výboru pre rozhlas a televíziu, súčasne externá redaktorka športovej redakcie Čs. rozhlasu, 1965 – 1994 športová redaktorka Slovenského rozhlasu v Bratislave.

Prvá žena na Slovensku, ktorá pôsobila ako rozhlasová športová redaktorka a reportérka. Komentovala 4 olympiády a zúčastnila sa na viacerých majstrovstvách sveta a Európy. Pod patronátom Slovenského rozhlasu organizovala športové súťaže mládeže, objavovala nové talenty. Na jej počesť pomenovali Memoriál Márie Zavorskej v športovej gymnastike a Beh Márie Zavorskej v kategórii školská mládež. Udelili jej cenu Zlatý mikrofón a iné vyznamenania.

149

11. 8.

Bugala, Štefan MUDr.

*11. 8. 1910 Gabčíkovo – †18. 9. 1982 Trnava

100. výročie narodenia

Zať Mikuláša Schneidra-Trnavského. Obvodný lekár s rozsiahlou klientelou, žil a pracoval v Cíferi. Patril medzi výrazné osobnosti spoločenského života v Trnave.

150

13. 8.

Felcán, Arpád Vojtech

*13. 8. 1900 Hlohovec – okolo †20. 12. 1944 Píla, poch. Hlohovec

110. výročie narodenia

Verejný činiteľ, pedagóg

Ľudovú a meštiansku školu navštevoval v Hlohovci, potom študoval na Učiteľskom ústave v Modre. V r. 1918 – 1923 učiteľ v Hlohovci, potom v Očovej, Senici, 1932 – 1934 v Trnave, 1934 – 1938 vo Svätom Jure, Chtelnici, 1939 – 1944 v Novej Bani. Organizátor komunistických akcií, kolportér a dopisovateľ stranických novín, rečník na verejných zhromaždeniach, jeden z iniciátorov výstavby Robotníckeho domu v Hlohovci. Osvetový dôstojník I. čs. armády na Slovensku. Po ústupe SNP do hôr žil ilegálne v Banskej Bystrici a Novej Bani, zatknutý gestapom, väznený v Novej Bani a Zlatých Moravciach, za neznámych okolností zavraždený. Autor práce o Hlohovci a okolí, zostavovateľ brožúry o Svätom Jure a o spisovnom jazyku. V rukopise zanechal učebnicu dejepisu pre meštianske školy.

151

16. 8.

Zavarský, Ernest

*17. 9. 1913 Varov Šúr – †16. 8. 1995 Bratislava

15. výročie úmrtia

Muzikológ

Po absolvovaní gymnázia študoval hudobnú vedu, skladbu, organ, klavír v Innsbrucku, Mníchove, Krakove, absolvoval na JAMU v Brne, študoval psychológiu a dejiny umenia na UK v Bratislave. Je jedným zo zakladateľov modernej slovenskej hudobnej historiografie a nestor slovenskej muzikológie, vypracoval heslá o slovenskej hudbe pre nemeckú encyklopédiu Musik in Geschichte und Gegenwart, Jugoslovensku muzičku enciklopediju, chorvátsku encyklopédiu a bol ich najplodnejším prispievateľom. Kultúrnu verejnosť zaujali nielen kritiky hudobné, ale aj

kritiky divadelné. Ako uznávaný organológ projektoval niekoľko desiatok návrhov organov (zvukových i výtvarných). Je autorom rozsiahlej organovej reformy na Slovensku.

152

18. 8.

Buček, Ľudovít

*18. 8. 1925 Holíč – †25. 2. 2002 Bratislava, poch. Trnava

85. výročie narodenia

Katolícky kňaz

Študoval na gymnáziu v Skalici. V roku 1945 vstúpil do jezuitskej rehole.

Po dvojročnom noviciáte v Ružomberku študoval filozofiu na rehoľnom učilišti v Brne a v Děčine v Čechách. Zo zdravotných dôvodov po dvoch rokoch prerušil štúdium a nastúpil na vojenskú službu. Tak sa stalo, že ho nezachytila likvidácia kláštorov v apríli 1950. Po skončení vojenskej služby nastúpil do civilného zamestnania v Slovenských plynárňach. Pritom tajne študoval teológiu a 20. februára 1959 bol tajne vysvätený za kňaza.

V roku 1960 ho v procese s tajným biskupom Jánom Chryzostomom Korcom odsúdili do väzenia. V máji 1962 ho na amnestiu podmienične prepustili. Pokračoval v civilnom zamestnaní ako inštalatér. Pritom v súkromí žil rehoľným životom. 15. septembra 1969 v Beckove zložil posledné rehoľné sluby. Osobitne sa venoval kresťanským spoločenstvám mladých. V roku 1996 sa zaradil do programu slovenskej jezuitskej provincie. Pôsoobil v Trnave ako minister (hospodár) rehoľnej komunity a pritom vykonával kňazskú službu v jezuitskom kostole. Často vypomáhal diecéznym kňazom v okolí Trnavy.

153

19. 8.

Čizmazia, Ján Vojtech

tiež **Csizmazia, Ján Vojtech**

*23. 4. 1789 Nové Zámky – †19. 8. 1870 Suchá nad Parnou

140. výročie úmrtia

Katolícky kňaz, publicista

Študoval na gymnáziu v Nových Zámkoch, filozofiu a teológiu v seminári v Trnave, 1822 v Ostrihome, kde bol vysvätený. Pôsoobil ako kaplán, neskôr ako administrátor na viacerých farách, napr. v 1863 – 1866 v Zelenči, od 1866 v Sucheji nad Parnou. Autor publikácie s náboženskou problematikou, článkov o manipulácii s tabakom a o pestovaní tabaku v Hontianskej župe.

154

24. 8.

Fuchsová-Lehotská, Ella rod. **Fuchsová**

*24. 8. 1905 Ostrava, Česko – †9. 5. 1967 Piešťany

105. výročie narodenia

Choreografka, baletka, pedagogička

Od r. 1912 študovala na baletnej škole u V. Pirnikova, potom u A. Viscusiho. Vystupovala na mnohých scénach, ako napr. v Ostrave, Olomouci, Bratislave, Košiciach. V r. 1938 pôsobila ako choreografka Tylovho divadla v Prahe, tiež v tom istom roku v Bratislave založila a viedla tanečnú školu. V r. 1946 – 1948 pedagogička na Štátnom konzervatóriu v Bratislave.

Popredná primabalerína a choreografka baletov. Okrem SND spolupracovala aj s Novou scénou a Čs. televíziou v Bratislave. Počas pedagogického pôsobenia v baletnej škole, ktorá bola veľmi uznávaná, vychovala viacero popredných baletných umelcov a umelkýň.

155

26. 8.

Schiffer, William

*26. 8. 1920 Zvončín - †7. 8. 2007 Trnava

90. výročie narodenia

Sochár, medailér, výtvarník

Detstvo a mladosť prežil v Trnave, účinkoval v Bradlane a ochotníckom divadle. Krátko po oslobodení odišiel študovať do Paríža na École des Beaux, v Paríži aj zostal žiť. Medzi jeho významné životné obdobia patrí študijný pobyt u významného sochára Ivana Meštroviča. V polovici 50. rokov vytvoril kolekciu drobných komorných vitrážových plastiek, v ktorých spojil kov a farebné sklo. Realizoval niekoľko monumentálnych diel, z ktorých sú najznámejšie vitrážová plastika sv. Benedikta pre školu v Clevelande, bronzové súsošie sv. Cyrila a Metoda v Ríme, pamätný reliéf M. R. Štefánika v Paríži. Svoje umelecké miesto našiel v tvorbe návrhov na medaily a plakety. Spolupracoval s Francúzskou mincovňou, neskôr na Slovensku s mincovňou v Kremnici. Je autorom vyše 1000 plakietských a medailí. V r. 1997 v deň svojich narodenín venoval Slovenskej republike časť svojej tvorby. Správcom vyše 250 diel sa stalo Západoslovenské múzeum v Trnave. V r. 2001 sa s manželkou presťahoval do Trnavy.

Čestný občan mesta Trnava, v r. 2003 mu bol udelený čestný doktorát Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Dňa 31. augusta 2007 mu bolo in memoriam udelené ocenenie Radu Ľudovíta Štúra III. triedy za prínos v oblasti prezentácie slovenskej kultúry v zahraničí.

156

27. 8.

Brestovanský, František

*20. 12. 1923 Trnava-Modranka – †27. 8. 1985 Bratislava

25. výročie úmrtia

Herec, režisér, dramaturg

Ľudovú školu navštevoval v Šamoríne, 1934 – 1942 študoval na gymnáziu, 1943 – 1948 na Právnickej fakulte UK v Bratislave, 1949 – 1951 právnik vo Zväze hospodárskych družstiev v Bratislave, 1951 – 1954 herec a režisér Krajového divadla v Nitre, 1954 – 1956 dramaturg a režisér Hudobnej a artistickej ústredne, 1956 – 1958 režisér estrádnych programov PKO, 1958 – 1960 umelecký šéf a dramaturg Tatra revue, 1960 – 1968 režisér zábavných programov Čs. rozhlasu, 1968 – 1983 Hlavnej redakcie zábavných programov Čs. televízie v Bratislave. Činný ako konferenciér kabaretných programov F. K. Veselého, Orchestra G. Broma a J. Vašicu. Realizoval veľké estrádne programy, silvestrovské estrády. Zúčastnil sa na tvorbe vtedajších obľúbených relácií Maturita odborára, Vtipnejší vyhráva, Pred nami rok 2000, Skúšky bez indexu, Takú nám hudba zahraj, Vyberte si pesničku, Bratislavská lýra, režíroval i konferoval galakoncerty, čs. spartakiády, ap.

157

Filipovič, Andrej Augustín

*2. 7. 1923 Cífer, m. č. Jarná – †27. 8. 1995 Strečno, poch. Pezinok

15. výročie úmrtia

Kapucín

R. 1947 vstúpil do rehole menších bratov kapucínov, 1958 zložil večné sľuby a prijal rehoľné meno Augustín. Tajne študoval teológiu, 1970 vysvätený za kňaza. Pôsobil v rôznych zamestnaniach, napr. na Lekárskej fakulte UK v Bratislave vykonával tajnú pastoračnú činnosť medzi mládežou, od r. 1990 bol v kláštore kapucínov v Žiline, súčasne poverený pastoračiou v Bitarovej. Zaslúžil sa o zreštaurovanie priestorov v areáli bývalého jezuitského kláštora v Žiline a zriadil v nich pastoračné centrum. V Žiline založil aj kresťanské spoločenstvo Kolpingova rodina. Tragicky zahynul pri havárii.

158

30. 8.

Paulovič, Augustín

pseud. **Podlesák**

*30. 8. 1850 Bučany – †1927 Viedeň ?, Rakúsko

160. výročie narodenia

Spisovateľ

Od 80. rokov 19. storočia pôsobil ako úradník a expedítor Spolku sv. Vojtecha v Trnave, zapájal sa do spolkovej a osvetovej činnosti, po r. 1918 žil vo Viedni. Autor mnohých mravoučných príbehov, ktoré vychádzali v populárnej Matzenauerovej edícii Lacné čítanie, vydávanej v Horovitzovej trnavskej tlačiarňi. Jeho humorné, zároveň mravoučné divadelné scény vychádzali v edíciách Veselá knižnica a Paulovičove nové smiechoty. Jeho tvorba sa radí pre svoju nenáročnosť k typu jarmočnej literatúry. Jeho rukopisná pozostalosť je uložená v Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

159

31. 8.

Siváček, Vladimír Dr.

*9. 9. 1942 Trnava – †31. 8. 2005 Veľký Krtíš

5. výročie úmrtia

Kultúrny pracovník, publicista, bábkar

V r. 1976 – 1990 bol prvým riaditeľom Galérie Jána Koniarka v Trnave. Od r. 1991 riaditeľ Múzea bábkarských kultúr a hračiek Modrý Kameň. Spracoval významné časti histórie bábkarstva na Slovensku, založil zbierku divadelných bábok. Venoval sa dejinám výtvarného umenia trnavského regiónu, napísal prácu *Výtvarní umelci trnavského okresu v r. 1980*.

160

Vašicová, Jarmila rod. Hoffmannová

*31. 8. 1935 Piešťany – †24. 5. 1996 Banská Bystrica

75. výročie narodenia

Operná, operetná speváčka

V r. 1950 – 1953 študovala balet a 1955 – 1960 spev na Štátnom konzervatóriu v Bratislave. Počas štúdia bola dva roky sólistkou Lúčnice, potom v r. 1960 – 1970 sólistkou spevohry Novej scény v Bratislave, od 1970 opery Divadla J. G. Tajovského v Banskej Bystrici. Na Novej scéne

vytvorila vyše 30 postáv, v ktorých uplatnila svoj herecký a spevácky talent. Ocenená prémiami Zväzu slovenských dramatických umelcov, 1989 zaslúžila umelkyňa.

161

SEPTEMBER

1. 9.

Hutta, Pavol Ing.

*1. 9. 1890 Dechtice - †5. 1. 1960 Dechtice

120. výročie narodenia

Poľnohospodár, redaktor

Študoval na gymnáziu v Trnave, hospodársku akadémiu v Magyaróváre. V r. 1919 hospodársky inšpektor referátu Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska, neskôr pracovník štátnych výskumných ústavov poľnohospodárskych v Bratislave. V r. 1923 - 1928 hlavný redaktor Hospodárskeho obzoru, od r. 1923 redaktor Slovenského hospodára. Člen Československej akadémie zemедelskej, Slovenskej ovocinárskej spoločnosti, spoluzostavovateľ Ľudového hospodárskeho kalendára.

162

Lichnerová, Alžbeta

*1. 9. 1910 Zvolen – †17. 9. 2000 Trnava

100. výročie narodenia

Ľudová umelkyňa

Napísala a vydala viaceré knihy o háčkovaní. Mnohé z nich mali mnohotisícové náklady, napr. *Čaro výšivky, Háčková čipka* a i. Bola lektorkou poriadaných kurzov v Trnave. Ako členka poradného zboru Ľudovej umeleckej tvorivosti robila praktické a odborné školenia po celom Slovensku. Zamerala sa na štúdium vzorov výšiviek západoslovenského kraja, konkrétne z okolia Trnavy.

163

2. 9.

Mocko, Zdenko

*2. 9. 1930 Nové Zámky – †1. 11. 1997 Galanta, poch. Sered'

80. výročie narodenia

Geograf

Prorektor Ekonomickej univerzity v Bratislave, významný geograf, podporoval študentov geografie, vo svojich prácach sa zamerával aj na hodnotenie vínnych oblastí Slovenska. Zberateľ a mecén výtvarného umenia. Žil v Trnave, pochovaný je v Seredi.

164

5. 9.

Magdolen, Štefan

*5. 9. 1925 Chynorany – †3. 8. 1997 Trnava

85. výročie narodenia

Kňaz, literát, redaktor

Od r. 1968 pracoval v Spolku sv. Vojtecha v Trnave, najskôr ako knihovník, neskôr vo vydavateľskom oddelení. V r. 1968 – 1997 bol technickým redaktorom a zodpovedal za grafickú úpravu Duchovného pastiera. Neskôr bol samostatným redaktorom.

165

10. 9.

Jurča, Joseph

*23. 3. 1925 Paríž, Francúzsko – †10. 9. 2005 Trnava

5. výročie úmrtia

Akademický sochár, maliar

Rodák z Paríža, ktorý prežil svoj život v Trnave. V r. 1938 sa rodina presťahovala na Slovensko. V r. 1948 – 1953 študuje na pražskom UMPRUM-e u profesorov Bedřicha Štefana a Jana Kavana. Navštevoval ateliér Jána Koniarka, ktorého tvorba bola preňho inšpiráciou. Venoval sa monumentálnej tvorbe, komornej tvorbe, voľnej plastike, medailérstvu, portrétnej tvorbe i reštaurátorstvu. Bol zakladajúcim členom Trnavskej skupiny výtvarníkov. Okrem vlastnej sochárskej tvorby sa venoval aj pedagogickej práci, v r. 1954 – 1957 na Strednej umelecko-priemyslovej škole v Bratislave a v r. 1957 – 1963 na Pedagogickom inštitúte v Trnave. V r. 1965 – 1986 pôsobil ako pedagóg na Základnej umeleckej škole M. Sch. Trnavského. Vystavoval na viacerých výstavách. Bola mu udelená Cena Mesta Trnava v r. 1996. Na jar v r. 2005 mu Západoslvenské múzeum v Trnave pripravilo súbornú výstavu k jeho osemdesiatinám.

166

13. 9.

Bárczi, Gustáv MUDr.

pôvodne **Kratina, Gustáv**

*13. 9. 1890 Dvorníky – †9. 8. 1964 Budapešť, Maďarsko

120. výročie narodenia

Liečebný pedagóg, defektológ, lekár

V r. 1921 promoval na lekárskej fakulte univerzity v Budapešti. Pôsobil ako učiteľ a lekár na rôznych miestach, v r. 1942 – 1963 riaditeľ vysokej školy pre ďalšie vzdelávanie liečebných pedagógov v Budapešti. Popredný európsky odborník v teórii a praxi liečebnej pedagogiky, prívrženec učenia I. P. Pavlova o nervizme. Tento odbor zdokonalil najmä prácou o kôrovej hluchonemote a sluchovej výchove. Sluchovú výchovu zaviedol do praxe v Maďarsku a v niektorých iných európskych krajinách. Autor monografií, učebníc, článkov v odborných časopisoch. Politicky a verejne činný v Maďarsku.

167

15. 9.

Brunšvik, Jozef

tiež **Brunswik, Jozef**

*15. 9. 1750 Dolná Krupá – †20. 2. 1827 Bratislava, poch. Dolná Krupá

260. výročie narodenia

Krajinský hodnostár

Šľachtic, vyštudoval právo, pôsobil vo vysokých stoličných a krajinských funkciách. Prívrženec reforiem Márie Terézie a Jozefa II. Účastník príprav a realizácie administratívnych a právnych

reforierom. V r. 1793 – 1795 a okolo r. 1820 dal prestavať kaštieľ v Dolnej Krupej na klasicistický, v jeho susedstve vybudovať klasicistické divadielko a tzv. Beethovenov dom.

168

17. 9.

Lichnerová, Alžbeta

*1. 9. 1910 Zvolen – †17. 9. 2000 Trnava

10. výročie úmrtia

Ludová umelkyňa

Napísala a vydala viaceré knihy o háčkovaní. Mnohé z nich mali mnohotisícové náklady, napr. *Čaro výšivky*, *Háčkovaná čipka* a i. Bola lektorkou poriadaných kurzov v Trnave. Ako členka poradného zboru Ludovej umeleckej tvorivosti robila praktické a odborné školenia po celom Slovensku. Zamerala sa na štúdium vzorov výšiviek západoslovenského kraja, konkrétne z okolia Trnavy.

169

Majko, Ján

*17. 9. 1900 Dolná Streda - †29. 12. 1985 Trnava

110. výročie narodenia

Jaskyniar

V r. 1926 objavil jaskyňu Domica, ktorá sa nachádza na južnom okraji Silickej planiny. Ako prvý začal napr. s prolongáciou reliktných šácht. S vedomím toho, aké boli vtedy možnosti, odborníci dnes hľadajú na jeho sondy s veľkou úctou. Objavil vstupné partie do veľkých jaskynných sústav, prípadne ich subsystémov. Neskôr sa zaslúžil o objavy viacerých archeologických a paleontologických nálezov v slovenských jaskyniach. V polovici 20. storočia sa spolu s Jurajom Bártom a Deziderom Horvátom zaslúžil o výskum jaskýň v blízkosti nitrianskej kalvárie. Najväčšia sieň jaskyne Domica nesie jeho meno - Majkova sieň.

170

18. 9.

Hečko, Blahoslav PhDr.

*18. 9. 1915 Suchá nad Parnou - †22. 12. 2002 Bratislava

95. výročie narodenia

Prekladateľ, publicista, spisovateľ

Študoval na univerzitách v Bratislave, Ríme, Neapole. Pôsobil v Československom rozhlase v Bratislave, Matici slovenskej v Martine, na Povereníctve školstva a kultúry v Bratislave. Bol spoluzakladateľom a redaktorom Slovenskej literárnej agentúry v Bratislave, od r. 1969 pôsobil ako redaktor vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ. Ťažisko jeho literárnej práce je v prekladateľskej tvorbe. Z talianskej a francúzskej literatúry preložil vyše dvesto divadelných a osemdesiat románových diel. V celosvetovom meradle sa stal rešpektovaným znalcom Goldoniho, do slovenčiny preložil jeho 27 divadelných hier. Autor monografie *Dobrodružstvo prekladu* (1991), úspešnej publikácie *Nehádzte perly sviniam* (1994), mnohých odborných štúdií.

V r. 1997 mu prezident Talianskej republiky udelil Národnú cenu za preklad Premio Nazionale per la Traduzione, ktorá sa považuje za „prekladateľskú nobelovku“. V r. 2002 Nadácia MS mu udelila Cenu J. C. Hronského za literatúru in memoriam.

171

22. 9.

Alexy, Janko

*25. 1. 1894 Liptovský Mikuláš – †22. 9. 1970 Bratislava

40. výročie úmrtia

Maliar, publicista

V r. 1919 – 1925 študoval na pražskej Akadémii výtvarného umenia. Najprv pracoval ako profesor kreslenia na gymnáziu v Bratislave a od r. 1927 sa venoval iba umeleckej činnosti. V r. 1930 sa usadil v Martine, neskôr v Piešťanoch a v r. 1937 sa vrátil do Bratislavy. Patril popri M. Benkovi a L. Fullovi k zakladateľom novodobého slovenského výtvarného umenia a bol organizátorom kultúrneho života. Jeho rozsiahle dielo obsahuje okolo 1300 olejov, pastelov a kresieb inšpirovaných ľudovou tvorbou a krajinou. V 50-tych rokoch vytváral kompozície pre architektúru a tapisérie. Výrazne sa zaslúžil o rekonštrukciu Bratislavského hradu.

Vydal vyše 20 kníh, spolu s G. Vámošom vydával literárno-umelecký časopis Svojeť, ktorý založili v r. 1922.

V r. 1954 bol menovaný zaslúžilým umelcom, v r. 1964 národným umelcom.

172

23. 9.

Bínovský, Alexander MUDr.

*23. 9. 1910 Jaslovské Bohunice-Paderovce – †21. 11. 1981 Bratislava

100. výročie narodenia

Športový lekár

Ľudovú školu navštevoval v Paderovciach, do r. 1929 študoval na gymnáziu v Trnave a v Nových Zámkoch, v r. 1929 – 1935 medicínu na LFUK v Bratislave. Potom pôsobil na viacerých miestach. Už ako študent medicíny absolvoval telovýchovné kurzy a popri lekárskej praxi sa natrvalo venoval športovej medicíne, špecialista na liečbu kĺbových zranení, ako jeden z prvých slovenských lekárov prednášal v telovýchovných kurzoch. Lekár športových oddielov. V r. 1958 nositeľ Verejného uznania za zásluhy o rozvoj čs. telovýchovy 2. stupňa, r. 1973 1. stupňa, r. 1980 Medaily Miroslava Tyrša.

173

28. 9.

Betáková, Valéria rod. Polakovičová, PhDr., CSc., doc.

*28. 9. 1920 Hlohovec – †1. 8. 1990 Bratislava

90. výročie narodenia

Jazykovedkyňa, vysokoškolská pedagogička

V r. 1931 – 1939 študovala na gymnáziu v Trenčíne, 1939 – 1943 slovenčinu a nemčinu na Filozofickej fakulte SU v Bratislave, 1953 – 1957 ruštinu na FFUK v Bratislave. Potom pôsobila na viacerých stredných školách na Slovensku, napr. v Hlohovci, Prievidzi, Trenčíne. V r. 1956 – 1961 ako odborná asistentka na Vyššej pedagogickej škole v Bratislave, 1961 – 1978 na Pedagogickej fakulte UK v Trnave.

Popredná predstaviteľka slovenskej lingvodidaktiky a metodiky vyučovania slovenčiny. Najprv sa venovala štylistike, neskôr otázkami teórie vyučovania slovenčiny. Autorka a spoluautorka viacerých učebníc slovenského jazyka pre základné školy a vysoké školy. Publikovala v odborných časopisoch, jazykovedných a pedagogických zborníkoch. Venovala sa aj

prekladateľskej činnosti. V r. 1973 získala titul Zaslúžilá učiteľka, v r. 1976 vyznamenaná bronzovou medailou UK v Bratislave.

174

29. 9.

Belák, Michal

*29. 9. 1920 Bučany – †16. 3. 1981 Bratislava

90. výročie narodenia

Herec, spevák

V r. 1930 – 1938 študoval na gymnáziu v Trnave, 1938 – 1940 na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, štúdium nedokončil. Súkromne navštevoval hodiny spevu u M. Ratajovej-Schimplovej, A. Korínskej a R. Chovancovej. V r. 1940 – 1945 hlásateľ bratislavského rozhlasu, 1945 – 1950 redaktor časopisu Let, 1951 – 1953 člen operného zboru SND, 1953 – 1956 operety Novej scény, 1956 – 1958 pracovník Čs. rozhlasu, 1958 – 1970 člen Tatra revue, 1970 – 1981 slobodný umelec. Tvoril a organizoval programy estrádného charakteru, nakrúcal filmy, daboval zahraničné filmy, účinkoval v rozhlasových hrách, scénkach, vystupoval v zábavných programoch, spieval, recitoval, konferoval. V r. 1968 dostal ocenenie Zaslúžilý pracovník kultúry.

175

30. 9.

Drobnica, Ludovít prof., Ing. DrSc.

*30. 9. 1930 Trnava – †13. 10. 1980 Bratislava

80. výročie narodenia

Biochemik, mikrobiológ, vynálezca, vysokoškolský pedagóg

Po skončení vysokoškolského štúdia v Brne r. 1953 nastúpil na Katedru technickej mikrobiológie a biochémie Chemickej fakulty SVŠT v Bratislave. Tu prešiel všetkými učiteľskými stupňami. Na fakulte patrila medzi prvých vedeckých aspirantov. Vedeckú hodnosť doktora vied získal na Ústave organickej chémie a biochémie v Prahe v r. 1973. Žiaľ, profesorom sa z politických dôvodov nestal ani do svojej predčasnej smrti. Bol ním menovaný až po zmene režimu v r. 1991 in memoriam.

V rámci svojej nesmierne bohatej výskumnej činnosti založil, rozvinul a vybudoval na Slovensku vedeckú školu týkajúcu sa problematiky mechanizmu účinku prírodných a syntetických látok a vzťahov medzi ich štruktúrou, účinnosť určujúcimi fyzikálnochemickými vlastnosťami a biologickými aktivitami a to s ohľadom na využitie vo farmácii, medicíne, poľnohospodárstve, potravinárstve, ekológii. Tieto zistenia boli predmetom vyše 100 publikácií, 52 patentov, viac ako 200 vystúpení na vedeckých konferenciách. Venoval tiež pozornosť výskumu rôznych xenobiotík, výsledkom čoho bola ďalšia stovka vedeckých prác. Bol iniciátorom založenia VÚL v Modre s prepojením na Slovakofarmu Hlohovec, zriadenia Enzýmovej poloprevádzky v Dolnej Krupej cez Výskumný ústav liehovarov a konzervární, atď.

176

2. 10.

Balaša, Pavol

tiež **Balassa, Pavol**

*29. 3. 1644 Žitavce – †2. 10. 1705 Trnava

305. výročie úmrtia

Spisovateľ, cirkevný hodnostár

Mal šľachtický pôvod, v r. 1661 vstúpil do jezuitskej rehole, filozofiu a teológiu študoval v Trnave v Grazi. V r. 1667 – 1669 profesor humanitných vied na jezuitskom kolégiu v Košiciach a Trnave, 1669 – 1676 na univerzite v Trnave, 1677 ostrihomský kanonik. Potom farár v Jelke, gemerský a šaštínsky archidiakon, 1694 arcibiskupský vikár v Trnave. Autor veršovaných prác na počesť bakalárov a magistrov trnavskej univerzity.

177

3. 10.

Kostolányiová, Eva

*2. 11. 1942 Trnava – †3. 10. 1975 Bratislava, poch. Trnava

35. výročie úmrtia

Speváčka populárnych piesní, tanečnica, herečka

Vlastným menom Eva Vermešová. Od r. 1956 pôsobila v SLUK-u, neskôr vo Vojenskom umeleckom súbore, od r. 1968 v slobodnom povolaní. Účinkovala v televíznom muzikály *Mamzelle Nitouche* (1972). Úspešná bola aj na Bratislavskej lýre, kde v r. 1974 získala bronzovú lýru s piesňou *Dobré ráno želám*. Mala príjemne zafarbený hlas, kultivovaný prejav. V jej repertoári boli väčšinou lyrické a melodické piesne.

178

Osvald, František Richard

pseud. **Bystron, Dobreznámy, Dobrovoľný, Drahotin Piov, R. Hodrušký, Veritas, Východohora, Zadumený, Známy**

*3. 10. 1845 Hodruša-Hámre – †14. 4. 1926 Trnava

165. výročie narodenia

Kultúrny historik, cirkevný hodnostár

V r. 1863 – 1865 študoval v seminári v Trnave, 1865 – 1869 teológiu v Ostrihome. Potom pôsobil ako kaplán v Starom Tekove, Vrábl'och, Majcichove, Zavare a Bohuniciach. Od r. 1916 pôsobil v cirkevných funkciách v Trnave (kanonik, generálny vikár, pápežský protonotár, riaditeľ kňazského seminára. Ako literát začal najprv písať poéziu, potom sa venoval literárno-historickej a kritickej publicistike, dejinám a popularizácii kazateľskej literatúry. V r. 1881 – 1908 vydával časopis *Kazateľňa*, od r. 1891 s prílohou *Literárne listy*. Zostavil tri zväzky almanachu *Tovaryšstvo* (1893, 1895, 1900). Autor náboženských učebníc, príručiek a mravoučných kníh. Patril medzi zakladateľov Spolku sv. Vojtecha, v r. 1918 – 1926 jeho predseda a čestný predseda, zároveň predseda Muzeálnej slovenskej spoločnosti.

179

4. 10.

Herda, Jozef

*21. 4. 1910 Trnava – †4. 10. 1985 Bratislava

25. výročie úmrtia

Športovec, zápasník

Jeden z najvýznamnejších predstaviteľov československej zápasníckej školy, ako prvý Slovák získal olympijskú medailu. Bolo to na XI. Olympiáde v Berlíne r. 1936, vybojoval si striebornú medailu. Získal ju klasickým štýlom v hmotnosti do 66 kg.

Za 28 rokov aktívnej činnosti vybojoval 1587 zápasov, z ktorých 1501 vyhral, pričom získal 15 titulov majstra ČSR, majster Európy. Od r. 1931 sa popri pretekaní venoval aj trénerskej práci a od r. 1937 rozhodcovskej činnosti. Výrazne sa zaslúžil o rozvoj a propagáciu zápasníckeho športu na Slovensku a v ČSR. Čestný občan mesta Trnava in memoriam. Jeho meno nesie námestie v Trnave.

180

Rudnay, Alexander ThDr.

tiež **Rudnyai, Alexander**

*4. 10. 1760 Považany (Svätý Kríž nad Váhom) – †13. 9. 1831 Ostrihom, Maďarsko

250. výročie narodenia

Cirkevný hodnostár, spisovateľ

Teológiu a filozofiu študoval v Bratislave, Trnave a v Budíne. Za kňaza bol vysvätený v r. 1783 v Trnave. Pôsobil na viacerých miestach, v r. 1805 bol menovaný kanonikom ostrihomského chrámu, zastával tiež funkciu rektora trnavského Seminára sv. Štefana. Panovníckym dekrétom bol v r. 1809 menovaný dvorným radcom a referentom Uhorskej dvorskej kancelárie vo Viedni. Trnavu opustil v r. 1815, keď ho pápež Pius VII. menoval sedmohradským biskupom v Alba Iulli. V r. 1819 – 1820 bol ostrihomským arcibiskupom v Trnave, r. 1820 preniesol svoje sídlo do Ostrihomu. R. 1828 získal hodnosť kardinála. Patril medzi významné európske osobnosti v cirkevných i politických kruhoch. R. 1822 zvolal a viedol celouhorskú cirkevnú synodu v Bratislave. V Ostrihome začal s budovaním monumentálnej arcibiskupskej katedrály. Venoval mimoriadnu pozornosť katolíckemu školstvu. Stal sa správcom celého katolíckeho školstva v Sedmohradsku. Zakladateľ moderných foriem charity.

Hlásil sa k slovenskému pôvodu, patril k najvýznamnejším predstaviteľom prvej fázy slovenského národného obrodzenia. Aktívny člen bernolákovského hnutia. Podporoval národnokultúrne aktivity rakúskych Slovanov, najmä Chorvátov a Čechov. Zaslúžil sa o vydanie prvého slovenského prekladu Biblie. Sám bol literárne činný, venoval sa tvorbe náboženskej literatúry.

181

5. 10.

Kovalčík, Ervín Ing.

*15. 11. 1931 Košice – †5. 10. 2005 Trnava

5. výročie úmrtia

Hudobník, vedúci hudobnej skupiny

Počas gymnaziálnych štúdií v Trnave absolvoval v hudobnej škole hru na klavír, akordeón a bicie nástroje. Neskôr cez vysokoškolské štúdiá v Bratislave spolupracoval s významnými hudobníkmi. V r. 1952 založil v Trnave hudobnú kapelu K6. Potom pokračovala jeho hudobná činnosť v trnavskom klube ZK ROH Kovosmalt, neskôr TAZ. Dlhé roky šéfoval kapele TAZ kvintet.

Skupina hrala na kurzoch spoločenského tanca a na mnohých kultúrnych podujatiach v meste. Svoju aktívnu činnosť ukončil v r. 1997.

182

Opálek, Vlastimil

*7. 2. 1959 Trnava – †5. 10. 1995 ?

15. výročie úmrtia

Športovec, futbalista

Bývalý spartakovský kapitán, neskôr tréner brankárov. Celý život zasvätil futbalu, v trnavskom futbalovom klube pôsobil od žiackych kategórií. Ako mládežník získal titul Majstra Československa. Jeho pamätné zápasy sa viažu na 80-te roky. Cestou na zápas do Drnovíc zomrel na následky autohavárie ako 36-ročný. Na jeho počesť sa v Trnave poriada Memoriál Vlastimila Opálka.

183

8. 10.

Lepáček, Celestín Alojz

pseud. **Coelestinus, Nebešťan, Krasomil Nebeský**

*11. 6. 1905 Trstená - †8. 10. 1955 Trnava

55. výročie úmrtia

Kňaz, literárny historik, muzikológ, publicista

Študoval na gymnáziu v Trstenej, r. 1920 vstúpil do františkánskej rehole v Trnave, 1921 – 1923 pokračoval v štúdiách na rehoľnej škole v Hlohovci, 1926 zmaturoval v Trnave, 1926 – 1929 absolvoval bohoslovie v Žiline, r. 1929 vysvätený za kňaza, 1929 – 1934 študoval slovenčinu a francúzštinu na FFUK v Bratislave, dva semestre na Sorbonne v Paríži. R. 1934 – 1945 bol profesorom na františkánskom gymnáziu v Malackách, 1940 – 1945 riaditeľom tohto gymnázia, od 1946 provinciálnym ministrom Salvatoriánskej provincie na Slovensku so sídlom v Bratislave, po r. 1950 rehoľníkom v Pezinku, potom správcom farnosti v Dolňanoch. Systematicky sa zaoberal skúmaním života a diela osobností staršej slovenskej literatúry (Gavlovič, Smrtník, Benčíč, Šimko a i.). Pri prieskume františkánskych knižníc na Slovensku objavil okrem textov aj rukopisné hudobné zborníky skladateľov Pavlína Bajana a Edmunda Paschu. Výber z jeho diela pod názvom *Františkánsky prínos do slovenskej kultúry* (2005) edične pripravil J. Pašteka.

184

11. 10.

Bezák, Štefan

pseud. **S. Ľudevít Žavoron**

*6. 8. 1838 Chynorany – †11. 10. 1920 Trnava

90. výročie úmrtia

Kňaz, kultúrny pracovník

Filozofiu študoval v Trnave, teológiu v Ostrihome. Od r. 1867 administrátor v Bukovej, v r. 1879 – 1917 farár v Malženiciach, 1917 – 1920 správca Kostola sv. Jozefa v Trnave. Dlhoročný správca, neskôr predseda Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Prispieval do katolíckych novín a časopisov.

185

Fiebig, Jozef

tiež **Fibik, Jozef**

*11. 10. 1865 Hajná Nová Ves – †1. 12. 1931 Trnava

145. výročie narodenia

Kníhtlačiar, obchodník

Vyučil sa za kníhtlačiaru v Nitre, kde neskôr pôsobil, 1894 – 1921 vlastník tlačiarne v Trnave. Tlačil knihy, časopisy a príležitostné tlače v slovenčine, maďarčine, nemčine, latinčine. R. 1910 založil obchod s papierom a devocionáliami.

186

12. 10.

Babiak, Jozef, ThDr.

*12. 10. 1900 Suchá nad Parnou – †20. 2. 1980 Latina, Taliansko

110. výročie narodenia

Salezián, pedagóg

V r. 1920 vstúpil do saleziánskej rehole v Ríme, 1928 – 1932 študoval na Gregoriánskej univerzite v Ríme, 1932 vysvätený za kňaza. V r. 1932 – 1934 katachéta v Šaštíne, potom magister novicov v Hronskom Beňadiku. R. 1951 emigroval do Rakúska, neskôr profesor filozofie vo Foglizzo v Taliansku. V rokoch 1966 – 1970 viedol Malý seminár Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

187

Klimo, Alojz

*8. 3. 1922 Piešťany - †12. 10. 2000 Bratislava

10. výročie úmrtia

Maliar, grafik a ilustrátor

V r. 1941 - 1945 študoval na Oddelení kreslenia a maľovania SVŠT v Bratislave a v r. 1945 - 1948 na Vysokéj škole umelecko-priemyselnej v Prahe. Patril ku kľúčovým postavám povojnového maliarstva na Slovensku. Bol najvýznamnejším slovenským reprezentantom maliarskej geometrickej abstrakcie. Originálnu stopu zanechal v ilustráciách kníh pre deti a mládež. Mal viac ako 25 samostatných výstav doma i v zahraničí. V r. 1970 reprezentoval Československo na EXPO 70 v Osake. Jeho tvorba je publikovaná v 20 publikáciách o výtvarnom umení. V r. 1995 vyšla knižná monografia o jeho diele. Práce A. Klimu sú v zbierkach 15 galérií v Čechách a na Slovensku, v Múzeu L. Kassáka v Budapešti a v súkromných zbierkach na Slovensku, v Čechách, Nemecku a Rakúsku.

188

13. 10.

Blaha, Leonard

*22. 12. 1914 Nižný Slavkov – †13. 10. 1980 Trnava

30. výročie úmrtia

Speleológ, ochranár prírody

Zakladateľ prvého profesionálneho oddielu jaskyniarov na Slovensku. V r. 1940 – 1942 profesor gymnázia v Trnave, od r. 1942 pôsobil v Bratislave. Od r. 1966 pracoval v Slovenskom ústave pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave. Bol zakladateľom prvého profesionálneho oddielu jaskyniarov na Slovensku, dlhoročný člen Slovenskej speleologickej

spoločnosti, autor a spoluautor publikácií o speleológii, podieľal sa na medzinárodnom speleologickom slovníku. Viedol komplexný ochranársky prieskum Malých Karpát. V r. 1951 objavil Gombaseckú kvapľovú jaskyňu, aj pri Važci objavil jaskyne, čím rozšíril Važecké kvapľové jaskyne. Zaslúžil sa o ich sprístupnenie. V r. 1969 bol predsedom pre turistické jaskyniarstvo pri Medzinárodnej speleologickej únii v Paríži.

189

Drobnica, Ludovít prof., Ing. DrSc.

*30. 9. 1930 Trnava – †13. 10. 1980 Bratislava

30. výročie úmrtia

Biochemik, mikrobiológ, vynálezca, vysokoškolský učiteľ

Po skončení vysokoškolského štúdia v Brne r. 1953 nastúpil na Katedru technickej mikrobiológie a biochémie Chemickej fakulty SVŠT v Bratislave. Tu prešiel všetkými učiteľskými stupňami. Na fakulte patrila medzi prvých vedeckých aspirantov. Vedeckú hodnosť doktora vied získal na Ústave organickej chémie a biochémie v Prahe v r. 1973. Žiaľ, profesorom sa z politických dôvodov nestal ani do svojej predčasnej smrti. Bol ním menovaný až po zmene režimu v r. 1991 in memoriam.

V rámci svojej nesmierne bohatej výskumnej činnosti založil, rozvinul a vybudoval na Slovensku vedeckú školu týkajúcu sa problematiky mechanizmu účinku prírodných a syntetických látok a vzťahov medzi ich štruktúrou, účinnosť určujúcimi fyzikálnochemickými vlastnosťami a biologickými aktivitami a to s ohľadom na využitie vo farmácii, medicíne, poľnohospodárstve, potravinárstve, ekológii. Tieto zistenia boli predmetom vyše 100 publikácií, 52 patentov, viac ako 200 vystúpení na vedeckých konferenciách. Venoval tiež pozornosť výskumu rôznych xenobiotík, výsledkom čoho bola ďalšia stovka vedeckých prác. Bol iniciátorom založenia VÚL v Modre s prepojením na Slovakofarmu Hlohovec, zriadenia Enzymovej poloprevádzky v Dolnej Krupkej cez Výskumný ústav liehovarov a konzervární, atď.

190

15. 10.

Barkóci, Františektiež **Barkóczy, František**

*15. 10. 1710 hrad Čičava – †18. 6. 1765 Bratislava

300. výročie narodenia

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár

Pochádzal zo šľachtického rodu. Študoval filozofiu na univerzite v Trnave, teológiu v Ríme. Po štúdiách farár a kanonik v Jágri, 1744 jágerský biskup, 1761 ostrihomský arcibiskup a uhorský prímás, 1762 hlavný inšpektor škôl v Uhorsku. Pôvod a styky mu umožnili rýchlu kariéru v cirkevných funkciách, už za obhajobu filozofickej dizertácie v Trnave ho cisár Karol VI. odmenil titulom prepošta. Podporoval rozvoj umenia a vedy, začal s rozsiahlymi rekonštrukčnými prácami v Ostrihome, kam z Trnavy preniesol sídlo arcibiskupa. Autor náboženských prác, zostali v rukopise, tlačou vyšli pastierske listy.

191

Forgáč, Františektiež **Forgách, František**

* ? 1566 – †15. 10. 1615 Sklené Teplice, poch. Trnava

395. výročie úmrtia

Krajinský a cirkevný hodnostár

V mladosti začas pôsobil na poľskom kráľovskom dvore, teológiu študoval v Ríme, r. 1586 ostrihomský kanonik, 1587 – 1596 vesprémsky biskup, od 1607 ostrihomský arcibiskup a župan, kardinál, 1606 kráľovský kancelár, 1607 uhorský miestodržiteľ. Pochádzal z evanjelickej rodiny, pod vplyvom strýka Františka a poľského dvora konvertoval na katolícku vieru. Popredný predstaviteľ prohabsburskej strany a rekatolizácie v Uhorsku. 1608 korunoval Mateja II. za uhorského kráľa. Veľmi podporoval jezuitov, založil jezuitské kolégium v Trnave. V dobovej mocenskej situácii však rekatolizačné plány zrealizoval len sčasti, pokračoval v nich Peter Pázmáň.

192

17. 10.

Hajdóczy, Ján

*4. 5. 1887 Ružomberok – †17. 10. 1950 Bratislava

60. výročie úmrtia

Telovýchovný pedagóg, tréner

V r. 1917 – 1919 profesor gymnázia v Liptovskom Mikuláši, v r. 1919 – 1939 profesor gymnázia v Trnave, 1940 – 1948 riaditeľ vysokoškolského internátu Lafranconi v Bratislave a lektor Telovýchovného ústavu FFUK v Bratislave. Priekopník modernej telesnej výchovy a športu na Slovensku. Vychoval jednu generáciu popredných športovcov a reprezentantov. Pod jeho vedením dosahovalo trnavské gymnázium významné úspechy na celoštátnych stredoškolských hrách a patrilo medzi najlepšie stredné školy v republike. Celoštátne uznávaný odborník na ľahkú atletiku. Jeho meno nesie ulica v Trnave.

193

20. 10.

Žvach, Ľudovít

*7. 8. 1907 ? – †20. 10. 1980 Trnava

30. výročie úmrtia

Pedagóg

Účastník protifašistického odboja, spoluzakladateľ a redaktor časopisu Trnavské noviny.

194

21. 10.

Fándly, Juraj

tiež Fandl, Fándl, Fándli

*21. 10. 1750 Častá – †7. 3. 1811 Doľany

260. výročie narodenia

Spisovateľ, národnokultúrny, osvetový pracovník, katolícky kňaz

Navštevoval kláštornú školu v Šaštíne, 1771 – 1773 študoval v seminári v Budíne, 1773 – 1776 v Trnave. Kaplán v Seredi a v Lukáčovciach, 1780 – 1807 v Naháči, od r. 1807 žil na odpočinku v Doľanoch. Jeden zo zakladateľov moderných foriem osvetovej práce na Slovensku, reprezentant osvietenských ideí a prvej obrodenskej bernolákovskej generácie, jeden zo zakladateľov Slovenského učeného tovaríšstva. Jeden z najplodnejších spisovateľov bernolákovskej generácie. Jeho *Dúverná zmlúva medzi mŕúchom a diáblom* je jedno z prvých diel

vydaných v bernolákovčine. Na fare v Naháči je zriadená pamätná izba a osadená pamätná tabuľa. Jeho meno nesie vo svojom názve verejná knižnica v Trnave.

195

26. 10.

Pöstenyi, Ján

pseud. **Bohuznámy, Ján Ladislav Kuklovan, J. P. Kysucký, Kuklovan**

*27. 7. 1891 Kuklov – †26. 10. 1980 Trnava, poch. Kuklov

30. výročie úmrtia

Historik, kňaz

Študoval na gymnáziách v Skalici, Trnave a Kečkeméte. V r. 1909 – 1915 v seminári v Nitre. Potom pôsobil ako kaplán v Dubnici, Kysuckom Novom Meste, Trenčianskej Teplej. Správca Spolku sv. Vojtecha v Trnave v r. 1920 – 1957, potom poradca v jeho archíve a knižnici, 1938 pápežský prelát. Organizátor literárnych, cirkevných a vydavateľských podujatí, redaktor časopisov a náboženských diel. Vo vedeckovýskumnej práci sa sústredil na dejiny Trnavy, jej univerzity a Spolku sv. Vojtecha. Vo funkcii doživotného správcu spolku zreorganizoval a rozšíril jeho činnosť a pôsobnosť. Založil pri ňom Literárnovedný odbor, osobitné Múzeum F. R. Osvalda a Slovenskú katolícku akadémiu. Angažoval sa aj v spoločensko-politickom a kultúrnom živote, poslanec Krajinského zastupiteľstva.

196

28. 10.

Farkaš, Július

*28. 10. 1935 Dlhá – †16. 9. 1983 Trnava

75. výročie narodenia

Herec, režisér

V r. 1952 - 1955 bol členom Rozhlasového hereckého súboru v Bratislave, v r. 1955 – 1959 bol hercom Dedinského divadla a v období 1960 – 1965 členom umeleckého súboru Krajového divadla v Trnave. Neskôr pôsobil až do r. 1974 ako pracovník Stálej ochotníckej scény v Trnave. Po vzniku Divadla pre deti a mládež sa stáva jeho členom.

Súčasne v r. 1965 – 1980 vedúci a režisér ochotníckeho divadla Vysokoškolák v Trnave. S týmto súborom naštudoval viacero inscenácií ako napr. *Výtečníci* (1970), *Krvavý kvet* (1971), *Žobrácka opera* (1972), *Mladé letá* (1973), *Lakomec* (1977) a i.

197

30. 10.

Izakovič, Alexej ThDr., PhDr., Mons.

*23. 2. 1908 Borová – 30. 10. 1995 Bratislava

15. výročie úmrtia

Katolícky kňaz

V Trnave pôsobil v r. 1938 – 1944 ako kaplán a profesor náboženstva na gymnáziu a obchodnej akadémii. Od decembra 1938 redigoval Trnavské noviny, z jeho iniciatívy sa vydával dvojtyždenník Trnavská rodina. V r. 1941 odišiel na východný front, kde sa prihlásil ako náhrada za povolaného otca štyroch detí. Pôsobil ako vojenský duchovný v technickej brigáde v Taliansku, zachránil ženy a dievčatá, ktoré vojaci prepašovali z Ruska. V r. 1947 bol 18 mesiacov vo väzení, neskôr dočasne prepustený. Ako kaplán v Skalici v r. 1950 bol znova

zaistený a odsúdený. Po návrate z väzenia pracoval vo výrobe, neskôr neplatený správca fary v Dolných Voderadoch a Vištuku. Iniciátor postavenia pomníka Antonovi Bernolákovi v Nových Zámkoch a Štefanovi Mikušovi v Trnave. Pastoračný kňaz živého sociálneho citenia. Čestný občan mesta Trnava in memoriam.

198

NOVEMBER

1. 11.

Winter, Ľudovít

*1. 11. 1870 Šahy – †15. 9. 1968 Piešťany

140. výročie narodenia

Podnikateľ

Začal pomáhať svojmu otcovi v podnikaní v Piešťanoch, od 1900 spolu s bratom Imrichom budovateľ mesta a kúpeľov Piešťany. V r. 1939 z rasových dôvodov prinútený zrieknuť sa majetku, v r. 1942 – 1944 sa skrýval v Bratislave, po odhalení zatknutý a do konca vojny väznený v koncentračných táboroch v Seredi a Terezíne. Spolu s bratom vybudoval svetoznáme kúpele, zrenovoval staré kúpeľné zariadenia, postavil tzv. napoleonský kúpeľ, zriadil robotnícku nemocnicu. V r. 1925 – 1929 vybudoval kúpalisko Eva, zaslúžil sa o postavenie kolonádneho mosta. Do Európy začal vyvážať piešťanské bahno. Ako člen mestského zastupiteľstva sa zaslúžil o prestavbu celého mesta (vodovod, kanalizácia, cesty, ochranné hrádze na Váhu).

199

3. 11.

Kriška, Samuel Ing.

*8. 7. 1881 Tisovec – †3. 11. 1970 Piešťany

40. výročie úmrtia

Lesnícky odborník, vysokoškolský pedagóg

Stredoškolské štúdiá absolvoval v Kežmarku a Rimavskej Sobote, lesníctvo na Vysokej škole banickej a lesníckej v Banskej Štiavnici. Odborník v oblasti lesného hospodárstva, v ktorom uplatňoval moderné obnovovacie metódy, bol zástancom maloplošnej obnovy lesa, tvorcom klonoklinovej a klonopruhovej rúbane. Podporoval lesné stavitelstvo, budovanie šmykov, ciest a mostov, lesných železníc a piliarskych závodov. Zaslúžil sa o rozvoj vysokoškolskej lesníckej výučby na Slovensku. Autor viacerých monografií.

200

4. 11.

Formánek, Rudolf

*4. 5. 1892 Veselé – †4. 11. 1975 Nitra

35. výročie úmrtia

Cirkevný hodnostár, misiológ, katolícky kňaz

Teológiu študoval v Nitre, v r. 1938 – 1940 žilinský, od r. 1941 aj trenčiansky archidiakon, veľkoprošost Nitrianskej kapituly a rektor seminára v Nitre. V r. 1950 z politických dôvodov internovaný v Mučeníkoch, potom v Nových Zámkoch, napokon opäť pôsobil v Nitre, čestný

pápežský komorník, pápežský prelát. Zaoberal sa problematikou misijného hnutia na Slovensku, v r. 1913 – 1948 zostavovateľ a a redaktor Ročenky misijného spolku na Slovensku.

201

5. 11.

Prechovská, Mária

*21. 1. 1921 Trnava – †5. 11. 1995 Bratislava

15. výročie úmrtia

Herečka

V r. 1937 – 1939 študovala herectvo vo Viedni, v r. 1944 – 1945 bola členkou Akademického divadla v Trnave. Od r. 1945 členka činohry SND v Bratislave. Herečka širokého spektra dramatických i komediálnych postáv v klasických aj súčasných činoherných dielach domácich a cudzích autorov. Jej herectvo sa moderným dramatickým výrazom a nepatetickou citlivosťou vymykalo z tradičného slovenského hereckého prejavu. R. 1967 zaslúžilá umelkyňa, v r. 1971 ocenená Cenou Zväzu dramatických umelcov za rozhlasovú tvorbu.

202

6. 11.

Pecháň, Jozef prof., MUDr., DrSc.

*6. 11. 1935 Trnava – †6. 5. 1997 Bratislava

75. výročie narodenia

Lekár, vysokoškolský pedagóg, čestný prezident Slovenskej lekárskej komory.

V r. 1953 absolvoval gymnázium v Trnave, 1959 Lekársku fakultu UK v Bratislave, študijné a profesijné pobyty 1968 – 1969 Kolín nad Rýnom, 1992 Frankfurt nad Mohanom, výskumné pobyty Humboldt-Stiftung. V r. 1992 – 1994 prezident Slovenskej lekárskej komory. Vysokoškolský pedagóg, vedúci oddelenia nukleárnej medicíny I. internej kliniky LF UK a Fakultnej nemocnice v Bratislave, člen Prezídia SLK. Činný v European Association of Nuclear Medicine, Humboldtovom klube na Slovensku. Autor vyše 200 odborných štúdií a článkov, spoluautor učebníc internej medicíny. Zaoberal sa výskumom krvného tlaku a trombózy žíl.

203

7. 11.

Balgavý, Miloš st.

*7. 11. 1925 Malé Leváre - †28. 9. 1999 poch. Trnava

85. výročie narodenia

Výtvarník

Patril k najvýraznejším osobnostiam slovenskej keramickej tvorby druhej polovice 20. storočia. Po absolvovaní štúdií na Keramickej škole v Modre, Strednej staveľskej škole v Bratislave a Škole umeleckého priemyslu v Bratislave študoval do roku 1954 na Vysokkej škole výtvarných umení u prof. Rudolfa Pribiša a prof. Fraňa Štefunku. K najucelenejším a najreprezentatívnejším samostatným výstavám autora patrila výstava v Západoslovenskom múzeu v Trnave v r. 1977. Významné boli i výstavy v Záhorskej galérii v Senici (1992) a v Galérii Jána Koniarka (1993, 1996). Počas svojho života sa Miloš Balgavý zúčastnil na mnohých prehliadkach keramickej tvorby doma i v zahraničí. V r. 1962 na Medzinárodnej výstave keramiky v Prahe, v r. 1965 na AIC v Ženeve, v r. 1966 na výstave Československé exponáty užitého umenia v Montreali, v r. 1973 na Medzinárodnej výstave keramiky v Calgary, v r. 1976 na Soche piešťanských parkov, v

r. 1981 na Medzinárodnej výstave umeleckých remesiel v Bratislave a ďalších. V r. 1995 boli jeho práce na výstave Staré užité umenie zo zbierok SNG 1900 – 1995. Medzi jeho tvorbu sa zaraďuje aj dizajn. Za rok 1998 bola Milošovi Balgavému st. udelená Cena mesta Trnavy za tvorivú činnosť v oblasti výtvarného umenia.

204

Ondruš, Ján

vlastným menom **Ján Ondrus**, pseud. **Ján Bábik**

*11. 3. 1932 Nová Vieska – †7. 11. 2000 Stupava

10. výročie úmrtia

Básnik, prekladateľ

Maturoval v Nitre, ďalšie štúdiá absolvoval v Prahe, ktoré musel kvôli zdravotným problémom prerušiť. Pracoval ako knihovník v Trnave a v Modrom Kameni a v r. 1958 v divadle v Banskej Bystrici. Keď sa jeho rodina presťahovala do Trnavy, býval na Pekárskej ulici, v ktorom vznikla a schádzala sa Trnavská básnická skupina. Patrí medzi najvýznamnejších povojnových slovenských básnikov. Vzbudil pozornosť už prvou básnickou zbierkou *Šialený mesiac* (1965). Jeho básnické zbierky sú poznačené pocitom osobnej tragiky a vypätého subjektivismu. V r. 1998 dostal čestný doktorát Svetovej akadémie umenia a kultúry so sídlom v Kalifornii. V r. 1999 – 2000 bol opakovane navrhnutý na Nobelovu cenu za literatúru.

205

12. 11.

Špitz, Ernest

*16. 7. 1927 Trnava - †12. 11. 1960 Praha, Česko

50. výročie úmrtia

Akademický maliar

V r. 1948 – 1949 študoval v Prahe u prof. Želibského, v r. 1949 – 1953 v Bratislave u prof. Mudrocha. V r. 1958 inicioval vznik Galérie mladých Cypriána Majerníka v Bratislave. V začiatkoch tvorby nadviazal na európske umenie, najmä na rané diela P. Picassa a P. Cézanna. Priťahoval ho aj problém anatomického kubizmu (*Matka*, 1957). Jeho vrcholným dielom je obraz *Rozzúrený Jób* (1959-1960), ktorý sa rodil počas jeho nevyliciteľnej choroby.

206

19. 11.

Bošáni, Andrej

tiež **Bossányi, Andrej**

*13. 11. 1673 Bošany – †19. 11. 1730 Trnava

280. výročie úmrtia

Jezuita, univerzitný profesor

Pôvodom zemianskeho rodu, teológiu študoval v Trnave. R. 1705 prednášal filozofiu a etiku na univerzite vo Viedni, 1707 – 1715 cirkevné právo a biblické jazyky na trnavskej univerzite. 1725 – 1728 rektor Pázmánea vo Viedni, od 1728 kolégia v Trnave, kde viedol katedru morálky. Autor filozoficko-teologických diel.

207

14. 11.

Erdödy, Imrich

*3. 10. 1854 Viedeň, Rakúsko – †14. 11. 1925 Hlohovec

85. výročie úmrtia

Diplomat, veľkostatkár

Príslušník šľachtického rodu. Študoval na konzulárnej akadémii vo Viedni. Atašé na rakúsko-uhorských vyslanectvách, neskôr varaždínsky župan, skutočný tajný radca, c. k. komorník. Vlastník veľkostatku so sídlom v Hlohovci, ku ktorému patrili i kúpele Piešťany. V r. 1910 dal postaviť v Hlohovci železobetónový most cez Váh. Dedičný člen uhorskej panskej snemovne, čestný komtúr bavorského Rádu sv. Juraja a Rádu maltézskych rytierov.

208

23. 11.

Banič, Štefan

*23. 11. 1870 Neštich (Smolenice) - †2. 1. 1941 Neštich (Smolenice)

140. výročie narodenia

Vynálezca

Po vyučení za murára pracoval ako robotník v Smoleniciach, od r. 1907 - 1920 v USA. Po návrate na Slovensko od r. 1920 pracoval ako murár, továrenský robotník a začal ako živnostník, venoval sa ovocinárstvu. Od školských rokov prejavoval záujem o techniku. V USA študoval technickú literatúru, v továrni na poľnohospodárske stroje absolvoval večernú školu, podal niekoľko návrhov na zlepšenie výroby. Najväčší úspech dosiahol vynálezom padáka. Dňa 3. júna 1914 Š. Banič osobne vyskúšal padák pred zástupcami Patentového úradu, zoskočil vo Washingtone zo strechy 15-poschodovej budovy. Potom nasledovali ďalšie zoskoky aj z lietadla. Dňa 25. augusta 1914 vydal Americký patentový úrad vo Washingtone patent na Baničov padák pod číslom 1 108 484. Svoj patentovaný vynález predložil zástupcom letectva USA. Americká armáda ho odkúpila. Bol čestným členom letectva USA.

Spoluobjaviteľ jaskyne Driny.

209

27. 11.

Bežo, Gustáv Adolf

pseud. **Bielohorský, Gab. Zosenatru**

*27. 11. 1890 Senica – †9. 6. 1952 Plavecký Štvrtok

120. výročie narodenia

Kníhtlačiar, vydavateľ, spisovateľ

V r. 1919 – 1932 viedol tlačiareň v Trnave, od 1932 ju prenajal, 1950 bola znárodnená. R. 1918 – 1923 vydavateľ a redaktor časopisu Slovensko, do ktorého prispieval článkami a prekladmi. Od 1932 žil v Bratislave. Po r. 1950 z politických dôvodov zatknutý, väznený, spáchal samovraždu.

Regionálny vydavateľ populárnej literatúry, učebníc, školských pomôcok, hudobnín, tlačív. V r. 1924 – 1932 vydal zbrané dielo S. H. Vajanského. V literárnej tvorbe sa pokúsil o detektívnu prózu.

210

Opluštil, Pavol

*27. 11. 1895 Košolná – †15. 2. 1978 Trnava

115. výročie narodenia

Zverolekár, verejný činiteľ

Pôsobil v Bratislave, po r. 1953 v Trnave. Venoval sa organizácii veterinárnej služby. V r. 1939 – 1945 bol poslancom a predsedom snemu Slovenskej republiky.

211

DECEMBER

5. 12.

Nagy, Pavol MUDr.

* ? - †5. 12. 1915 Trnava

95. výročie úmrtia

Lekár

V Župnej nemocnici v Trnave pôsobil od r. 1904 a doviedol chirurgiu na takú úroveň, že v r. 1912 bol dostavený moderný chirurgický pavilón s röntgenom a sterilizáciou. V tom čase patril k najmodernejším na území Slovenska.

212

7. 12.

Palárik, Ján

pseud. **Beskydov, Ján Beskydov, Paliarik Ján**

*27. 4. 1822 Raková – †7. 12. 1870 Majcichov

140. výročie úmrtia

Dramatik, spisovateľ, farár

Teológiu študoval v Ostrihome, Bratislave a Trnave. V r. 1862 – 1870 bol farárom v Majcichove. Svojou dramatickou tvorbou pranieroval meštiactvo a spoločenské neduhy. Veselohrami zaktivizoval divadelné ochotníctvo na Slovensku. Autor známych veselohier *Inkognito* (1858), *Drotár* (1860), *Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri občinkoch* (1862). Bol zakladateľom časopisu Cyrill a Method. Patril medzi zástancov štúrovskej spisovnej slovenčiny. Spoluzakladateľ Matice slovenskej a člen výboru Spolku sv. Vojtecha. V Trnave je po ňom pomenované divadlo a ulica. Pochovaný je v Majcichove.

213

10. 12.

Pinkava, Ignác Ing.

*10. 12. 1930 Jablonica – †9. 9. 2003 poch. Trnava

75. výročie narodenia

Pedagóg

Stredoškolský profesor na Strednej poľnohospodárskej škole v Trnave. Maturoval v roku 1950 Trnave. Po skončení Vysokej školy lesníckej v roku 1954 nastúpil do zamestnania na Povereníctve lesov a drevárskeho priemyslu v Bratislave. Neskôr si doplnil pedagogické vzdelanie štúdiom na FF UK v Bratislave. Po úspešnom skončení pedagogického štúdia sa celý svoj život venoval mládeži výučbou i športom. Jeho disciplíny boli stolný tenis a futbal, kde jeho zverenci získali mnohé ocenenia. Bol členom odborných komisií stredoškolských olympiád v oblasti

biológie a geografie. Lektorsky posudzoval mnohé odborné štúdie a publikácie. Po nežnej revolúcii sa stal poslancom Mestského zastupiteľstva v Trnave.

214

11. 12.

Salzman, Alexander

*11. 12. 1870 Zavar – †30. 3. 1959 Pata

140. výročie narodenia

Ludový umelec

Venoval sa maľovaniu na sklo. Jeho práce sú známe nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Jeho obrazy sú v zbierke múzea v Hlohovci.

215

12. 12.

Jurík, Anton

*12. 12. 1930 Bučany – †26. 12. 1999 Handlová

80. výročie narodenia

Botanik, včelár

Túžil stať sa misionárom, vstúpil do kláštora, v čase ich likvidácie v r. 1950 mal po prvých sľuboch. Nemohol doštudovať teológiu. Po skončení Univerzity Komenského sa celý život venoval študentom na gymnáziu v Handlovej, kde učil biológiu a zemepis. Pôsobil tu až do odchodu do dôchodku. Venoval sa včelárstvu, písal do odborných časopisov, vydal viacero brožúr a kníh s touto tematikou. Jeho najrozsiahlejšou botanickou publikáciou ja kniha *Medonosné rastliny*.

216

Senčík, Štefan

*12. 12. 1920 Starý Tekov – †15. 11. 2001 Trnava

90. výročie narodenia

Misionár, spisovateľ, prekladateľ, kňaz

Hlavný predstavený slovenských jezuitov v zahraničí, vedúci slovenského vysielania Vatikánskeho rozhlasu. Gymnázium študoval v Trnave. Po skončení 2. svetovej vojny študoval teológiu v Holandsku, kde bol vysvätený za kňaza. V r. 1951 pracoval ako misionár medzi slovenskými vysťahovalcami v Austrálii. V r. 1957 ho predstavení povolali do Ríma, kde pracoval v slovenskom oddelení Vatikánskeho rozhlasu. V r. 1975 – 1982 bol hlavný predstavený slovenských jezuitov v zahraničí. V r. 1990 sa vrátil na Slovensko do Trnavy. Napísal 40 kníh z oblasti špirituality, hagiografie, životopisov, preklady i pôvodná tvorba.

217

24. 12.

Viktory, Gustáv

pseud. **Ján Guvik, Ondrej Daranský, Ondro Baran**

*7. 9. 1914 Trnava – †24. 12. 1975 Trnava

35. výročie úmrtia

Evanjelický farár, spisovateľ, literárny historik, prekladateľ

Študoval na Teologickej fakulte v Bratislave a na univerzite v Štokholme a v Uppsale. Pôsobil ako katechéta a farár v Bratislave. Od r. 1960 až do smrti pôsobil v Trnave. Prekladal z latinčiny, nemčiny, švédštiny, dánštiny a nórčiny. Zanechal po sebe rozsiahle literárne dielo. V r. 1993 mu bola odhalená pamätná tabuľa na Evanjelickom kostole. V r. 1998 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam.

218

27. 12.

Hlubík, Ján

*21. 6. 1896 Hrnčiarovce nad Parnou – †27. 12. 1965 Zavar

45. výročie úmrtia

Kňaz, salezián

V r. 1939 sa stal direktorom oratória a v r. 1942 administrátorom na fare v Trnave na Kopánke, kde má pamätnú tabuľu (1993). Od r. 1940 organizoval a viedol saleziánsku činnosť. V r. 1996 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam. V meste je po ňom pomenovaná ulica. Za mimoriadnu prácu s mládežou prezývaný „slovenský Don Bosco“.

219

28. 12.

Tupý, Štefan

*1. 5. 1916 Hlohovec - †28. 12. 1995 Bratislava

15. výročie úmrtia

Športovec, krasokorčuliar

Ako samouk sa vypracoval medzi najlepších krasokorčuliarov Slovenska. V r. 1943 získal bronzovú medailu na majstrovstvách Slovenska. Tréner krasokorčuliarov.

220

29. 12.

Majko, Ján

*17. 9. 1900 Dolná Streda - †29. 12. 1985 Trnava

25. výročie úmrtia

Jaskyniar

V r. 1926 objavil jaskyňu Domica, ktorá sa nachádza na južnom okraji Silickej planiny. Ako prvý začal napr. s prolongáciou reliktných šácht. S vedomím toho, aké boli vtedy možnosti, odborníci dnes hľadajú na jeho sondy s veľkou úctou. Objavil vstupné partie do veľkých jaskynných sústav, prípadne ich subsystémov. Neskôr sa zaslúžil o objavy viacerých archeologických a paleontologických nálezov v slovenských jaskyniach. V polovici 20. storočia sa spolu s Jurajom Bártom a Deziderom Horvátom zaslúžil o výskum jaskýň v blízkosti nitrianskej kalvárie. Najväčšia sieň jaskyne Domica nesie jeho meno - Majkova sieň.

221

30. 12.

Alagovič, Alexander ThDr.

tiež **Alagovich, Alexander**

*30. 12. 1760 Malženice – †18. 3. 1837 Záhreb, Chorvátsko

250. výročie narodenia

Cirkevný hodnostár, bernolákovec

Pochádzal zo zemianskej rodiny chorvátskych usadlíkov na západnom Slovensku. Študoval na gymnáziu v Nitre a Trnave, teológiu na univerzite v Budíne. Potom pôsobil ako farár v Močenku, Bratislave, dekan v Galante, 1808 ostrihomský kanonik, 1809 riaditeľ seminára v Pešti, 1821 záhrebský kanonik, 1829 záhrebský biskup.

Zakladajúci člen a mecén Slovenského učeného tovarišstva. Podporoval Spolok milovníkov reči a literatúry slovenskej v Budíne, stýkal sa so slovenskými obrodencami, najmä s Martinom Hamuljakom. Tlačou vyšli jeho príležitostné prejavy a kázne.

222

Rok 2010

Agnelli, Juraj Imrich

*okolo 1690 Šaštín-Stráže – †18. 8. 1756 Trnava

320. výročie narodenia

Kronikár, cirkevný hodnostár

Filozofiu a teológiu študoval na trnavskej univerzite. Potom pôsobil ako kaplán vo Veľkých Levároch, Šaštíne, Opatovciach nad Žitavou, Holíči a i. R. 1740 ostrihomský kanonik, 1741 riaditeľ seminára v Trnave, titulárny opát, apoštolský protonotár. Autor kroniky, kde zachytil 50-ročnú históriu seminára sv. Štefana.

223

Alexander, Žigmund

*1830 Vrbovce – †28. 10. 1912 Piešťany

180. výročie narodenia

Lekár, balneológ

Medicínu študoval na peštianskej univerzite. Pôsobil ako lekár vo Vrbovom, vo Zvolene, od 1883 kúpeľný lekár v Piešťanoch. Autor práce o liečivých účinkoch piešťanských kúpeľov.

224

Ambro, Ignác Romuald

*19. 3. 1748 Trenčín – †1785 Novi Sad, Juhoslávia

225. výročie úmrtia

Lekár, odborný spisovateľ

Študoval na gymnáziu v Trenčíne a Nitre, filozofiu na univerzite v Trnave, medicínu vo Viedni. Od r. 1778 lekár v Novom Sade. Reprezentant muzikoterapie v strednej Európe. Napísal učebnicu patológie a fyziky, práce o liečivých účinkoch hudby. Písal básne a piesne.

225

Augustíni, Štefan

*1735 Trenčín – †28. 11. 1828 Trnava

275. výročie narodenia

Evanjelický kňaz, náboženský spisovateľ

Teológiu študoval v Budíne, Pôsobil ako farár v Tisovci, Veľkej Suchej, Horných Šipiciach, Penčove, a i. Od r. 1787 na dôchodku v Trnave. Autor vyše 2000 stranovej zbierky kázní, príslušník bernolákovského hnutia.

226

Babčanský, František

tiež **Babczansky**

*1655 Valašské Meziříčí, Česko – †9. 7. 1702 Malacky

355. výročie narodenia

Náboženský spisovateľ, františkán

Do františkánskej rehole vstúpil 1675 v Trnave, 1676 zložil rehoľné sľuby, 1679 absolvoval teologické a 1686 filozofické štúdiá. Pôsobil ako profesor filozofie v Pruskom, od r. 1686 v Bratislave, neskôr gen. lektor v Malackách. Autor barokovej náboženskej práce s prvkami slovenského hovorového jazyka.

227

Belluš, Daniel MUDr.

*1901 Slovenská Ľupča - †1985 Bratislava

25. výročie úmrtia

Lekár, priekopník verejného zdravotníctva

Gymnázium ukončil v Banskej Bystrici v r. 1918, medicínu študoval v Prahe a vo Viedni, promoval na Karlovej univerzite. Do Trnavy prišiel v r. 1925 a otvoril si súkromnú lekársku prax na Kollárovej ulici, kde si neskôr postavil poschodový dom podľa návrhu brata Emila, známeho architekta.

V r. 1931 bol vymenovaný za okresného lekára. Túto funkciu vykonával do r. 1939 a potom od 1945 do r. 1951. V r. 1939 – 1941 pracoval na Ministerstve zdravotníctva a v r. 1942 – 1945 bol primárom infekčného oddelenia trnavskej nemocnice. V r. 1951 bol komunistickým režimom prinútený ukončiť svoju lekársku prax. Pracoval potom ako obvodný lekár v Poliklinike na Kollárovej ulici až do odchodu do penzie v r. 1971. Venoval sa verejnému zdraviu a hygiene, bol predsedom mestskej organizácie ČK a v predvojnovom období sa venoval zdravotnej výchove, prednášal a písal.

228

Beznák, Pavol

*okolo 1730 Šišov – †20. 1. 1814 Trnava

280. výročie narodenia

Bernolákovec, cirkevný hodnostár

Pôvodom zemianskeho rodu, od r. 1753 študoval v trnavskom seminári, 1755 – 1759 na nemecko-uhorskom kolégiu v Ríme, potom pôsobil ako farár na Spiši, v Uhrovci, Senici. V r. 1787 ostrihomský kanonik so sídlom v Trnave. Spoluzakladateľ, v rokoch 1792 – 1795 riadny člen a podporovateľ Slovenského učeného tovarišstva.

229

Foriš, Anton

tiež **Foriss, Lakatos**

*1745 Neverice – †28. 5. 1798 Trstín

265. výročie narodenia

Náboženský spisovateľ, katolícky kňaz

Šľachtického pôvodu, študoval teológiu na univerzite v Trnave, po vysvätení pôsobil ako kaplán v Bzovíku, Gajaroch, v r. 1772 – 1778 farár v Plaveckom Petre, od r. 1778 v Trstíne. Príslušník generácie bernolákovcov, člen Slovenského učeného tovarišstva. V rukopise zanechal rozsiahle náboženské dielo.

230

Kubán, Augustín

*20. 1. 1894 Trnava – †? 4. 1945 Mauthausen, Rakúsko

65. výročie úmrtia

Funkcionár robotníckeho hnutia, úradník

Študoval na hospodárskej škole v Trnave. V r. 1911 – 1924 úradník a hospodársky správca na veľkostatkoch, neskôr pracovník Okresnej nemocenskej poisťovne v Trnave. Vedúci predstaviteľ ilegálneho protifašistického hnutia 231

Selepčeni, Juraj

tiež **Szelepchényi, Szelepcsényi, Slepčiansky, Pohroncius, Pohronci, Pohronec**

*okolo 1585 Trnava – †14. 1. 1685 Letohrad, poch. Mariazell, Rakúsko

415. výročie narodenia

Cirkevný a krajinský hodnostár

Pochádzal z chudobného zemianskeho rodu, viazaného na Slepčany. Študoval v Trnave a Ríme. Ako biskup pôsobil vo viacerých diecézach. R. 1666 sa stal ostrihomským arcibiskupom a uhorským prímasom. V r. 1648 – 1666 bol uhorským kancelárom a r. 1667 – 1673 miestodržiteľom. Bol poradcom cisára Leopolda I. Podporoval umenie, staval a obnovoval kostoly. Pomáhal rozvoju cirkevného školstva. Usiloval sa zmierniť napätie medzi katolíkmi a protestantmi vo vnútri krajiny. Plnil rôzne diplomatické posrania u Turkov a v Poľsku. Na obranu obliehanej Viedne poskytol všetko svoje striebro, vyslúžil si za to označenie – záchranca Viedne. Hlásil sa k slovenskému pôvodu, pracoval v prospech slovenských záujmov, pričínil sa o povýšenie viacerých Slovákov do zemianskeho stavu.

232

Telegdy, Mikuláš

*1535 - †1586

475. výročie narodenia

Biskup

Náboženský spisovateľ, zakladateľ prvej kníhtlačiarne v Trnave (1577), ktorá vydala v r. 1578 prvé tituly kníh.

233

Menný register

<i>Meno</i>	<i>číslo záznamu</i>	<i>Meno</i>	<i>číslo záznamu</i>
Ábel, Vojtech	70	Bettelheim, Félix Albert	72
Adámek, Anton	107	Bezák, Štefan	185
Adamkovič, Michal	97	Beznák, Pavol	229
Agnelli, Juraj Imrich	223	Bežo, Gustáv Adolf	210
Alagovič, Alexander	221	Bínovský, Alexander	173
Albach, Jozef Stanislav	23	Blaha, Leonard	189
Alexander, Žigmund	224	Blaho, Ján	49
Alexy, Janko	172	Bošáni, Andrej	207
Alpár, Ignác	16	Bošňáková, Katarína	33
Alszeghy, Zsolt	12	Brestovanský, František	157
Ambro, Ignác Romuald	225	Brežný, Jozef	67
Ambro, Ján	93	Brunšvik, Jozef	168
Antos, Štefan	4	Brunšviková, Terézia	141
Arady, Ján Nepomuk	145	Buček, Ľudovít	153
Arnoldová-Marková, Rozália	104	Bugala, Štefan	150
Árvay, Michal	36	Buzna, Alexander	74
Augustíní, Štefan	226	Caltík, Štefan	39
Babčanský, František	227	Castiglione, Dezider	45
Babiak, Jozef	38, 187	Čech, Ladislav	8
Báčmedei, Štefan Pavol	85	Čelko, Elemír	54
Bajza, Jozef Ignác	50	Čepan, Oskár	44
Balaša, Pavol	177	Červinka, František Xaver	19, 34
Balgavý, Miloš st.	204	Čizmazia, Ján Vojtech	154
Balkai, Vojtech	60	Danišovič, Stanislav Létus	26
Banič, Štefan	209	Dilong, Rudolf	146
Baráthová, Cecília	18	Dobrovodský, Jozef	46
Barkóci, František	114, 191	Drabant, Ján	112
Bartek, Július	115	Drobnica, Ľudovít	176, 190
Bartoniek, Gejza	32	Dubec, Anton	120
Bárzci, Gustáv	167	Dubnická, Elena	98
Belák, Michal	175	Duda, Štefan	137
Belica, Jozef	37	Dudáš, Cyril	27
Belička, Ján	148	Emmer, Kornel	99, 139
Belluš, Daniel	228	Erdödy, Imrich	208
Benau, Dezider	88	Fabry, Rudolf	28
Bencúrová, Perica	51	Fándly, Juraj	195
Beneš, Juraj	48	Farkaš, Július	197
Beneš, Marcel	61	Felcán, Arpád Vojtech	151
Benický, Michal	69	Fiebig, Jozef	186
Berchtold, František	117	Filip, Jaroslav	129
Bernadič, Ladislav	31	Filipovič, Andrej Augustín	158
Betáková, Valéria	147, 174	Fischer, Fridrich Viliam	40, 79

Fleischhacker, Ján	59	Kopčan, Michal	17
Forgáč, František	192	Kostolányiová, Eva	178
Foriš, Anton	231	Kotvan, Imrich	30
Formánek, Rudolf	201	Kovalčík, Ervín	182
Fuchsová-Lehotská Ella	155	Kozmál, František	135
Gál, Imrich	127	Kriška, Samuel	200
Gerbelová, Michaela	110	Križan, Vladimír	100
Glasa, Viliam	134	Kubán, Augustín	231
Gleimanová, Anna	5	Kubina, Andrej	68
Gojdič, Pavel Peter	136	Kutka, Nicholas	21
Grujbár, Ján	84	Lackovičová, Ema	102
Hajdóczy, Ján	193	Lantayová, Irena	77, 105
Hajduk, Anton	75	Látka, Rudolf	35
Hečko, Blahoslav	171	Lepáček, Celestín Alojz	111, 184
Hečko, František	47, 108	Lieskovský, Andrej	57
Hečko, Ján	29	Lichnerová, Alžbeta	163, 169
Hegedüs, Armin	121	Loubal, Antonín	119
Hell, Maximilián	94	Lysonek, Anton	106
Herda, Jozef	82, 180	Magdolen, Štefan	165
Heriban, Jozef	90	Mahler, Eduard	123
Hirner, Marián	42	Majerník, Cyprián	126
Hirner, Teodor	80, 92	Majko, Ján	170, 232
Hlavička, František	143	Malatinský, Anton	15
Hlubík, Ján	219	Markovičová-Záturecká, Viera	43
Hoblík, Ján Efrém	53	Matoušek, František	91
Holčík, Samuel	89	Matzenauer, František Otto	96
Hollósyová, Mária	78	Mihalička, Stanislav	9
Hollý, Ján	63	Mocko, Zdenko	164
Horáček, Ervín	125	Nagy, Imrich	212
Horvát, Ján	22	Návoj, René	86
Hučko, Ján	128	Nemec, Jozef	52
Hutta, Pavol	6, 162	Noskovič, Alexander	113
Chovanec, Michal	122	Obermajer, Juraj	7
Ilavský, Pavol	14	Očkai, Ladislav	2
Izakovič, Alexej	198	Ondruš, Ján	205
Jaczová-Teplá, Eva	24	Opálek, Vlastimil	183
Jankovič, Vendelín	142	Opluštil, Pavol	211
Jantausch, Pavol	118	Osvald, František Richard	179
Jarábek, Dominik	124	Palárik, Ján	213
Jaura, Karol	73	Palkovič, Juraj	20
Jedlík, Štefan Anián	11	Paulovič, Augustín	159
Jelínek, Ján Krstiteľ	83	Pavlík, Michal	103
Jurča, Joseph	62, 166	Pecháň, Jozef	203
Jurík, Anton	216	Pinkava, Ignác	214
Kapp, Alexander	95	Pöstenyi, Ján	196
Klimo, Alojz	188	Prechovská, Mária	202

Režucha, Jozef	132	Šturdík, Jozef	55
Richter, Jindřich	65	Tekel, Teodor Jozef	130
Rudnay, Alexander	181	Telegdy, Mikuláš	233
Salzman, Alexander	215	Tupý, Štefan	220
Selepčeni, Juraj	13, 232	Vajda, Igor	56
Senčík, Štefan	217	Vašicová, Jarmila	161
Sentiváni, Martin	66	Vavrovič, Jozef	131
Schelingová, Zdenka Cecília	144	Velikanič, Ján	41, 101
Scherer, František Ernest	71	Venkovová, Zlatica	140
Schiffer, William	156	Vičan, Michal	64
Sieglová, Edita	109	Viktory, Gustáv	218
Siváček, Vladimír	160	Weiss, František	10
Sklenár, Juraj	25	Winter, Ľudovít	199
Stacho, Ján	133	Záhorák, Lukáš	1
Strečanský, Jozef	58, 116	Zavarská, Mária	149
Suchán, Ľudovít	3	Zavarský, Aurel Valér	138
Šnirc, Milan	81	Zavarský, Ernest	152
Špitz, Ernest	206	Zbojanová, Lívia	76
Šruteková, Magdaléna	87	Žvach, Ľudovít	194

Názov: Kalendár výročí osobností trnavského regiónu 2010

Zostavila: Mgr. Emília Dolníková

Zodp. redaktor: Mgr. Lívia Koleková

Vydala: Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Rok vydania: 2009

ISBN 978-80-88695-20-2